

spreminjamo energijo jutrišnjega dne

skupina **HSE**

Največji

slovenski proizvajalec in prodajalec električne energije iz lastnih, domačih virov.

več na strani 9

Zanesljiv

steber za stabilno delovanje elektroenergetskega sistema v Sloveniji.

več na strani 17

Učinkoviti

z zanesljivimi in predanimi zaposlenimi.

več na strani 15

Konkurenčni

na 24 trgih.

več na strani 11

Odgovorni

do naravnega in družbenega okolja.

več na strani 30

Trajnostni

za naslednje rodove.

več na strani 48

Vsebina

1	O trajnostnem poročanju	4	9	Visoki etični standardi delovanja	25	12	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do stabilnega poslovanja	35	17	Usklajeni z EU taksonomijo	46
2	Pismo poslovodstva	5	9.1	Preprečevanje in odkrivanje prevar	25	13	Družbena vloga skupine HSE	36	17.1	Tehnični pogoji	46
3	Kdo smo skupina HSE	7	9.2	Politika raznolikosti in enakih možnosti	25	13.1	Izjemen finančni prispevek v javne blagajne	36	18	Razvojna in investicijska politika skupine HSE	47
3.1	Osebnostna izkaznica HSE	8	9.3	Varujemo osebnostne in zasebne podatke	25	13.2	V sozvočju z družbenim okoljem	36	19	S posluhom za okolje	48
3.2	Ključni steber slovenske energetike	9	10	Zaposleni so naš največji kapital	26	13.2	Sponzorstva in donacije	37	19.1	Prikaz učinkov izvedenih ukrepov	48
3.3	Družbe v skupini HSE	9	10.1	Zaposleni po družbah	26	13.3	Krvodajalstvo	38	20	Merljivo zmanjšujemo vplive na okolje	49
4	Izhodišča, vrednote, poslanstvo in vizija	11	10.2	Zaposleni v številkah	26	14	Tveganja in priložnosti skupine HSE	39	20.1	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov	49
4.1	Izhodišča	11	<i>10.2.1 Izobrazbena struktura</i>	<i>27</i>	14.1	Ključna tveganja skupine HSE	40	20.2	Poraba energentov	50	
5	Ekonomski učinek skupine HSE	13	<i>10.2.2 Fluktuacija</i>	<i>27</i>	<i>14.1.1</i>	<i>Proizvodno/količinska tveganja</i>	<i>40</i>	20.3	Odgovorno ravnamo z odpadki	50	
6	Upravljanje družbe in skupine HSE	15	<i>10.2.3 Absentizem</i>	<i>27</i>	<i>14.1.2</i>	<i>Tržna tveganja</i>	<i>40</i>	20.4	Smotrna poraba materialov	51	
6.1	Opis upravljanja družbe in skupine HSE	15	10.3	Zaposlovanje	28	<i>14.1.3</i>	<i>Strateška in poslovna tveganja</i>	<i>40</i>	20.5	Vodni krog	51
6.2	Delujemo v skladu z najvišjimi standardi	15	<i>10.3.1</i>	<i>Zaposlovanje invalidov</i>	<i>28</i>	<i>14.1.4</i>	<i>Regulativna tveganja</i>	<i>40</i>	20.6	Produkti in storitve	52
6.3	Politika vodenja	17	10.4	Izobraževanje in razvoj	28	<i>14.1.5</i>	<i>Operativna tveganja</i>	<i>41</i>	20.7	Izdatki za varovanje narave	52
<i>6.3.1</i>	<i>Vlaganja v nove OVE proizvodne kapacitete</i>	<i>17</i>	<i>10.4.1</i>	<i>Mentorstvo</i>	<i>28</i>	<i>14.1.6</i>	<i>Kadrovska tveganja</i>	<i>41</i>	20.8	Prihranki energije in energetska učinkovitost	53
<i>6.3.2</i>	<i>Vlaganja v obstoječe proizvodne enote</i>	<i>18</i>	<i>10.4.2</i>	<i>Interna izobraževanja</i>	<i>28</i>	<i>14.1.7</i>	<i>Okoljska tveganja</i>	<i>41</i>	21	V sožitju z naravnim okoljem	54
6.4	Poslovodstvo narekuje trajnostno zposlovanje skupine HSE	20	<i>10.4.3</i>	<i>Bazen ključnih kadrov</i>	<i>29</i>	<i>14.1.8</i>	<i>Varnostna tveganja</i>	<i>41</i>	21.1	Spoštujemo reke in jezera	54
6.5	Politika prejemkov in nagrajevanja poslovodstva	20	<i>10.4.4</i>	<i>Razvoj vodij</i>	<i>29</i>	<i>14.1.9</i>	<i>Tveganja informacijske varnosti</i>	<i>41</i>	21.2	Lepote reke Soče	55
6.6	Aktiven socialni dialog	20	<i>10.4.5</i>	<i>Vodenje</i>	<i>29</i>	<i>14.1.10</i>	<i>Finančna tveganja</i>	<i>42</i>	<i>21.2.1</i>	<i>Večnamenskost objektov v družbi SENG</i>	<i>57</i>
7	Preglednost finančnih odnosov	21	<i>10.4.6</i>	<i>Povezovanje z mladimi potencialnimi kadri</i>	<i>29</i>	<i>14.1.11</i>	<i>Investicijska tveganja</i>	<i>42</i>	22	Kazalo GRI	58
8	Z deležniki si delimo vrednote	22	<i>10.4.7</i>	<i>Pandemija in pospešitev digitalnega razvoja</i>	<i>29</i>	15	Evropska in domača zakonodaja ter izzivi za skupino HSE	43	15.1	Projekti za pravičen prehod	43
8.1	Institucionalni okvir	22	<i>10.4.8</i>	<i>Inovativnost</i>	<i>30</i>	15.2	Skupina HSE se zavzema za pravični prehod	43	15.2	Skupina HSE se zavzema za pravični prehod	43
8.2	Proizvodna dejavnost	22	<i>10.4.9</i>	<i>Letni pogovori</i>	<i>30</i>	16	Naša stališča do paketa »Pripravljene na 55« in EU taksonomije	44	16.1	Mi smo pripravljeni	44
8.3	Tržna dejavnost	22	<i>10.4.10</i>	<i>Nagrajevanje in motiviranje zaposlenih</i>	<i>30</i>	16.1	Mi smo pripravljeni	44	<i>16.1.1</i>	<i>Regulacija metana</i>	45
8.4	Veriga dobaviteljev	22	10.5	Merjenje organizacijske klime	31	16.2	Smer naprej	45	16.2	Smer naprej	45
8.5	Ključni deležniki skupine HSE	23	<i>10.5.1</i>	<i>Nadpovprečna zavzetost za delo</i>	<i>31</i>	17	Usklajeni z EU taksonomijo	46	17	Usklajeni z EU taksonomijo	46
			<i>10.5.2</i>	<i>Utrip HSE</i>	<i>31</i>						
			10.6	Skrb za zaposlene	32						
			10.7	Počutje na delovnem mestu	32						
			10.8	Obvladovanje stresa in preprečevanje izgorelosti zaposlenih	33						
			10.9	Skrb za zaposlene izven delovnega časa	33						
			10.10	Komuniciranje z zaposlenimi	33						
			11	Življenje s koronavirusom	34						

1 O trajnostnem poročanju¹

Trajnostno poročanje je pika na i poslovnim in strateškim načrtom skupine HSE za transformacijo našega delovanja v skladu s trajnostnimi cilji Organizacije združenih narodov (Agenda 2030), Pariškim sporazumom, Zelenim dogovorom EU in Nacionalnim energetskega podnebnim načrtom. Za trajnostno poslovanje in razvoj je odgovorno poslovodstvo, ki sprejema ključne politike ter razvojne strategije družbe in skupine HSE. V skupini HSE imamo opredeljena tveganja in priložnosti, ki jih prinaša zeleni prehod in ki nas čakajo v naslednjih petih letih, s pogledom do konca desetletja. Postavljene imamo ključne kazalnike uspešnosti, kazalnike na okoljskem ter družbenem področju delovanja, začrtali pa smo tudi merjenje skladnosti naših dejavnosti z EU taksonomijo.

Trajnostno poročanje je bilo doslej del letnega poročila družb in skupine HSE, za leto 2021 pa smo se odločili izdati ločeno Trajnostno poročilo in podrobneje predstaviti trajnostno poslovanje v skupini, saj je to postalo pomemben del našega delovanja. Prepoznali smo vse naše ključne deležnike in njihove interese, na podlagi tega pa določili trajnostno razvojno pot in bistvena področja delovanja.

Pri poročanju upoštevamo direktivo EU 2013/34 in njene spremembe v direktivi EU 2014/95 glede razkritja nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti nekaterih velikih podjetij in skupin. V skladu s tem v nadaljevanju predstavljamo poslovni model skupine HSE, ključne politike in njene rezultate, glavna tveganja in priložnosti ter nefinančne informacije o okoljskih, socialnih in kadrovske zadevah ter o spoštovanju človekovih pravic, boju proti korupciji in netičnem delovanju.

Za predstavitev ekonomskih, okoljskih in socialnih trajnostnih kazalnikov uporabljamo mednarodni standard GRI. S pomočjo tega standarda spremljamo pot družb in skupine HSE skozi zeleni prehod.

Junija 2020 je bila sprejeta uredba EU 2020/852, znana tudi kot EU taksonomija, ki je bila dopolnjena z uredbo EU 2021/2178. S tema uredbama je določeno, katere informacije bodo morala razkrivati podjetja o okoljsko trajnostnih in gospodarskih dejavnostih ter metode za njihovo poročanje. Obvezno poročanje v skladu z EU taksonomijo za podjetja začne veljati z letom 2023.

Obveznost o nefinančnem poročanju izhaja tudi iz Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1U), upoštevamo pa tudi priporočila SDH o poročanju o nefinančnih vidikih poslovanja.

Pri določitvi področij, vsebin, meritev in analizah ter predstavitvi rezultatov so sodelovali vsi ključni sektorji in vse odvisne družbe v skupini HSE. Naše poročanje je transparentno in vsebuje podatke, ki jih kontinuirano spremljamo.

Pri izbiri vsebine so ključni pogoji: bistvenost, vključeno-st deležnikov in trajnostni kontekst. Pri podajanju vsebine smo se trudili za uravnoteženost, primerljivost, točnost, jasnost in zanesljivost podatkov. Poročilo je v sodelovanju z odvisnimi družbami in drugimi sektorji pripravil kontroling skupine HSE.

2 Pismo poslovodstva²

Zavezani trajnostnemu razvoju

Spoštovani

poslovni partnerji, predstavniki lastnika, zaposleni in drugi deležniki, s katerimi se srečujemo in sodelujemo v sklopu našega poslovanja, pred vami je prvo Trajnostno poročilo skupine HSE.

Pri našem delovanju vedno stremimo k odličnosti na vseh področjih, naj gre za poslovni rezultat, ki je bil leta 2021 rekorden, ali pa za varovanje okolja, kjer se trudimo, da uporabljamo najmodernejše razpoložljive tehnologije, naše delovanje pa temelji na zadnjih znanstvenih dognanjih. Ob tem ne pozabljamo na ljudi, na naše zaposlene, ki so v zadnjih dveh letih epidemije Covid-19 s prilagodljivostjo, zavzetostjo in odgovornostjo Sloveniji zagotavljali nemoteno, zanesljivo in varno oskrbo z električno energijo. Nemoteno so potekali tudi drugi procesi v skupini HSE, kar nam je omogočilo doseči rekordne prihodke v višini 2,9 milijarde evrov.

Skoraj 56 odstotkov naše električne energije smo proizvedli iz obnovljivih virov, za kar gre zasluga družbam DEM, SENG in HESS (kjer imamo 49-odstotni delež). Na ravni države pa smo proizvedli več kot 70 odstotkov vse energije iz obnovljivih virov. Vse to nas navdaja s ponosom in prepričanjem, da je pred nami svetla prihodnost.

Zaradi pandemije covid-19 je bilo življenje ljudi in poslovanje podjetij v preteklem letu mnogokrat nepredvidljivo, zahtevno in je terjalo veliko prilagodljivosti. V teh zahtevnih razmerah se je skupina HSE dokazala kot ključni steber zagotavljanja električne energije za Slovenijo, saj razpolaga z lastnim, domačim energentom. Da je to strateška prednost, pa se znova potrjuje v tragični ukrajinsko-ruski krizi, ko se skupina HSE kaže kot ključen, zanesljiv in nepogrešljiv proizvodni vir za samooskrbo z električno energijo.

V skupini HSE podpiramo zastavljene trajnostne cilje in se zavedamo nujnosti tranzicije iz postindustrijske v podnebno nevtralno družbo, ki pa mora biti dosežena v skladu z načeli pravičnega prehoda.

V preteklem letu smo v našo skupino sprejeli podjetje za prodajo električne energije končnim odjemalcem ECE, s čimer se naše delovanje širi na novo področje. Vertikalna integracija od proizvodnje do končnega uporabnika nam prinaša nove poslovne priložnosti, hkrati pa tudi nove odgovornosti. V času zmanjšanja obsega dobavnih verig, nape-tih razmer na trgih z energenti in volatilnih cen energentov in CO₂ emisijskih kuponov, ki dražijo oskrbo z energijo tako za podjetja kot gospodinjstva, bomo zagotavljali neprekinjeno dobavo električne energije in s partnerji iskali rešitve, da ne bi podlegli teži visokih cen električne energije na borzah. Tu vidimo možnost predvsem pri razvijanju celovitih energetskikh rešitev, ki bi blagodejno delovale tako na porabo energije kot na stroške za njeno porabo.

dr. Viktor Vračar
Generalni direktor HSE

Uroš Podobnik
Poslovni direktor HSE

mag. Marko Štrigl
Poslovni direktor HSE

Agenda 2030 (OZN), Pariški sporazum in Evropski zeleni dogovor so ključni mednarodni dokumenti, ki državam in podjetjem določajo smernice, kako prilagoditi svoje delovanje za doseganje okoljske in družbene odgovornosti ob hkratnem ustvarjanju vrednosti za podjetje. V skupini HSE podpiramo zastavljene trajnostne cilje in se zavedamo nujnosti tranzicije iz postindustrijske v podnebno nevtralno družbo, ki pa mora biti dosežena v skladu z načeli pravičnega prehoda.

Z elektrifikacijo prometa, ogrevanja in hlajenja ter digitalizacijo domala vseh sfer življenja bodo v prihodnosti potrebe po električni energiji občutno narasle. Naš cilj je, da ostane največji proizvajalec električne energije v Sloveniji. Naša zaveza pa je, da bodo vse razvojne naložbe skupine HSE v brez ali nizko ogljične proizvodne enote, ki bodo ustrezale dejavnostim in tehnologijam skladnim z EU taksonomijo in spremljajočimi tehničnimi kriteriji. V praksi to pomeni, da se ob postopnem opuščanju premoga intenzivno posvečamo gradnji hidro, sončnih in vetrnih elektrarn ter vlagamo v razvoj drugih obnovljivih virov, tudi na degradiranih območjih oziroma na lokacijah obstoječih termo objektov z namenom nadaljnega razvoja premogovnih regij v Sloveniji. Nadaljujemo s postopki umeščanja v prostor in pridobivanja dovoljenj za gradnjo verige HE na srednji Savi. Veselili smo se priključitve v omrežje največje sončne elektrarne v Sloveniji SE Prapretno, ki je zrasla na prej degradiranem območju

nekdanje Termoelektrarne Trbovlje v Zasavski premogovni regiji, planiramo pa postavitev še večjih sončnih elektrarn na lokacijah obstoječih hidroelektrarn Formin in Zlatoličje. Aktivno pridobivamo soglasja za postavitev vetrnih elektrarn na območjih Ojstrice, Paškega Kozjaka in Rogatca. Skupaj s partnerji pa proučujemo tudi možnost izrabe geotermalne energije v Prekmurju. V naložbe v nove brez ali nizko ogljične proizvodne enote bomo do leta 2030 vložili več kot pol milijarde evrov.

Naša zaveza je, da bodo vse razvojne naložbe skupine HSE v brez ali nizko ogljične proizvodne enote, ki bodo ustrezale dejavnostim in tehnologijam skladnim z EU taksonomijo in spremljajočimi tehničnimi kriteriji.

Z naslednjim letom bodo, v skladu z EU direktivo, večja podjetja morala obvezno poročati, v kolikšni meri so njihove dejavnosti skladne z EU taksonomijo. V njej so namreč opredeljene dejavnosti in tehnologije, ki omogočajo zeleni prehod oziroma dosego ambicioznih podnebnih ciljev do leta 2050. V skupini HSE smo se odločili, da o deležih skladnih dejavnosti poročamo že letos. Zavedamo se namreč, da bo taksonomija kazala smer razogljičenja različnih panog, predvsem skozi dostopnostjo do evropskih sredstev in posojil finančnih inštitucij. Ugotovili smo, da so vse naše dejavnosti, ki jih opredeljuje EU taksonomija, skladne s tehničnimi in okoljskimi kriteriji. Prepričani smo, da so skladne tudi vse načrtovane investicije v nove proizvodne enote.

Skupina HSE je osredotočena na prihodnost, a hkrati ponosna tudi na svojo preteklost. Šaleška dolina je bila stebber industrijske dobe v Sloveniji, zato je dolžnost vseh nas, da prebivalcem omogočimo pravičen prehod in potrebna sredstva za prestrukturiranje premogovne regije.

Ob zavedanju pomembnosti skupine HSE za samooskrbo Slovenije z električno energijo, smo stopili na pot prehoda v brez in nizkoogljico proizvodnjo električne energije. V skladu z na Vladi RS januarja 2022 sprejeto Nacionalno strategijo za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, ki določa, da bo Slovenija najpozneje leta 2033 prenehala z rabo premoga za proizvodnjo električne energije, načrtujemo investicije,

ki bodo ohranjale slovensko neodvisnost pri samooskrbi z električno energijo. Sprejem nacionalne strategije je tudi podlaga za sprejem Zakona o postopnem zapiranju Premogovnika Velenje, v okviru katerega bo država zagotovila dodatne vire in sredstva za zapiranje rudnika, saniranje degradiranih površin in s katerim bo prišlo do kontroliranega postopnega zapiranja ter finančno vzdržnega poslovanja Premogovnika Velenje.

Družba TEŠ bo v letošnjem letu iz komercialne rabe predvidoma izvzela blok 5, zato je naš cilj 10 odstotno zmanjšanje izpustov CO₂ zaradi zmanjšane rabe premoga. Premogovnik Velenje že pripravlja svojo strategijo obratovanja v skladu s procesom prestrukturiranja matične družbe in povezanih družb v skupini PV. Pripravljen imamo nabor projektov, s katerimi bomo ohranili delovna mesta v Šaleški dolini. V tem delu Slovenije imamo veliko tehnološkega in strokovnega znanja, kar je velik potencial za nove projekte in izzive, ki bodo skupini HSE prinašali dodano vrednost.

Vse to nas, hkrati z rekordnim poslovnim rezultatom, utrjuje v prepričanju, da je prihodnost naša.

3 Kdo smo skupina HSE³

03

Kdo smo skupina HSE

**Naša najstarejša
hidroelektrarna HE Fala, ki
zagotavlja električno energijo
že od leta**

1918

3.1 Osebna izkaznica HSE⁴

Polno ime družbe	Holding Slovenske elektrarne d. o. o.
Skrajšano ime	HSE d. o. o.
Oblika organiziranosti	Družba z omejeno odgovornostjo
Naslov	Koprska ulica 92, 1000 Ljubljana, Slovenija
Telefon	+ 386 1 47 04 100
Fax	+ 386 1 47 04 101
Vpis v sodni register	Okrožno sodišče v Ljubljani pod številko 1/35036/00
Osnovni kapital	29.558.789,00 EUR
Velikost	Velika gospodarska družba
Struktura lastništva	100 % Republika Slovenija
Leto ustanovitve	2001
Davčna številka	99666189
ID številka za DDV	SI99666189
Matična številka	1662970000
EIC koda	11XHSE-SLOVENIAG
ACER koda	A0000476J.SI
LEI koda	549300KRZTPE6IXQYU97
e-pošta	info@hse.si
Spletni naslov	www.hse.si

Smo največji slovenski proizvajalec in prodajalec električne energije iz lastnih, domačih virov. Stremimo k varni, zanesljivi, konkurenčni in donosni proizvodnji električne energije, ki jo z izkušenimi in zavzetimi zaposlenimi izvajamo učinkovito in odgovorno do naravnega in družbenega okolja, v katerem delujemo.

Proizvedeno električno energijo prodajamo na domačem in na evropskih veleprodajnih trgih. Z električno energijo in vsemi njenimi izvedenimi in povezanimi proizvodi trgujemo na različnih energetskih borzah po vsej Evropi. Vključno s Slovenijo smo prisotni na 24 trgih. Z nakupom družbe ECE pa smo vstopili tudi na maloprodajni trg. Trenutno poteka vertikalna integracija s ciljem, da optimiziramo procese od proizvodnje do končnih kupcem za zagotovitev zanesljive električne energije po konkurenčnih cenah.

Ključna konkurenčna prednost skupine HSE je, da smo največji proizvajalec električne energije iz obnovljivih virov, za kar gre zasluga družbama DEM, SENG in HESS, njihovim hidroelektrarnam, malim hidroelektrarnam, črpalni hidroelektrarni Avče in sončnim elektrarnam. Skupaj s Termoelektrarno Šoštanj, ki za svoje delovanje rabi lignit iz domačega vira, Premogovnika Velenja, smo ključni steber za zanesljivo in stabilno delovanje elektroenergetskega sistema v Sloveniji. Smo temelj za samoskrbo in energetsko neodvisnost Slovenije.

Naše elektrarne upravljamo daljinsko in jih vodimo prek skupnega, zmogljivega in odlično povezanega centra vodenja, ki omogoča usklajen nastop skupine HSE na elektroenergetskem trgu, tudi v okviru koncepta virtualne elektrarne. V skupini HSE imamo širok nabor dejavnosti s področja energetike in upravljanjem z okoljem:

- proizvodnjo električne energije v sončnih, hidro in termo napravah,
- proizvodnjo toplotne energije,
- pridobivanje lignita,
- prodajo in trgovanje z električno in toplotno energijo, terminskimi pogodbami z električno energijo, CO₂ emisijskimi kuponi, plinom, itd.,
- optimizacijo proizvodnje skupine HSE,
- zagotavljanje sistemskih storitev, potrebnih za delovanje elektroenergetskega sistema v Sloveniji,
- vodenje in izvedbo energetskih ter okoljskih projektov,
- prodaja električne energije in plina končnim kupcem.

3.2 Ključni steber slovenske energetike⁵

V letu 2021 smo v skupini HSE proizvedli 7,1 teravatne ure električne energije oziroma več kot 65 odstotkov vse slovenske proizvodnje. Od tega je bil delež električne energije proizveden iz obnovljivih virov 56 odstoten (skupaj s HESS), v letu 2020 pa 54 odstoten. Delež proizvodnje skupine HSE iz obnovljivih virov na ravni države pa je bil več kot 70 odstoten, s čimer smo utrdili našo osrednjo vlogo pri zelenem prehodu slovenske energetike v podnebno nevtralnost. Ob tem podrobno spremljamo, analiziramo in aktivno podajamo predloge k evropskim in domačim regulativnim okvirom, ki se sprejemajo, da bi bil prehod v podnebno nevtralnost pravičen, finančno vzdržen in tehnološko sprejemljiv.

Naš cilj je, da ostanemo vodilni nacionalni proizvajalec in prodajalec električne energije ter ključni steber samozadostnosti in trajnostnega energetskega prehoda v Sloveniji. Skupaj z novo družbo v naši skupini, podjetjem za prodajo

električne energije končnim odjemalcem ECE, pa načrtujemo nove celovite energetske rešitve za podjetja, gospodarstva in skupnosti.

Naša prizadevanja bodo usmerjena v rast proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov ter širitev vsebine, obsega in dobičkonosnosti poslovanja na način, da bomo zmanjševali negativne vplive na okolje in bili družbeno odgovoren partner vsem deležnikom. S spremljanjem trendov v poslovnem, tržnem in tehnološkem okolju bomo iskali najboljše poslovne odgovore na prihajajoče izzive v skladu z načeli krožnega gospodarstva, industrije 4.0 in trajnostnega razvoja. Še naprej bomo sodelovali pri energetskih usmeritvah države in iskali rešitve za trajnostno oskrbo Slovenije z električno energijo.

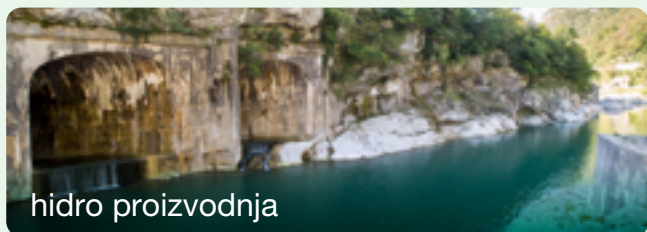
3.3 Družbe v skupini HSE

V skupini HSE smo ponosni na našo hidro divizijo, ki proizvode veliko večino slovenske električne energije iz obnovljivih virov. Sem sodijo DEM, SENG in 49-odstotni delež v HESS. Naša termo divizija z blokom 6 v TEŠ zagotavlja tretjino slovenske proizvodnje električne energije. Družba HSE EDT pa skrbi za sanacijo območja nekdanje Termoelektrarne Trbovlje. Tam je na degradiranem območju zrasla največja sončna elektrarna Prapretno v Sloveniji. Za delovanje termo divizije je pomemben primarni vir, lignit, ki ga TEŠ u zagotavlja Premogovnik Velenje.

V družbi HSE skrbimo za prodajo proizvedene električne energije, trgujemo z električno energijo, CO₂ emisijskimi kuponi in s povezanimi produkti. Družbe imamo v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Makedoniji in podružnico na Češkem. Stik s končnimi odjemalci imamo preko družbe ECE, ki pripravlja nove energetske rešitve za gospodarstva, podjetja in skupnosti.

Skupina HSE

proizvodnja

Dravske elektrarne Maribor d. o. o.
(HSE 100,0 %)

↳ **MHE Lobnica d. o. o.**
(DEM 65,0 %)

Soške elektrarne Nova Gorica d. o. o.
(HSE 100,0 %)

Hidroelektrarne na spodnji Savi d. o. o.
(HSE 15,4 %, DEM 30,8 %, SENG 2,8 %)

Srednjesavske elektrarne d. o. o.
(HSE 60,0 %)

Termoelektrarna Šoštanj d. o. o.
(HSE 100,0 %)

HSE - Energetska družba Trbovlje d. o. o.
(HSE 100,0 %)

Premogovnik Velenje d. o. o.
(HSE 100,0 %)

HTZ I.P. d. o. o.
(HSE 100,0 %)

Sipoteh d. o. o.
(PV100,0 %)

PLP d. o. o.
(PV 100,0 %)

mednarodna mreža

HSE BE d. o. o.
(HSE 100,0 %)

HSE BH d. o. o.
(HSE 100,0 %)

HSE MAK ENERGY DOOEL
(HSE 100,0 %)

Podružnica HSE Praga

naložbe

SOENERGETIKA d. o. o.
(HSE 25,0 %)

HSE Invest d. o. o.
(HSE 42,1 %, DEM 21,05 %, SENG 21,05%, HESS 13,2%, PV 1,3 %, TEŠ 1,3 %)

RGP d. o. o.
(PV 4,0 %, DEM 86,9 %, SENG 4,0 %, TEŠ 5,1 %)

prodaja končnim odjemalcem

ECE d. o. o.
(HSE 51,0 %)

4 Izhodišča, vrednote, poslanstvo in vizija⁶

4.1 Izhodišča

Agenda 2030 (OZN), Pariški sporazum in Evropski zeleni dogovor so ključni mednarodni dokumenti, ki podjetjem kažejo pot, kako prilagoditi svoje delovanje okoljski realnosti in družbeno-socialnim trendom ob hkratnem ustvarjanju dodane vrednosti za podjetje. Skupina HSE podpira vse zastavljene trajnostne cilje in se zaveda nujnosti tranzicije iz postindustrijske v podnebno nevtralnno družbo do leta 2050, ki pa mora biti dosežena v skladu z načeli pravičnega prehoda. Skupino HSE kot eno največjih slovenskih skupin najpomembnejši izzivi čakajo pri razogljčenju proizvodnje električne energije, pri naložbah v trajnostni razvoj oziroma v dejavnosti skladne z EU taksonomijo in načeli krožnega gospodarstva. Pri tem pomembno vlogo igrajo nove tehnologije, ki jih poganja digitalizacija na praktično vseh področjih človekovega delovanja. Zavedamo se, da bodo za transformacijo poslovanja potrebna občutna vlaganja, zato aktivno pripravljamo trajnostne projekte in programe, ki bi jih lahko (so)financirali tudi iz evropskih sredstev. Vse to smo upoštevali tudi v razvojnem načrtu skupine HSE. Še naprej pa bomo sledili cilju, da zagotavljamo stabilno, varno in konkurenčno proizvodnjo električne energije.

V okviru našega poslovanja, družbenega sodelovanja in sobivanja z naravnim okoljem podpiramo trajnostne cilje OZN. Glede na naše dejavnosti in naše vplive na družbeno in naravno okolje pa zasledujemo predvsem naslednje cilje:

Vrednote

Naše vrednote so spoštovanje ljudi, uporabnikov, zaposlenih, poslovnih partnerjev, lastnikov in drugih deležnikov. Zavedamo se, da naše dejavnosti vplivajo na okolje, zato dnevno skušamo omiliti vplive na okolje, delo in sredstva vlagamo v varovanje narave in biotsko raznovrstnost. Korporativna kultura spodbuja predvsem odgovornost, učinkovitost, inovativnost in ustvarjalnost vseh zaposlenih, hkrati pa se od njih pričakujejo poštenost, verodostojnost, spoštovanje in sodelovanje. Vse skupaj pa poganja pozitivna naravnost in zavzetost, da bomo zadane cilje tudi dosegli.

Poslanstvo

Skupina HSE je največji slovenski proizvajalec in prodajalec električne energije iz obnovljivih in lastnih virov energije. V letu 2021 smo proizvedli skoraj 90 odstotkov vse slovenske električne energije iz obnovljivih virov. **Naše poslanstvo** je zagotavljanje varne, zanesljive, konkurenčne in donosne proizvodnje električne energije, ki jo z izkušenimi in zavzetimi zaposlenimi izvajamo učinkovito in odgovorno do okolja, v katerem delujemo.

Vizija

Ostali bomo vodilni nacionalni proizvajalec in prodajalec električne energije ter ključni steber samozadostnosti in trajnostnega energetskega prehoda v Sloveniji. **Naša vizija** je usmerjena v rast proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov ter širitev vsebine, obsega in dobičkonosnosti poslovanja. S spremljanjem trendov v poslovnem, tržnem in tehnološkem okolju bomo iskali najboljše poslovne odgovore na prihajajoče izzive in še naprej aktivno sodelovali pri energetskih usmeritvah države.

5 Ekonomski učinek skupine HSE⁷

Kljub epidemiji covid-19 smo v skupini HSE skozi celo leto 2021 zagotavljali zanesljivo dobavo električne energije. Center vodenja HSE je deloval nemoteno, dosegli pa smo tudi vse zastavljene cilje na področju nujenja sistemskih storitev. Leto 2021 so zaznamovali tudi zahtevni geomehanski pogoji v jami, zato je bila proizvodnja premoga nižja za 17 %. Občasne težave pri pridobivanju premoga in remont bloka 6 v TEŠ, ki je trajal skoraj tri mesece, so botrovali nižji proizvodnji električne energije v termoelektrarni za 13 %.

V prvi polovici leta 2021 so bile vremenske razmere ugodne. Ob doseženi visoki stopnji razpoložljivosti naših proizvodnih objektov je bila hidro proizvodnja nadpovprečna. V drugi polovici leta 2021 so bile padavine podpovprečne, zato je bila letna proizvodnja v hidroelektrarnah glede na leto 2020 nižja za 7 %. Odstopanje je nekoliko višje, ker je bila hidrologija v letu 2020 nadpovprečna. Hidroelektrarne so skupaj s sončnimi elektrarnami proizvedle 52 % vse proizvedene električne energije skupine HSE (vključno s proizvodnjo 49 % deleža HESS in brez upoštevanja ČHE Avče), kar je 2 odstotni točki več kot v preteklem letu. Skupno so proizvodne enote skupine HSE proizvedle 10 % manj električne energije glede na leto 2020 in zagotovile 19 % prodajnih količin, kar je na nivoju lanskega leta.

Tabela: Ključni podatki skupine HSE

Ključni podatki	Enota mere	2017	2018	2019	2020	2021	IND 2021/2020
Čisti prihodki od prodaje	EUR	1.587.759.985	1.471.965.221	1.710.574.972	1.837.247.832	2.538.204.221	138
Čisti poslovni izid	EUR	8.213.665	-11.802.603	29.727.979	-184.179.380	46.969.876	/
Prihodki	EUR	1.612.033.834	1.491.669.217	1.729.972.574	1.858.861.858	2.913.590.058	157
EBIT = Poslovni izid iz poslovanja	EUR	56.437.024	30.442.789	74.100.308	-137.675.154	88.313.624	/
EBITDA	EUR	138.235.820	128.129.727	160.617.601	187.876.309	330.198.857	176
Sredstva	EUR	2.138.362.354	2.134.733.707	2.073.747.513	1.865.305.533	2.044.297.833	110
Kapital	EUR	1.038.307.041	1.091.245.475	1.064.640.823	900.395.852	817.033.848	91
Zadolženost do bank	EUR	851.175.060	783.548.534	732.273.957	666.325.878	635.896.321	95
Celotna zadolženost	EUR	851.439.217	784.137.313	737.556.113	671.183.485	642.440.307	96
Investicije	EUR	49.208.528	57.444.700	40.971.390	42.814.532	69.651.768	163
Proizvedena električna energija	GWh	7.034	7.320	7.155	7.627	6.878	90
Prodana električna energija	GWh	36.987	30.629	33.638	39.664	36.785	93
Zaposleni konec leta	število	3.093	3.074	3.147	3.151	3.203	102

Podrobna predstavitev finančnih kazalcev in analiza poslovanja družbe in skupine HSE je v [Letnem poročilu družbe in skupine HSE 2021](#).

Tabela: Ključni podatki skupine HSE

Ključni podatki	Enota mere	2017	2018	2019	2020	2021
Stopnja lastniškosti financiranja		48,56	51,12	51,34	48,27	39,97
Stopnja dolgoročnosti financiranja		88,21	86,91	87,31	85,34	69,80
Stopnja osnovnosti investiranja		79,57	77,80	78,63	72,76	58,54
Stopnja dolgoročnosti investiranja		87,08	85,36	86,36	81,43	71,26
Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev		0,61	0,66	0,65	0,67	0,68
Hitri koeficient		0,30	0,35	0,21	0,33	0,17
Pospešeni koeficient		0,94	0,98	0,93	1,11	0,87
Kratkoročni koeficient		1,09	1,12	1,07	1,26	0,95
Koeficient gospodarnosti poslovanja		1,04	1,02	1,04	0,93	1,03
Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala ROE	%	0,8	-1,1	2,8	-18,7	5,5
Koeficient čiste dobičkonosnosti sredstev ROA	%	0,4	-0,6	1,4	-9,4	2,4
Dodana vrednost	EUR	258.115.028	251.427.464	291.532.762	319.201.067	469.031.717
Dodana vrednost na zaposlenega	EUR	83.223	81.685	93.725	101.366	147.634
Koeficient dolgovno-kapitalskega razmerja		0,82	0,72	0,69	0,75	0,79
Celotne finančne obveznosti/EBITDA		6,16	6,12	4,59	3,57	1,95
EBITDA/finančni odhodki iz prejetih posojil		4,96	4,91	6,92	9,91	20,50
Celotne finančne obveznosti/Sredstva		0,40	0,37	0,36	0,36	0,31
Neto finančne obveznosti	EUR	789.745.775	700.626.784	695.038.514	592.710.461	545.850.559
Neto finančne obveznosti/EBITDA		5,71	5,47	4,33	3,15	1,65
Neto finančne obveznosti/Kapital		0,76	0,64	0,65	0,66	0,67

6 Upravljanje družbe in skupine HSE⁸

Člani posloводства HSE d. o. o.,
na dan 31. 12. 2021:

dr. Viktor Vračar,
generalni direktor

Uroš Podobnik,
poslovni direktor

mag. Marko Štrigl,
poslovni direktor

Člani nadzornega sveta HSE d. o. o.,
na dan 31. 12. 2021:

mag. Franc Dover,
predsednik nadzornega sveta

Andrej Janša,
namestnik predsednika nadzornega sveta

Denis Bele,
član nadzornega sveta

dr. Robert Celec,
član nadzornega sveta

Janez Gutnik,
član nadzornega sveta

mag. Petja Rijavec,
članica nadzornega sveta,
predstavnica zaposlenih

Jernej Otič,
član nadzornega sveta,
predstavniki zaposlenih

Boštjan Jančar,
član nadzornega sveta,
predstavniki zaposlenih

6.1 Opis upravljanja družbe in skupine HSE

Upravljanje družbe in skupine HSE vključuje celoten sistem vodenja in spremljanja skupine, vključno z notranjimi in zunanjimi kontrolami. Upravljanje družbe se izvaja skladno z zakoni in drugimi predpisi, z Aktom o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo HSE in s priporočili, navedenimi v Kodeksu korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države. Ustanovitelj ima vlogo in pristojnosti skupščine, v skladu z Aktom o ustanovitvi družbe HSE, ZGD-1 in veljavno zakonodajo. Organa vodenja in nadzora družbe HSE sta posloводство in nadzorni svet.

Sistem obvladovanja uspešnosti delovanja se spremlja in nadzira preko dnevnega, tedenskega, mesečnega poročanja po posameznih področjih poslovanja. Ključni kazalniki uspešnosti in cilji so opredeljeni v strateških in operativnih načrtih poslovanja ter dokumentih SDH.

Za vodenje družbe HSE je odgovorno tričlansko posloводство, vsak izmed članov pa pokriva določena področja

poslovoidenja. Generalni direktor dr. Viktor Vračar je odgovoren za prodajo lastne proizvodnje in trgovanje, za področje evropskih in energetskih politik, kontroling in strateško planiranje, razvoj in investicije, IT in korporativno komuniciranje. Član poslovoidstva Uroš Podobnik je zadolžen za kadrovske in administrativno področje, korporativno varnost, pravno službo, področje nabave, korporativno upravljanje ter notranje kontrole. Član poslovoidstva mag. Marko Štrigl pa je zadolžen za izvedbo vertikalne integracije in področje razvoja produktov za končne odjemalce, finančno in računovodsko področje.

Odvise družbe imajo svoja poslovoidstva, praviloma sestavljena iz generalnega direktorja in direktorja, ter tričlanske nadzorne svete, ki jih sestavljajo predstavniki matične družbe in predstavniki zaposlenih. Vodstvo vsake družbe v skupini HSE mora razumeti kontekst notranje organizacije skupine, zunanje okolje in se ustrezno odzivati na vse spremembe.

6.2 Delujemo v skladu z najvišjimi standardi

Ob zavedanju, da vsi zaposleni prispevajo h kakovostnemu in učinkovitemu poslovanju, vodstva družb z vzpostavljenim sistemom kakovosti ustvarjajo pogoje za njihovo visoko strokovno usposobljenost, informiranost in motiviranost. Družbe skupine HSE so imetnice številnih mednarodnih certifikatov, ki zagotavljajo, da naše poslovanje temelji na najvišjih poslovnih, okoljskih in družbenih standardih. H kakovostnemu in odgovornemu delovanju pripomore tudi delovanje družbe v skladu s pridobljenimi ISO standardi.

V letu 2021 smo v skupini HSE spet preverili vse naše temeljne in podporne procese. Definirali smo lastnike procesov in kazalnike učinkovitosti procesov s pripadajočimi merljivimi cilji. Vse z namenom, da bo naše delovanje še bolj učinkovito in uspešno. Na področju varovanja okolja smo poenotili metodologijo ocenjevanja okoljskih tveganj in vplivov našega delovanja na okolje na ravni skupine HSE. Družbe skupine smo reevalvirale okoljska tveganja, posledično pa posodobile Register okoljskih vplivov skupine HSE.

	HSE	DEM	SENG	TEŠ	PV	HTZ	SIPOTEH	PLP	RGP	HSE Invest
ISO 9001 Sistem vodenja kakovosti										
ISO 14001 Sistem ravnanja z okoljem										
ISO 45001 Sistem vodenja varnosti in zdravja pri delu										
ISO 27001 Sistem upravljanja informacijske varnosti										
ISO/IEC 17025 Zahteve za usposobljenost preizkuševalnih in kalibracijskih laboratorijev										
ISO 55001 Sistem upravljanja s premoženjem										
EFQM Samooocena po modelu poslovne odličnosti										
EE Certificiranje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov										
EEnew Generacija EE z zahtevami za nove HE										
PoI Potrdilo o izvoru										
DPP Družini prijazno podjetje										
3834:3:2005 Zahteve za kakovost pri talilnem varjenju kovinskih materialov										
EN ISO 1090-1:2009+A1:2011:ES Certifikat kontrole proizvodnje										

certificiranje
 upoštevanje obveznih kontrol
 v fazi priprave na implementacijo

Družbi HSE EDT ter ECE nimata certifikatov.

6.3 Politika vodenja

Trajnostni razvoj v skupini HSE dosegamo s stalnim izboljševanjem integriranega sistema vodenja, ki temelji na procesnem pristopu. Posamezne družbe skupine HSE imajo izdelane in objavljene svoje interne politike sistema vodenja, ki s svojo razvojno naravnostjo zagotavlja kakovostno energijo, izdelke in storitve na okolju prijazen način, s ciljem ekonomske uspešnosti in skladnega trajnostnega razvoja okolja in trga, na katerem delujejo. Politike vodenja posamezne družbe skupine HSE izhajajo iz strateških usmeritev HSE.

Na nivoju skupine HSE imamo sprejete in vzpostavljene naslednje politike:

- **Politika kakovosti skupine HSE:** Skupina HSE, kot vodilni proizvajalec električne energije iz obnovljivih virov v državi in pomemben igralec na energetskem trgu, sledi potrebam svojih odjemalcev. Najpomembnejši cilj sistema kakovosti je izpolnjevanje pričakovanj in zahtev odjemalcev, kajti od njih je odvisen naš obstoj in nadaljnji razvoj.
- **Okoljska politika skupine HSE:** Zavedamo se, da je skrb za zdravo okolje temeljni pogoj za razvoj in usmerjanje naših dejavnosti. Temeljni cilj okoljske politike je trajnostni razvoj, ki ga je moč doseči s planiranjem, izvajanjem, nadzorom, ukrepanjem za preprečevanje škode v okolju, z delitvijo odgovornosti in vključevanjem varstva okolja v posamezne poslovne procese.
- **Politika varstva in zdravja pri delu in požarne varnosti skupine HSE:** Zagotavljanje varnega in zdravega okolja je temeljni pogoj in skupen smoter vodstva ter vseh zaposlenih. Skupina HSE si prizadeva v okviru možnosti zagotavljati takšne pogoje dela, ki zagotavljajo zaposlenim in obiskovalcem varno in zdravo delovno okolje.
- **Politika upravljanja informacijske varnosti skupine HSE:** Temeljni cilj politike upravljanja informacijske varnosti skupine HSE je varovanje informacij in podatkov. Z razvojem tržnega sistema na področju električne energije, novih tehnologij in novih organizacijskih modelov se pojavljajo nova tveganja v poslovanju, ki lahko

brez primernih ukrepov postanejo neobvladljiva. Zato smo uvedli sistem upravljanja informacijske varnosti, s tem smo dosegli večjo stopnjo varovanja zaupnosti, neoporečnosti ter razpoložljivosti informacij podjetja. Z implementacijo standarda varovanja informacij po ISO/IEC 27001 smo zagotovili ustrezne mehanizme za stalen nadzor in ocenjevanje varnosti informacij ter na podlagi tega tudi upravljanje s tveganji v povezavi z informacijskimi sredstvi. Pomemben dejavnik v tem procesu je tudi ozaveščanje zaposlenih o nujnosti uvedbe določenih varnostnih kontrol.

- **Politika obvladovanja premoženja skupine HSE:** Najpomembnejši cilj obvladovanja premoženja je pridobivanje vrednosti iz premoženja ter ob tem izpolnjevanje pričakovanj in zahtev odjemalcev (kakovostna, količinska in časovna ustreznost dobave električne energije ter prilagodljivost potrebam elektroenergetskega sistema in trga), kajti od njih sta odvisna naš obstoj in nadaljnji razvoj. Pri tem je ključno vlaganje v vzdrževanje naprav, da minimaliziramo nepredvidene okvare in izpade iz omrežja.
- **Komunikacijska politika in strategija skupine HSE:** Ključni cilj je graditi pozitivno prepoznavnost in ugled skupine HSE. V odnosu do različnih ciljnih javnosti nastopamo usklajeno, enotno in prenašamo razumljiva, ažurna in pozitivna sporočila, povezana s skupino kot celoto, s posameznimi družbami skupine HSE, s projekti in strokovnjaki. Skupino HSE predstavljamo kot kakovostno, stabilno, prodorno in odgovorno energetsko družbo v domačem in mednarodnem prostoru.
- **Politika upravljanja družbe in skupine HSE:** Usmeritve upravljanja so skladne poslanstvom, vrednotami in strategijami in so konkretizirane v vsakokratnem veljavnem razvojnem načrtu skupine HSE.
- **Politika družbene odgovornosti skupine HSE:** Skupina HSE v okviru družbene odgovornosti omogoča finančne in materialne pomoči različnim organizacijam, idejam, projektom, dogodkom, ljudem, ki so povezani z našim poslovanjem ali pa kako drugače pripomorejo

k širjenju dobrega imena družbe in skupine HSE. Poleg tega pomagamo tudi šibkejšim družbenim skupinam in posameznikom.

- **Politika nasledstva na poslovnih funkcijah družb v skupini HSE:** V letu 2020 je bila sprejeta Politika nasledstva na poslovnih funkcijah družb skupine HSE. S tem so bile podane usmeritve predvsem v zvezi z določitvijo pogojev za opravljanje poslovodne funkcije v skupini HSE ter merili za ocenjevanje potencialnih kandidatov in načinom izvedbe postopka izbire ustreznega kandidata.

SE Prapretno smo zgradili na degradiranem območju v zasavski premogovni regiji, kjer zdaj proizvajamo trajnostno električno energijo. (Foto Žiga Intihar)

6.3.1 Vlaganja v nove OVE proizvodne kapacitete

Skupina HSE na področju razvoja in investicij zasleduje načela trajnostnega razvoja, in sicer s povečevanjem obsega proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, ki bodo sčasoma nadomestile proizvodnjo iz fosilnih virov. S premišljeno strategijo zasledujemo nacionalne in EU cilje za zmanjšanje izpustov CO₂ za 55 % do leta 2030 in cilj podnebno nevtralne družbe najkasneje do leta 2050. V letu 2022 so v omrežje stekli prve kilovatne ure iz trenutno največje sončne elektrarne v Sloveniji, SE Prapretno, ki smo jo zgradili na degradiranem območju, kjer je v preteklosti stala Termoelektrarna Trbovlje.

Med prvimi hidroelektrarnami na srednji Savi bo zgrajena HE Suhadol, ki omogoča večnamenskost objekta in sonaravno bivanje proizvodnje električne energije z družbenim in naravnim okoljem.

Glede na sprejeto Nacionalno strategijo izstopa iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, ki za prenehanje uporabe premoga določa letnico 2033, načrtujemo, da bo po tem letu skupina HSE podnebno nevtralna.

Zato tudi aktivno sodelujemo pri iskanju in ustvarjanju nabora projektov, ki bi se lahko financirali s pomočjo Sklada za pravični prehod (Just Transition Fund) in ki bodo tlakovali pot do pravičnega prehoda premogovnih regij, zasavske in šaleške.

Po podpisu koncesijske pogodbe za gradnjo HE na srednji Savi oktobra 2020 smo začeli z vodenjem projekta, načrtovanjem in upravnimi postopki. Nadaljevali so se postopki umeščanja v prostor do pridobitve Celovitega dovoljenja, ki vključuje izdelavo Državnega prostorskega načrta (DPN), Celovito presojo vplivov na okolje in izdelavo Okoljskega poročila (CPVO in OP) ter izdelavo Dokumentacije za gradbeno dovoljenje (DGD).

V letu 2021 smo nadaljevali z investicijami, ki so ključne za trajnostno konkurenčnost skupine HSE, za povečanje deleža OVE (obnovljivih virov energije) v proizvodnji električne energije, z investicijami v vzdrževanje in obnovo obstoječih proizvodnih obratov ter varovanje okolja. V prihodnosti načrtujemo vlaganja v razvojne projekte, v obnovljive vire energije v regiji (sončne elektrarne, vetrne elektrarne, male HE), razvoj hranilnikov energije (baterijski hranilniki, črpalne HE, vodikove tehnologije, brez emisijski koridor), nadaljevanje že začelih aktivnosti na projektih obnovljivih virov energije (velike HE) in učinkovite rabe energije, vse v skladu z nacionalnimi in evropskimi usmeritvami ter sprejetimi strateškimi dokumenti. Z izvedenimi in načrtovanimi investicijami skupina HSE nadaljuje svojo transformacijo v trajnostno naravnano skupino, saj se zavedamo, da bomo le tako še naprej zagotavljali stabilno in okolju prijazno električno energijo. Z inovativnimi digitalnimi rešitvami bomo pomemben člen pri vzdrževanju stabilnosti omrežja, odjemalcem pa zanesljiv vir električne energije.

6.3.2 Vlaganja v obstoječe proizvodne enote

Investicije skupine HSE ohranjajo naš primat največjega proizvajalca električne energije iz obnovljivih oziroma nizkoogljičnih virov. Skladno s tem veliko finančnih virov namenjamo vzdrževanju in obnovi obstoječih sistemov za proizvodnjo električne energije. S tem ohranjamo zanesljivost proizvodnje in učinkovitost zagotavljanja sistemskih storitev slovenskemu elektroenergetskemu omrežju. Investicije na področju vzdrževanja tudi uresničujejo vizijo skupine na področju rasti električne energije iz različnih obnovljivih virov ter energetske trajnosti za energetske prehod.

70 milijonov evrov

smo v letu 2021 vložili v vzdrževanje in obratovanje proizvodnih naprav.

Pri tem izkoriščamo sinergije znotraj skupine HSE z notranjim naročanjem in združevanjem kadrovskih potencialov. V letu 2021 smo vlagali v varnost in zanesljivost obratovanja v obstoječih termoelektrarnah in hidroelektrarnah (remonti opreme in agregatov, rekonstrukcije mHE, obnove jezov, remont obratovalnih zapornic, ohranjanje energetskega potenciala, zamenjava sekundarnih sistemov, sanacije mostov itd.).

6.3.3 Vertikalna integracija

V letu 2021 smo zaključili z nakupom 51-odstotnega deleža podjetja za prodajo električne energije končnim odjemalcem - ECE. Sredi leta 2021 smo z Elektrom Maribor podpisali še pogodbo o nakupu 51-odstotnega deleža v podjetju Energija plus, ki se prav tako ukvarja s prodajo električne energije in storitev končnim uporabnikom. Vstop skupine HSE, vodilnega proizvajalca električne energije iz obnovljivih virov oziroma zelene energije v državi, v družbo Energija plus bo končan po odobritvi Agencije za varstvo konkurence (AVK).

Povezovanje s posameznimi trgovskimi podjetji za malo-prodajo skupini HSE omogoča dostop do končnih odjemalcev, zmanjšanje odvisnosti od veleprodajnega trga, dodatne prihodke in dvig dodane vrednosti proizvodnega portfelja in celotne skupine HSE z novimi energetskega produkti in storitvami. Odpira nam neomejene možnosti za diverzifikacijo poslovanja. V času, ko so cene energentov, električne energije in z njimi povezanih produktov izredno volatilne, je naša velika odgovornost in obveza, da bomo odjemalcem zagotavljali oskrbo z električno energijo po sprejemljivih cenah.

6.3.4 Trženje energentov in ostalih storitev

Z vstopom na maloprodajni trg se odpirajo možnosti prodaje dodatnih produktov (prodaja ostalih energentov, energetske storitve, energetske-informacijske storitve po meri kupca, energetske pogodbeništvu, celovite energetske rešitve, digitalizacija, uporabne aplikacije za končne uporabnike, itd.). Podajamo pa se tudi na nove trge z energenti, v prvi vrsti na veleprodajni trg zemeljskega plina.

6.3.5 Učinkovito upravljanje stroškov obstoječe proizvodnje

Vseskozi skrbimo za optimizacijo lastne proizvodne cene za izboljšanje konkurenčnosti z nižanjem fiksnih stroškov (investicije, vzdrževanje), nižanjem variabilnih stroškov (material, storitve), zniževanjem lastne rabe električne energije na vseh proizvodnih objektih vključno s PV in ukrepi URE na vseh lokacijah skupine HSE. Ob tem pa zagotavljamo kvalitetne storitve, stabilno, varno in zanesljivo dobavo električne energije.

Na osnovi predstavljenih petih usmeritev je skupina HSE ustrezno pozicionirana za izvedbo sprememb, ki jih narekuje domača in evropska zakonodaja. V skupini HSE aktivno sokreiramo vsebino in hitrost sprememb.

Ključni izziv po letu 2033 bo nadomeščanje ene tretjine slovenske električne energije iz premogovnih blokov in zagotavljanje stabilne oskrbe.

Ključni izziv skupine HSE je sprememba poslovnega sistema po izstopu iz rabe premoga. Vlada RS je za izstop sprejela letnico 2033, kar je podlaga za sprejem zakona o zapiranju Premogovnika Velenje in zakona o prestrukturiranju premogovnih regij na podlagi načel pravičnega prehoda. Ključni izziv po tem letu bo nadomeščanje ene tretjine slovenske električne energije iz premogovnih blokov in zagotavljanje stabilne oskrbe, saj je proizvodnja iz obnovljivih virov nepredvidljiva.

6.4 Posloводство narekuje trajnostno poslovanje skupine HSE

Skupina HSE nenehno proučuje svoj položaj tako na nacionalni, evropski in svetovni ravni, posledično pa prilagaja delovanje na ravni družb in skupine.

Redno spremljamo:

- tržne razmere,
- razvoj tržnih produktov, tehnologij proizvodnje električne energije, ekoloških tehnologij, produktov za končne odjemalce električne energije, digitalne rešitve,
- razvoj družbenega okolja, ekoloških zahtev, zakonodajnega okvira, strateških dokumentov,
- razvoj in krepitev notranjih prednosti in odpravljanje slabosti – »sistem so ljudje«.

Za prihodnje uspešno poslovanje družbe in skupine HSE smo opredelili ključna področja razvoja, ki zagotavljajo zeleni prehod v skladu z načelom, da nikogar ne puščamo zadaj, in ki bodo zagotavljala trajnostno vrednost skupine HSE. V skladu z usmeritvami posloводства imamo v razvojnem načrtu skupine HSE opredeljena naslednja glavna razvojna področja:

- učinkovito upravljanje obstoječe proizvodnje infrastrukture - Asset management - upravljanje premoženja s predikativnim vzdrževanjem,
- vlaganje v nove OVE proizvodne kapacitete,
- vertikalna integracija,
- trženje energentov in novih produktov.

6.5 Politika prejemkov in nagrajevanja posloводства

Politika prejemkov in nagrajevanja posloводства v skupini HSE je regulirana v skladu z določili Zakona o prejemkih poslovodnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti ter Priporočili in pričakovanji SDH, ki določajo:

- načelo sorazmernosti,
- načelo omejenosti celotnih prejemkov,
- načelo povezanosti celotnega prejemka z dolgoročno uspešnostjo družbe,
- načelo ekonomičnosti.

6.6 Aktiven socialni dialog

V skupini HSE skrbimo za stalni dialog s sveti delavcev in reprezentativnimi sindikati. Socialni partnerji in sveti delavcev so povezovalni člen med zaposlenimi in poslovodstvi družb. Socialni dialog uresničujemo skozi redna srečanja s predstavniki sveta delavcev in predstavniki reprezentativnih sindikatov in tako zagotavljamo ažurno informiranje zaposlenih ter aktivno vključevanje predstavnikov zaposlenih v delovanje družbe in skupine. Posloводство se redno udeležuje vseh sej, kjer se poleg informacij o aktualnem poslovanju družb med drugim obravnavajo tudi vprašanja in pobude zaposlenih, ki jih posredujejo prek predsednika sveta delavcev ali predsednika sindikata oz. sindikalnega zaupnika.

V skupini HSE imamo organiziran tudi Skupni svet delavcev skupine HSE, ki ga sestavljajo predstavniki svetov delavcev družb v skupini HSE. Skupni svet delavcev sodeluje s poslovodstvom HSE pri upravljanju na način, ki ga določata Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju ter Participacijski dogovor.

Predstavniki zaposlenih so tudi člani nadzornih svetov in revizijskih komisij družb v skupini HSE.

7 Preglednost finančnih odnosov⁹

Družbe skupine HSE prejela sredstva na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenega evidentiranja različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1) razkrivajo tudi v svojih letnih poročilih.

HSE

Družba HSE je v letu 2021 prejela sredstva iz naslova povračil stroškov hitrih testov v višini 8.240 EUR. Prejeta sredstva iz sofinanciranja izobraževanj (projekt KOC Energija) so bila v višini 24.013 EUR. Priznani stroški evropskega projekta Osmose so bili v višini 84.571 EUR. Projekta FARCROSS pa 18.598 EUR.

DEM

Družbi DEM so bila v letu 2021 dodeljena nepovratna sredstva (subvencije) v višini 67.869 EUR.

Največji del v višini 29.912 EUR se nanaša na odobrena nepovratna sredstva za streho in zunanje stavbno pohištvo na HE Zlatoličje.

Preostali del v višini 37.957 EUR se nanaša na sofinanciranje izobraževanj, na sofinanciranje raziskovalne dejavnosti ter na obračun državne pomoči. Na podlagi 106. člena Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije Covid-19 (ZIUPOPDVE) je družba prejela 9.560 EUR državne pomoči za teste na virus. Na podlagi 26. člena Zakona od dodatnih ukrepov za omilitve posledic Covid-19 (ZDUOP) pa je družba prejela 5.583 EUR državne pomoči za izplačilo poročila kriznega dodatka za mesec december 2020.

SENG

V letu 2021 je družba SENG od Finančne uprave RS dobila vračilo 278,26 EUR kriznega dodatka in 4.880 EUR za sofinanciranje hitrih testov – oboje iz naslova omilitve posledic epidemije covid-19. Poleg tega so prejeli še 1.248 EUR spodbude za trajnostno zaposlitve mladih pripravnikov.

TEŠ

Družbi TEŠ so bila v letu 2021 vrnjena sredstva v višini 91.095 EUR in sicer za nadomestila za izolacijo, karanteno, višjo silo – varstvo otrok in bolniške do 3 dni brez bolniškega lista.

PV

Družbi PV so bila v letu 2021 dodeljena nepovratna sredstva (subvencije) v višini 482.514 EUR.

Za spodbujanje in izvajanje praktičnega usposabljanja oziroma izobraževanja z delom za dijake v srednjem poklicnem izobraževanju in študente višjih strokovnih šol, za spodbujanje vajeništva ter za sofinanciranje raziskovalno-razvojne dejavnosti so pridobili sredstva v višini 261.196 EUR.

Preostali del so prejete državne pomoči (v višini 221.318 EUR) na podlagi interventne zakonodaje za zajezitev oziroma omilitve posledic epidemije covid-19.

RGP

Družbi RGP so bila v letu 2021 dodeljena nepovratna sredstva (subvencije) v višini 16.024 EUR. Zaradi Zakona o začasnih ukrepih za omilitve in odpravo posledic Covid-19 (ZZUOOP) - PKP5 pa je družba upravičena do državnih pomoči v skupni vrednosti 4.805 EUR, zaradi odsotnosti zaposlenecv (karantena, višja sila, kratkotrajni bolniški stalež brez bolniškega lista); na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije Covid-19 (ZIUPOPDVE) - PKP7 je družba evidentirala državno pomoč za izplačilo kriznega dodatka v skupni vrednosti 8.783 EUR. Na podlagi prejete državne pomoči za sofinanciranje hitrih testov in PCR testov v višini 5.960 EUR jih je družba koristila v višini 2.436 EUR.

8 Z deležniki si delimo vrednote¹⁰

Zavedamo se, da le v partnerskem, povezanem in spoštljivem okolju lahko kot skupina uspevamo in rastemo.

8.1 Institucionalni okvir

Skupina HSE ima zgrajene odnose s svojimi deležniki. Zavedamo se, da le v partnerskem, povezanem in spoštljivem okolju lahko kot skupina uspevamo in rastemo. Skupaj z upravitelcem, Slovenskim državnim holdingom, zasledujemo zastavljene ekonomske in nefinančne cilje. Aktivno sodelujemo z nacionalnimi in evropskimi organi, agencijami in drugimi inštitucijami, da bi zeleni prehod skupine HSE potekal v skladu z načeli pravičnega prehoda, torej čim bolj usklajeno, finančno optimalno, s čim manj negativnimi vplivi na oskrbo Slovenije z električno energijo ter brez nezaposlenosti ljudi v regijah z energetske intenzivno dejavnostjo z ustvarjanjem novih trajnostnih delovnih mest.

8.2 Proizvodna dejavnost

Skupina HSE ima objekte za proizvodnjo električne energije, ki imajo določen vpliv na lokalno, družbeno in naravno okolje, zato si aktivno prizadevamo za odprt dialog z vsemi zainteresiranimi deležniki za čim manj moteče obratovanje naših naprav, ki so ključne za oskrbo Slovenije z električno energijo.

8.3 Tržna dejavnost

Druga ključna dejavnost skupine je prodaja električne energije in povezanih produktov na borzah in večjim odjemalcem. Odnosi s temi temeljijo na eni in/ali večletnih kupoprodajnih pogodbah in ohranjanju osebnih stikov s ključnimi zaposlenimi znotraj posameznega segmenta odjemalca.

Določeni kupci so vključeni v razvojne projekte skupine HSE, ki se nanašajo na ukrepe učinkovite rabe pri posameznem kupcu z namenom doseganja prihranka, za katere je zavezana skupina HSE, kot dobavitelj električne energije. Z realizacijo projekta vertikalne integracije se je sodelovanje s kupci na razvojnih projektih povečalo. Predvsem kupce, ki imajo strukturiran delovni proces, vključujemo v projekte optimizacije na področju izravnave odstopanj in aktivnega upravljanja z odjemom.

Z vstopom na maloprodajni trg pa so postali naši deležniki tudi končni odjemalci električne energije in prepričani smo, da ji bomo lahko zagotavljali zanesljivo oskrbo z električno energijo in da bomo skupaj razvili nove, trajnostne produkte za njihove potrebe na področju ogrevanja, hlajenja in učinkovite rabe električne energije. Cilj je razviti celovito energetske oskrbo vključno z gradnjami sončnih elektrarn, hranilnikov, e-mobilnostjo, vse skupaj pa podprto z digitalizacijo in z uporabnikom prijaznimi aplikacijami.

8.4 Veriga dobaviteljev

Z vidika trajnostnega poslovanja so pomembni tudi odnosi z dobavitelji oziroma upravljanje dobaviteljske verige. Poleg standardnih, ekonomsko merljivih ciljev procesa nabave, skušamo v družbah skupine HSE oskrbne verige z dobavitelji graditi trajnostno, ob tem pa strogo upoštevamo pravila javnega naročanja, mednarodna priporočila in standarde ter strokovne panožne usmeritve. Pri upravljanju razmerij z dobavitelji in ostalimi deležniki smo pri nabavi zelo občutljivi glede tega, kako trajnostno naravnani so naši partnerji oziroma kakšen ogljični odtis imajo njihovi proizvodi, zato v nabavne strategije in dobaviteljske verige vključujemo trajnostno naravnost dobaviteljev. Sistemsko to udeležujemo tudi skozi poenotenje internih pravil procesa nabave skupine HSE. Družbe skupine HSE na letni ravni poslujejo z več kot 3.000 dobavitelji, s katerimi sklenemo letno med 9.000 in 10.000 poslov za naročila blaga, storitev in gradenj.

08

Z deležniki si delimo vrednote

8.5 Ključni deležniki skupine HSE¹¹

6. Mednarodni, nacionalni in regionalni mediji

- tiskani mediji,
- elektronski mediji,
- spletni mediji,
- agencije.

11. Raziskovalne in izobraževalne ustanove

- univerze,
- osnovne in srednje šole,
- raziskovalni inštituti.

7. Civilna družba

- civilne iniciative,
- nevladne in neprofitne organizacije,
- športne, kulturne in druge institucije.

10. Stanovska in strokovna združenja

- Energetska zbornica Slovenije (Sekcija IPET),
- Gospodarska zbornica Slovenije,
- Združenje delodajalcev Slovenije,
- Elektrotehniška zveza Slovenije,
- Slovensko združenje elektroenergetikov CIGRE – CIRED,
- Inženirska zbornica Slovenije,
- Slovensko združenje za kakovost in odličnost – sekcija energetika,
- SI:RISK,
- ICS Slovensko združenje korporativne varnosti,
- Slovenski inštitut za revizijo – Slovenski odsek IIS,
- Združenje ACFE Slovenija,
- Združenje nadzornikov Slovenije,
- Združenje Manager,
- Združenje poslovnih finančnikov,
- Savinjsko – Šaleška gospodarska zbornica,
- Društvo Slovenski nacionalni komite za velike pregrade SLOCOLD,
- Društvo vzdrževalcev Slovenije in Štajerska gospodarska zbornica,
- Društvo ekonomistov elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije, itd.,
- Euroelectric (deluje v okviru sekcije Energetske zbornice Slovenije),
- Sekcija Slovensko združenje za energetske ekonomiko (SAEE) združuje člane Mednarodnega združenja za energetske ekonomiko (International Association for Energy Economics – IAEE),
- Slovensko združenje elektroenergetikov CIGRE – CIRED Paris,
- EUROCOAL European Association,
- EFET (European Federation of Energy Traders), itd.

Skupina
HSE

8. Lokalne skupnosti

- občine,
- lokalna združenja in iniciative,
- vplivni posamezniki.

9. Dobavitelji opreme in storitev

- mednarodni in domači dobavitelji surovin, materiala in storitev izven skupine HSE za potrebe poslovanja skupine HSE.

9 Visoki etični standardi delovanja¹²

Etični kodeks, ki je bil sprejet 2020, zavezuje vse družbe skupine HSE ter določa načela poštenega in etičnega ravnanja. Družbe zavezuje k spoštovanju etičnih in profesionalnih standardov dela, vedenja in ravnanja. Temeljna načela, ki jim zaposleni sledijo so poštenje in verodostojnost, spoštovanje, sodelovanje, obvladovanje nasprotij interesov, preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma, prijazen odnos do okolja idr. V letu 2021 v skupini HSE nismo zaznali večjih kršitev Etičnega kodeksa.

Zavezali smo se spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju ter k uvedbi pomembnih načel Nacionalnega akcijskega načrta Republike Slovenije za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu.

Zaposlenim zagotavljamo enake možnosti ne glede na spol, raso, vero, narodno pripadnost ali druge kulturne in socialne razlike. Zavezali smo se spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju ter k uvedbi pomembnih načel Nacionalnega akcijskega načrta Republike Slovenije za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu, kar smo potrdili 21. decembra 2020 s podpisom zaveze o spoštovanju človekovih pravic v gospodarstvu (v nadaljevanju zaveza). Zaveza temelji na Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, ki jo je leta 1948 sprejela Generalna skupščina OZN, in na drugih relevantnih mednarodnih instrumentih s področja človekovih pravic ter na mednarodnih dokumentih s področja varovanja in spodbujanja človekovih pravic v gospodarskih dejavnostih (Smernice OZN za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu, Smernice OECD za večnacionalne družbe, Tripartitna deklaracija Mednarodne organizacije dela o večnacionalnih podjetjih in socialni politiki ter smernice za področje družbene odgovornosti).

V skupini HSE v letu 2021 ni bilo prijav za kršenje človekovih pravic ali postopkov v zvezi s kršitvami človekovih pravic in svoboščin. Prav tako pristojne službe niso prejele nobene prijave mobinga, diskriminatornih ravnanj, povračilnih ukrepov, spolnega ali drugega nadlegovanja ali trpinčenja na delovnem mestu.

9.1 Preprečevanje in odkrivanje prevar

V letu 2020 je v skupini HSE začela delovati Služba za skladnost poslovanja kot štabna služba v sistemu notranjih kontrol. Njene naloge so, da spremlja in ocenjuje primernost in učinkovitost rednih postopkov in ukrepov, sprejetih za odpravljanje morebitnih nepravilnosti pri skladnosti poslovanja skupine HSE. Služba je neodvisna in samostojna, prevzela je tudi skrbništvo nad izvajanjem nalog preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja prevar v skupini HSE in jasno definirala proces obravnavanja prijav sumov nepravilnosti. Zadolžena je za vzpostavitev in delovanje poročevalske linije, vzpostavitev in vodenje registra prejetih prijav, obravnavo prijav oziroma vodenje preiskav.

V skupini HSE poskušamo predvsem v okviru rednih izobraževanj še dodatno dvigniti nivo korporativne kulture, pri čemer pa je jasna usmeritev vodstva, ki deluje z zgledom in ima ničelno stopnjo tolerance do prevar in drugih nepravilnosti, ki bi škodile premoženju in ugledu skupine HSE.

V letu 2021 je Služba za skladnost poslovanja obravnavala 10 prijav nepravilnosti.

9.2 Politika raznolikosti in enakih možnosti

V skupini HSE zaposluje po načelu enakih možnosti, hkrati gojimo ničelno toleranco do diskriminacije na osnovi kakršnih koli osebnih okoliščin.

Plače med moškimi in ženskami na primerljivih delovnih mestih so izenačene in ni razlik med njimi. Zaposluje po načelu nediskriminatornosti.

Gojimo ničelno toleranco do diskriminacije na osnovi kakršnih koli osebnih okoliščin.

Delež žensk med zaposlenimi v skupini se povečuje, med vodstvenimi in vodilnimi zaposlenimi je 25 % žensk.

9.3 Varujemo osebne in zasebne podatke

Spoštujemo splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov, zato imamo definirane vrste osebnih podatkov, ki jih obdelujemo, in urejene podatkovne tokove ter tako skrbno bedimo nad procesom obdelav osebnih podatkov. Informacijski in varnostni ukrepi se ves čas osvežujejo in so skladni s korporativno varnostjo.

Osebne podatke obdelujemo le na ustrezni pravni podlagi in skladno z namenom obdelave. Posameznikom v skladu s Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov posredujemo vse potrebne informacije o obdelavi njihovih osebnih podatkov, pri čemer jih obvestimo tudi o njihovi pravici do seznanitve z osebnimi podatki, do izbrisa osebnih podatkov ter do omejitve in ugovora obdelave.

Za informacijsko varnost skrbimo z nenehnimi posodobitvami in različnimi ukrepi. Uporaba programske opreme, ki omogoča dostop do evidence osebnih podatkov, je omejena na pooblaščen osebe. Dostopi so varovani s sistemom za avtorizacijo in identifikacijo uporabnikov.

V zvezi z varovanjem zasebnosti in osebnih podatkov ter programske in strojne opreme imamo sprejete interne akte, ki urejajo in določajo pravila obdelovanja osebnih podatkov ter programske in strojne opreme.

10 Zaposleni so naš največji kapital¹³

10.1 Zaposleni po družbah

V skupini HSE je bilo na zadnji dan leta 2021 več zaposlenih kot leto prej. Glavni razlog za povečanje je nakup družbe za maloprodajo ECE, ki ima 76 zaposlenih. Zaradi postopnega zmanjševanja zaposlenih predvsem v družbah PV in HTZ, je bilo konec leta 2021 v skupini HSE zaposlenih 3.203 oziroma 52 več kot leta 2020. Manj zaposlenih je tudi v družbi TEŠ, kadrovsko pa smo okrepili družbe RGP, HSE Invest, DEM in HSE.

Tabela: Zaposleni po družbah skupine HSE

Družba	31. 12. 2020	31. 12. 2021
HSE	211	214
HSE EDT	0	0
DEM	242	246
SENG	122	124
TEŠ	322	316
PV	1.164	1.152
HTZ	815	786
Sipoteh	39	41
PLP	36	35
RGP	151	160
HSE Invest	46	50
HSE BH	1	1
HSE MAK	0	0
HSE BE	2	2
ECE	0	76
Skupaj	3.151	3.203

10.2 Zaposleni v številkah

Na dan 31. decembra 2021 je bilo v družbi HSE zaposlenih 214 sodelavcev, od tega 206 za nedoločen in 8 za določen čas. Število zaposlenih se je v primerjavi z letom 2020 povečalo za tri. Na novo smo zaposlili 24 sodelavcev, 21 pa jih je družbo zapustilo. Prevladujejo moški s 60 % (129 zaposlenih), žensk pa je 40 % (85 zaposlenih).

Tabela: Zaposleni v družbi HSE po starosti in spolu

starostni razred	2020				2021			
	število zaposlenih	%	moški	ženske	število zaposlenih	%	moški	ženske
do 30 let	13	6	8	5	15	7	11	4
od 31 do 40 let	57	27	37	20	64	30	40	24
od 41 do 50 let	86	41	52	34	80	37	46	34
od 51 do 60 let	47	22	27	20	48	22	27	21
nad 61 let	8	4	4	4	7	3	5	2
Skupaj	211	100	128	83	214	100	129	85

Tabela: Zaposleni v skupini HSE po starosti in spolu

starostni razred	2020				2021			
	število zaposlenih	%	moški	ženske	število zaposlenih	%	moški	ženske
do 30 let	380	12	370	10	388	12	375	13
od 31 do 40 let	799	25	726	73	807	25	721	86
od 41 do 50 let	1.123	36	985	138	1.137	35	979	158
od 51 do 60 let	795	25	620	175	807	25	624	183
nad 61 let	54	2	44	10	64	2	52	12
Skupaj	3.151	100	2.745	406	3.203	100	2.751	452

V skupini HSE je bilo ob koncu leta število zaposlenih 3.203, torej 52 več kot leto prej. V letu 2021 smo skupno zaposlili 293 delavcev, od tega 212 moških (72 %) in 81 žensk (28 %). Skupino HSE pa je zapustilo 241 zaposlenih. Končno število zaposlenih se je povečalo predvsem zaradi priključitve družbe ECE v skupino HSE. Delež vseh prezaposlitev znotraj skupine HSE, vključno s priključitvijo družbe ECE,

tako znaša 38 % ali 110 zaposlenih. 174 sodelavcev smo zaposlili iz zunanjega vira, kar predstavlja 59-odstotni delež. Še 3 % (9 sodelavcev) pa predstavljajo zaposlitve po izteku suspenza oziroma zamrznitve zaposlitve zaradi opravljanja javne funkcije.

Povprečna starost v družbi HSE ob koncu leta 2021 je bila 44,2 leta. Največ, tj. 37 % odstotkov zaposlenih, šteje med 41 in 50 let (80 zaposlenih), 30 % je starih med 31 in 40 let (64 zaposlenih), 22 % jih šteje med 51 in 60 let (48 zaposlenih), 7 % je starih do 30 let (15 zaposlenih) in 3 % so starejši od 61 let (7 zaposlenih).

Povprečna starost zaposlenih v okviru skupine se je nekoliko znižala, in sicer na 43,7 leta (v letu 2020 je znašala 43,9 leta).

Najvišji delež zaposlenih v skupini HSE je v starostnem razredu od 41 do 50 let, v katerem je 1.137 zaposlenih (35 %). V starostnem razredu od 31 do 40 let in od 51 do 60 let je število zaposlenih izenačeno z 807 zaposlenimi in 25-% deležem v vsakem razredu. 388 zaposlenih z 12-% deležem je zaposlenih v starostnem razredu do 30 let. V starostnem razredu nad 61 let je zaposlenih 64 sodelavcev (2-% delež).

Sestava zaposlenih po spolu se je spremenila za 1 odstotno točko v prid ženskega spola. V skupini HSE je zaposlenih 14 % žensk, moških pa 86 % (v letu 2020 13 % žensk in 87 % moških). Najvišji delež žensk je s 40 % v starostnem razredu od 51 do 60 let. Med moškimi je najvišji delež zaposlenih s 36 % v starostnem razredu od 41 do 50 let.

10

Zaposleni so naš največji kapital

10.2.1 Izobrazbena struktura

V obvladujoči družbi HSE ima 197 zaposlenih najmanj višješolsko izobrazbo, kar predstavlja 92-% delež med vsemi zaposlenimi v družbi HSE. Na ravni skupine HSE je delež zaposlenih z najmanj višješolsko izobrazbo 31 % (985 zaposlenih), od katerih je 92 zaposlenih z znanstvenim magistriranjem ali doktoratom znanosti. Še 26-% delež predstavljajo zaposleni s 5. stopnjo izobrazbe, 33-% delež pa zaposleni s 4. stopnjo izobrazbe. Približno desetina zaposlenih ima manj kot 4. stopnjo izobrazbe.

Tabela: Stopnja izobrazbe zaposlenih v družbi in skupini HSE

Stopnja izobrazbe	31. 12. 2020		31. 12. 2021	
	HSE	Skupina HSE	HSE	Skupina HSE
8/2	3	15	5	17
8/1	29	72	25	75
7	86	279	88	302
6/2	53	219	60	246
6/1	22	339	19	345
5	14	830	13	844
4	4	1.061	4	1.044
3	0	48	0	43
2	0	107	0	105
1	0	181	0	182
Skupaj	211	3.151	214	3.203

10.2.2 Fluktuacija

Stopnja fluktuacije se je v skupini HSE v primerjavi z letom 2020 zvišala za 1,6 odstotne točke, pri čemer v povezavi s tem ne zaznavamo večjih operativnih tveganj oziroma disfunkcionalnosti. V letu 2021 tako znaša 6,6 % (v letu 2020 je znašala 5 %).

Upokojilo se je 84 sodelavcev, kar predstavlja 35-% delež med vsemi prenehanji delovnih razmerij. 116 zaposlenim je prenehalo delovno razmerje na osnovi sporazuma o prenehanju delovnega razmerja ali odpovedi pogodbe o zaposlitvi, kar predstavlja 48-% delež med vsemi prenehanji delovnih razmerij. 10 zaposlenim (4-% delež) pa je prenehalo delovno razmerje na osnovi suspenza pogodbe o zaposlitvi. 31 sodelavcem (13-% delež) je prenehalo delovno razmerje zaradi prezaposlitve v okviru družb skupine HSE, ki pa jih ne upoštevamo v izračunu fluktuacije.

Tabela: Odhodi zaposlenih v skupini HSE

Odhodi (v obdobju)	2020	2021
RAZLOG		
upokojitev	78	84
prerazporeditev znotraj skupine HSE	44	31
odhod	67	116
odhod zaradi suspenza	14	10
Skupaj	203	241
SPOL		
moški	185	206
ženske	18	35

V naslednjih petih letih se bo lahko upokojilo okoli 20 % zaposlenih, na osnovi česar ocenjujemo, da se bo stopnja fluktuacije sicer zvišala, vendar gre v teh primerih za nadzorovano oziroma do določene mere tudi zaželeno fluktuacijo.

Tabela: Fluktuacija zaposlenih v skupini HSE

Fluktuacija zaposlenih v %	2020	2021
Število zaposlenih, ki so odšli v obdobju poročanja	159	210
Povprečno število zaposlenih	3.149	3.177
Fluktuacija v %	5,0 %	6,6 %

Metodološko pojasnilo: V preteklih letih smo povprečno število zaposlenih računali iz ur, od leta 2021 pri izračunih o fluktuaciji, absentizmu, izobraževanju itd. spremljamo letno povprečje zaposlenih na podlagi dejanskega števila zaposlenih. Zato se podatki za leto 2020 nekoliko razlikujejo glede na objavljene v Letnem poročilu 2020.

10.2.3 Absentizem

V skupini HSE je stopnja absentizma v primerjavi z letom 2020 ostala na enaki ravni in je znašala slabih 9 %. Največji delež med odsotnostmi v breme delodajalca imajo bolezni, ki predstavljajo 69-% delež.

V primerjavi z letom 2020 se je povečala odsotnost zaradi nege in spremstva v breme delodajalca, in sicer za 25 %, znižale so se odsotnosti zaradi poškodb pri delu v breme delodajalca (za 29 %) in odsotnosti zaradi poškodb izven dela v breme ZZZS (za 13 %).

Tabela: Absentizem v skupini HSE

Absentizem	2020	2021
Število izgubljenih dni zaradi bolniške	73.674	72.990
Povprečno število zaposlenih	3.149	3.177
Število vseh delovnih dni	262	261
Absentizem (zdravstveni) v %	8,9 %	8,8 %

Tabela: Število bolezni v urah v skupini HSE

Bolezni	2020	2021
Odsotnost manj kot 30 dni		
Boleznina – navadna	171.569	179.296
Boleznina – nega in spremstvo	12.573	15.683
Poškodba na delu	40.906	29.066
Poškodba izven dela	36.501	36.364
Skupaj	261.549	260.409
Odsotnost več kot 30 dni		
Boleznina – navadna	189.388	191.946
Boleznina – nega in spremstvo	584	1.648
Poškodba na delu	80.652	80.292
Poškodba izven dela	57.222	49.628
Skupaj	327.846	323.514

10.3 Zaposlovanje

Nove sodelavce pridobivamo na različne načine. Aktivno se udeležujemo kariernih sejmov, razpisana delovna mesta oglašujemo na različnih zaposlitvenih portalih, v tiskanih medijih, sodelujemo s fakultetami, v veliki meri pa uporabljamo tudi družbena omrežja, vse z namenom, da bi oglosi dosegli čim več potencialnih kandidatov in utrdili svojo blagovno znamko kot ugledni delodajalec.

Poseben poudarek dajemo kadrovanju oziroma prezaposlovanju v okviru skupine HSE. Z vsemi razpisanimi prostimi delovnimi mesti seznanimo zaposlene v vseh družbah skupine HSE. Izkazalo se je, da na tak način pomembno razširimo nabor kandidatov za zaposlitve. Praviloma so zaposleni, ki izhajajo iz skupine, hitreje usposobljeni za samostojno opravljanje dela.

Po navadi opravimo dva kroga razgovorov in veliko število kandidatov spoznamo tudi osebno. Ta del je izjemno pomemben, saj iščemo sodelavce, ki poleg strokovnih znanj naš tim tudi osebnostno obogatijo. In nenazadnje, želimo sodelovati s tistimi kandidati, ki se prepoznajo v vrednotah naše skupine. Zato si pri izbiri občasno pomagamo tudi z ocenjevanjem osebnostnih lastnosti, sposobnosti in potencialov.

Kontinuirano spremljamo zadovoljstvo kandidatov in po potrebi ustrezno prilagajamo oz. posodabljam zaposlitvene postopke.

10.3.1 Zaposlovanje invalidov

V skupini HSE je zaposlenih 453 sodelavcev s statusom invalida (kar znaša 14 % zaposlenih), od katerih sta 402 zaposlena v našem invalidskem podjetju HTZ.

10.4 Izobraževanje in razvoj

V skupini HSE s stalnim izobraževanjem in usposabljanjem ter prenosom znanja zagotavljamo nenehni razvoj zaposlenih in družbe. Izobraževanju dajemo velik pomen na vseh ravneh. Na internem portalu smo vzpostavili interno knjižnico e-gradiv, ki je dostopna vsem zaposlenim.

Z načrtnim izobraževanjem in usposabljanjem izboljšujemo kompetence, produktivnost, ustvarjalnost in inovativnost zaposlenih ter krepimo konkurenčnost družb skupine HSE. Preko formalnih in neformalnih oblik usposabljanja si izmenjujemo in prenašamo znanje na svoje sodelavce. Najpogostejša oblika prenosa znanja je mentorstvo mladih sodelavcev, udeležba na izobraževanjih in prenos pridobljenega znanja na sodelavce v obliki predavanj, predstavitev ali deljenja gradiva.

Kljub pandemiji se je izvedba izobraževanj in usposabljanj močno povečala, saj smo za 47 % povečali število ur izobraževanj in usposabljanj. V letu 2021 smo se zaposleni v skupini HSE izobraževali 79.204 ur (v letu 2020 53.731 ur). V povprečju se je vsak zaposleni izobraževal 25 ur.

Aktivno smo vključeni v projekte, ki so namenjeni razvoju strokovnih in osebnih kompetenc zaposlenih: Štartaj kariero s potencialom, SPIN (projekt Spodbujanje vključevanja

Tabela: Izobraževanje zaposlenih v skupini HSE

Izobraževanje	2020	2021
skupno število ur izobraževanja	53.731	79.204
povprečno število ur izobraževanja na zaposlenega	17	25
število internih izobraževanj	137	162

oseb, ki so pred izgubo zaposlitve v ukrepe na trgu dela – pripravljene za spremembe), Kompetenčni centri – KOC Energija. Projekte delno sofinancira tudi evropska skupnost.

10.4.1 Mentorstvo

Ker se zavedamo pomembnosti prenosa znanja in izkušenj med zaposlenimi, imamo vzpostavljen sistem mentorstva. Dobro zastavljen program mentorstva olajša prihod novozaposlenih sodelavcev v delovno okolje in nudi dobre temelje za prenos ključnega znanja na delovnem mestu.

V mentorskem procesu smo mentorje usposobili z nadgradnjo mehkih veščin, s prepoznavo lastnega znanja, dvigom samopodobe ter kvalitetnejšim prenosom znanja in izkušenj na mlajše sodelavce. Mentorski sistem je bil kot primer dobre prakse predstavljen na spletni konferenci »Poženimo kreativnost«, v okviru projekta Kompetenčnega centra za razvoj kadrov v elektroenergetiki. S tako vzpostavljenim sistemom želimo prispevati k večji kreativnosti in inovativnosti v skupini HSE.

Poleg uvajanja novozaposlenih s sistemom mentorstva tudi ohranjamo, razvijamo in nadgrajujemo ključna znanja in veščine, ki so potrebna za samostojno opravljanje dela na novem delovnem mestu. Tako spodbujamo interno nasledstvo in medgeneracijski prenos znanj in izkušenj. Zlasti to velja za strokovno znanje, ki ga je težko oziroma nemogoče pridobiti na trgu.

Prenos znanja mlajšim generacijam poteka tudi preko dodatnih strokovnih usposabljanj (tečajev, seminarjev), ki jih vodijo notranji predavatelji. Njihovo znanje in bogate izkušnje so v naši sredini zelo cenjene.

10.4.2 Interna izobraževanja

V letu 2021 smo posebno pozornost namenili notranjemu prenosu znanja in organizirali kar 162 različnih internih delavnic za zaposlene, ki so večinoma potekale v virtualnem okolju.

Nadaljevali smo z izobraževanjem oziroma delavnicami, ki jih organiziramo vsak zadnji petek v mesecu in smo jih poimenovali Megavatne urice. Na Megavatnih uricah se sodelavcem predstavijo sektorji in službe s svojim delom in sodelavci ter različni skupni projekti oziroma področja dela, v okviru skupine HSE. Namen Megavatnih uric je predstavitev sodelavcev in njihovega dela. Na ta način se med seboj povezujemo in približamo delo posameznih organizacijskih enot tudi ostalim sodelavcem ter s tem omogočamo boljše medsebojno sodelovanje.

Določeni programi oziroma izobraževanja so obvezni za vse zaposlene in jih, kjer se da in je to smiselno z vidika doseganja ciljev izobraževanja, izvajamo v obliki samoučenja oziroma učenja na daljavo (npr. varnost pri delu, informacijska varnost, skladnost poslovanja ...).

10.4.3 Bazen ključnih kadrov

V družbah skupine HSE se zavedamo, da so sodelavci s svojim znanjem in izkušnjami neprecenljiv kapital, ki je eden izmed temeljev ugleda družb in skupine HSE. Zaposlene smo povabili k sodelovanju v projektu »Bazen ključnih kadrov«.

32 zaposlenih

v skupini HSE sodeluje v »Bazenu ključnih kadrov«.

Oblikovali smo skupino strokovnjakinj in strokovnjakov, ključnih kadrov, ki imajo visok potencial in so motivirani za nadaljnji razvoj ter bodo pripravljene prevzemati najzahtevnejše naloge, vodenje projektov in delovnih skupin, pa tudi vodstvena in vodilna mesta v naši družbi. Ključni kadri so vključeni v poseben, deloma individualiziran razvojni program na nivoju skupine HSE, v okviru katerega razvijajo svoje kompetence in potencialne.

10.4.4 Razvoj vodij

S ciljem izboljšanja in razvoja vodstvenih veščin ter oza-veščanja vloge in nalog vodij pri zagotavljanju delovne uspešnosti in uresničevanju poslanstva ter trajnostnega poslovanja podjetja smo izvajali številne ciljno usmerjene vodstvene programe. Vključevali so aktivnosti, in sicer od ocene vodstvenega potenciala do prilagojenih individualnih načrtov, delavnic ter skupinskih in individualnih coachingov.

Učinkovitost vodij spremljamo skozi sisteme anonimnega ocenjevanja, ocenjevanja kompetenc, različnih vprašalnikov ter rednih letnih pogovorov, ki nam dajejo osnovo za ciljno in učinkovito načrtovanje izpopolnjevanja vodij. Za ključna vodilna in vodstvena delovna mesta smo identificirali potencialne naslednike, ki jih želimo pravočasno

usposobiti za prevzem vodstvenih funkcij ali zahtevnejših del preko posameznih izobraževalnih programov in drugih razvojnih aktivnosti.

Za ključna vodilna in vodstvena delovna mesta smo identificirali potencialne naslednike, ki jih želimo pravočasno usposobiti za prevzem vodstvenih funkcij.

10.4.5 Vodenje

Poleg usposabljanja in razvoja vodij temu področju posvečamo tudi precejšnjo »operativno« pozornost. V uporabi so številna orodja, ki vodjem pomagajo pri izboljšanju učinkovitosti zaposlenih, motiviranju in komuniciranju z zaposlenimi.

10.4.5.1 Ciljno vodenje in povratne informacije

S ciljnim vodenjem želimo povezati doseganje dolgoročnih strateških ciljev skupine HSE in kratkoročnih operativnih ciljev družb s cilji zaposlenega. Povečati želimo delovno uspešnost zaposlenih ter njihovo zadovoljstvo in motivacijo za doseganje ciljev. Da bi bil sistem kar najbolj uspešen, vodje nenehno izobražujemo in organiziramo delavnice, kjer spoznavajo metode za postavljanje ciljev, prednosti vodenja s cilji ter ustrezno komuniciranje z zaposlenimi, predvsem na področju ocenjevanja, spodbujanja in motiviranja zaposlenih. Ciljno vodenje uresničujemo skozi jasno postavljene cilje posamezne družbe in skupine HSE za vnaprej. Skozi redne letne pogovore vodje postavijo cilje za posamezne organizacijske enote, ki morajo biti usklajeni s cilji družbe.

10.4.6 Povezovanje z mladimi potencialnimi kadri

Tudi v letu 2021 smo kot družbeno odgovoren delodajalec povezovali energijo z mladimi, s katerimi se povezujemo preko štipendiranja, obveznih praks in drugih načinov sodelovanja s fakultetami. Z vabilom univerzitetnim diplomantom in štu-

dentom zaključnih letnikov različnih smeri smo želeli pritegniti mlade potencialne, ki bodo v našo družbo in delo prinesli svežino in energijo za doseganje skupnih ciljev. Sodelovanje smo zastavili v obliki obveznih praks, študentskega dela in pripravništva z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas. Za tiste z družboslovno izobrazbo smo imeli pripravljena konkretna delovna mesta v skladu s trenutnimi kadrovskimi potrebami, za tiste s tehnično izobrazbo, pa smo pripravili poseben program

103 štipendiste

imamo trenutno v skupini HSE.

dentom zaključnih letnikov različnih smeri smo želeli pritegniti mlade potencialne, ki bodo v našo družbo in delo prinesli svežino in energijo za doseganje skupnih ciljev. Sodelovanje smo zastavili v obliki obveznih praks, študentskega dela in pripravništva z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas. Za tiste z družboslovno izobrazbo smo imeli pripravljena konkretna delovna mesta v skladu s trenutnimi kadrovskimi potrebami, za tiste s tehnično izobrazbo, pa smo pripravili poseben program

dentom zaključnih letnikov različnih smeri smo želeli pritegniti mlade potencialne, ki bodo v našo družbo in delo prinesli svežino in energijo za doseganje skupnih ciljev. Sodelovanje smo zastavili v obliki obveznih praks, študentskega dela in pripravništva z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas. Za tiste z družboslovno izobrazbo smo imeli pripravljena konkretna delovna mesta v skladu s trenutnimi kadrovskimi potrebami, za tiste s tehnično izobrazbo, pa smo pripravili poseben program

dentom zaključnih letnikov različnih smeri smo želeli pritegniti mlade potencialne, ki bodo v našo družbo in delo prinesli svežino in energijo za doseganje skupnih ciljev. Sodelovanje smo zastavili v obliki obveznih praks, študentskega dela in pripravništva z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas. Za tiste z družboslovno izobrazbo smo imeli pripravljena konkretna delovna mesta v skladu s trenutnimi kadrovskimi potrebami, za tiste s tehnično izobrazbo, pa smo pripravili poseben program

Gorica. Smo tudi člani Gibanja mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline.

Povezovali smo se tudi z učenci osnovnih šol. Za devetošolce in njihove starše smo pripravili virtualni »Dan odprtih vrat Premogovnika Velenje« – preko socialnih omrežij Facebook in YouTube smo predstavili poklice v rudarstvu in možnosti štipendiranja ter zaposlitve.

Tako kot v preteklih letih smo tudi v lanskem letu k počitniškemu delu povabili otroke naših sodelavk in sodelavcev. Udeleženci počitniškega dela so bili pretežno srednješolci, ki so tako, ob želji po priložnostnem zaslužku, izkoristili tudi možnost spoznavanja dela staršev, predvsem pa nabiranja prvih delovnih izkušenj.

10.4.7 Pandemija in pospešitev digitalnega razvoja

S pojavom pandemije se je pospešil tudi digitalni razvoj. Vpliv pandemije je bil v največji meri opazen pri uvedbi dela od doma in povečanem številu e-izobraževanj. Možnost e-izobraževanja je bila dobro sprejeta med sodelavci, saj se je lahko izobraževalo večje število zaposlenih na račun manjše obremenitve delovnega časa. V sklopu pospešitve digitalnega razvoja smo izvedli različne delavnice s področja digitalnega opismenjevanja. Z udeležbo na delavnicah so zaposleni pridobivali nove veščine za delo z novimi orodji. Zaposleni pri svojem delu redno uporabljamo orodje MS Teams, ki je postal stalnica pri opravljanju vsakodnevnega dela, ter ostala orodja, ki so potrebna za komunikacijo in izvajanje dela, tudi dela od doma.

V okviru digitalnega razvoja smo uvedli elektronsko izdajo plačnih izpiskov in s tem omogočili dostop elektronske izdaje za vse zaposlene, ki želijo dokumente prejemanj elektronsko. Nadgradili smo aplikacije za izvajanje letnih pogovorov, ocenjevanje delovne uspešnosti in druge aplikacije, s katerimi smo digitalizirali določene obrazce. Z uvedbo digitaliziranih obrazcev smo poenostavili postopke, jih standardizirali, zagotovili digitalno podpisovanje, sledljivost in arhiviranje. Tako smo povečali avtomatizacijo opravil, zmanjšali število napak in povečali produktivnost.

10.4.8 Inovativnost

V letu 2021 smo bili ustvarjalni pod okriljem prvega HSE Hackathona, ki je združil deset ekip ter prinesel deset domiselnih in drznih idejnih zasnov. Sodelavci in sodelavke so nabrali neprecenljive izkušnje – s področja sodelovanja, timskega dela, kreiranja in izbora idej. Najboljše ekipe so poleg nagrade in priznanja dobile možnost, da skupaj s strokovnimi službami razvijejo končno rešitev in osvojijo tudi finančno nagrado.

Inovacije prinašajo novo uporabnost, večjo kakovost, nižje stroške, dvig ugleda podjetja in seveda konkurenčno prednost.

Inovacije prinašajo novo uporabnost, večjo kakovost, nižje stroške, dvig ugleda podjetja in seveda konkurenčno prednost. Skupina HSE se zaveda pomena inovacij. Veliko pozornosti zato namenjamo spodbudnemu delovnemu okolju, sodelovanju, izpopolnjevanju, pa tudi nagrajevanju inovacij. Zaposlene spodbujamo k podajanju koristnih predlogov ter prijav inovacij, za kar so v okviru sistema inovativnosti in izboljšav pri delu tudi finančno nagrajeni. To spremlja posebna komisija, ki vse predloge obravnava in jih ovrednoti v skladu s pravilnikom, ki je v ta namen sprejet v posameznih družbah.

10.4.9 Letni pogovori

Letne pogovore izvajamo enkrat letno, na začetku leta, z vsemi zaposlenimi v družbah HSE, HSE Invest, DEM in SENG. V letu 2021 je bil letni pogovor opravljen s 617 sodelavci. Letni pogovori so bili opravljeni z vsemi zaposlenimi, razen s tistimi, ki so dlje časa odsotni zaradi bolezni ali starševskega dopusta, ter z zaposlenimi v postopku prenehanja delovnega razmerja.

Z izvajanjem letnih pogovorov spodbujamo konstruktivno komunikacijo med vodji in zaposlenimi, ovrednotimo dosežke preteklega leta in postavimo cilje za naprej. Na osnovi letnih pogovorov načrtujemo nadaljnji razvoj zaposlenih, morebitne karijerne spremembe, glede na želje sodelavcev in potrebe družbe, ter načrtujemo izvedbo usposabljanj, izpopolnjevanj znanj in veščin zaposlenih. V letošnjem letu smo aplikacijo za letne pogovore nadgradili z uvedbo medletne reprioritizacije ciljev. Na začetku druge polovice leta smo zaposlene pozvali, da cilje ponovno pregledajo in jih po potrebi, upoštevajoč okoliščine, prilagodijo in na novo določijo prioritete. Tako želimo doseči, da si zastavljamo realne in dosegljive cilje ter da so naloge in cilji zaposlenih in organizacijskih enot jasni vsem. Ko postavljamo cilje, se trudimo, da so le-ti SMART cilji (preprosti, merljivi, izvedljivi, realni in časovno opredeljeni znotraj enega leta).

Tabela: Redni letni pogovori v skupini HSE

Ključni podatki	2017	2018	2019	2020	2021
Število zaposlenih, s katerimi je bil opravljen redni letni pogovor	0	318	601	322	617
Skupno število zaposlenih	3.100	3.090	3.127	3.151	3.203
Delež zaposlenih, s katerimi je bil opravljen redni letni pogovor (v %) glede na skupno število zaposlenih	0,0	10,3	19,2	10,2	19,3

10.4.10 Nagrajevanje in motiviranje zaposlenih

Želimo si, da bi bili naši zaposleni motivirani in zavzeti. Imamo vzpostavljen sistem ocenjevanja delovne uspešnosti in sistem napredovanj z natančno postavljenimi merili. Pričakujemo, da bodo zaposleni svoje delo opravili kakovostno in strokovno, da bodo proaktivni pri svojem delu ter da bo njihova komunikacija na visokem nivoju.

Za zaposlene to predstavlja dodatno motivacijo za doseganje boljših rezultatov. S sistemi nagrajevanja spodbujamo individualne in skupinske uspehe. Nagrajevanje temelji na podlagi vnaprej določenih oziroma pričakovanih rezultatov in na oceni doseganja postavljenih ciljev. Zaposlene nagrajujemo z različnimi stimulacijami in nagradami za izjemne uspehe. Nagrade se izplačujejo na podlagi podjetniških kolektivnih pogodb in drugih internih aktov.

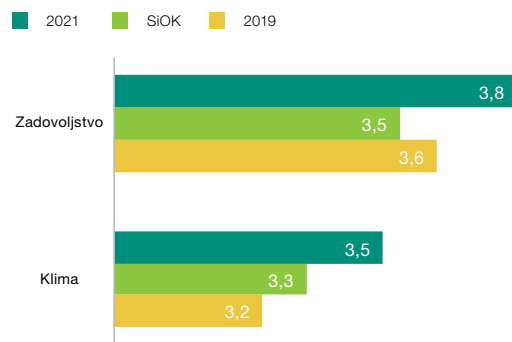
Skupinsko nagrajevanje temelji na podlagi vnaprej določenih oziroma pričakovanih rezultatov. Poslovno uspešnost izplačujemo glede na dosežene poslovne rezultate ob zaključku leta. Zaposleni prejmejo tudi jubilejno nagrado, in sicer kot nagrado in spodbudo, za delo v skupini HSE.

10.5 Merjenje organizacijske klime

V mesecu novembru smo že petič zapored ocenjevali organizacijsko klimo, zadovoljstvo in zavzetost, ki jo merimo na vsaki dve leti. Raziskava je bila izvedena s pomočjo vprašalnika SiOK (Slovenska organizacijska klima), ki poleg merjenja organizacijske klime posameznega podjetja omogoča tudi primerjavo med podjetji v Sloveniji.

Rezultati raziskave so se v primerjavi z rezultati iz leta 2019 v vseh kategorijah izboljšali. Primerjava rezultatov z drugimi slovenskimi podjetji kaže, da smo precej bolj zadovoljni, kot so povprečno zadovoljni v drugih slovenskih podjetjih. Pohvalimo se lahko, da v vseh kategorijah pozitivno odstopamo od slovenskega povprečja.

Graf: Organizacijska klima

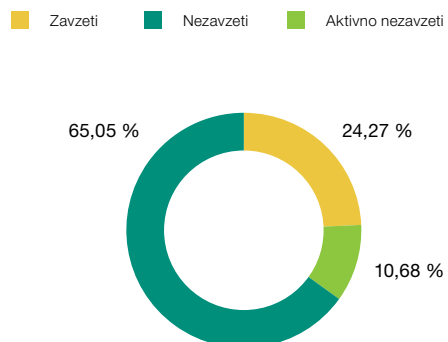
10.5.1 Nadpovprečna zavzetost za delo

Zavzetost zaposlenih je bila visoko ocenjena, malo več kot 24 % zaposlenih v HSE je zavzetih. Povprečna ocena zavzetosti odstopa za +0,09 točke v primerjavi z letom 2019 in za +0,11 točke v primerjavi s slovenskim povprečjem.

Zaposleni imamo na voljo potrebno opremo za dobro opravljanje dela (4,31), vemo, kaj se od nas pri delu pričakuje (4,14), drug od drugega pa pričakujemo kvalitetno opravljanje dela (4,07).

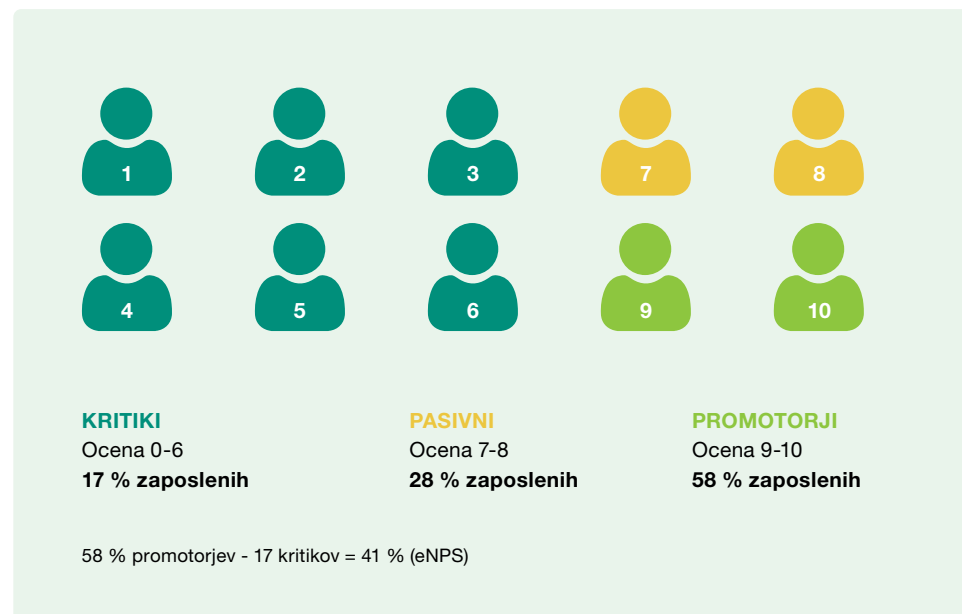
Izziv pa predstavljajo izboljšave na področju učenja in rasti, spodbudi, pohvali in občutku pomembnosti v podjetju. Ponosni smo na trend upadanja aktivno nezavzetih, ki se je nadaljeval tudi v letu 2021 in se v primerjavi z letom 2019 zmanjšal kar za 11,3 odstotne točke, pri čemer se je za 8,6 odstotne točke povečal delež (aktivno) zavzetih zaposlenih.

Graf: Zavzetost za delo

10.5.2 Utrip HSE

V lanskem letu smo nadaljevali z interno raziskavo »Utrip HSE«, ki jo izvajamo periodično po metodologiji eNPS (Employer Net Promoter Score). Z raziskavo merimo našo pripadnost podjetju in naše zadovoljstvo s HSE kot delodajalcem, in sicer z namenom, da še pravočasno zaznamo morebitna nihanja in se temu primerno odzovemo ter prilagodimo aktivnosti.

10.6 Skrb za zaposlene

Smo ponosni lastniki polnega certifikata Družini prijazno podjetje, v okviru katerega imamo vzpostavljene organizacijske ukrepe, kot so časovna in prostorska prožnost, razvoj zaposlenih in vodij, optimalna organizacija delovnega procesa, finančne in druge ugodnosti ter storitve za družino in ostale storitve, ki olajšujejo usklajevanje dela in zasebnega življenja ter predstavljajo korak k uravnoteženemu življenju. Zaposleni imajo možnost koriščenja kar 18 različnih ukrepov za lažje usklajevanje družinskega in poklicnega življenja. Certifikat Družini prijazno podjetje dokazuje zavezanost k ustvarjanju delovnega okolja, ki je prijazno zaposlenim in našim družinam. Že vrsto let smo zavezani k temu, da ustvarjamo delovno okolje, v katerem se dobro počutimo in ki nam omogoča učinkovito usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja. Ukrepe sprejemamo in prilagajamo predvsem na pobudo zaposlenih ter vseskozi skrbimo za to, da se ukrepi tudi izvajajo.

V družbah skupine HSE zaposlenim omogočamo do sedem dni izrednih odsotnosti na leto zaradi osebnih okoliščin. V letu 2021 je bilo takšnih odsotnosti 1.647, kar pomeni, da je bila približno polovica zaposlenih odsotnih en dan zaradi koriščenja izredne odsotnosti zaradi osebnih okoliščin.

50 %

zaposlenih je v letu 2021 izkoristilo izredno odsotnost zaradi osebnih okoliščin.

Nadobudne šolarje, ki so letos prvič prestopili šolski prag, smo presenetili z darilnim paketom šolskih potrebščin in potrebščin za ustvarjanje.

V skupini HSE smo otrokom sodelavk in sodelavcev, kot že vrsto let, decembrski čas polepšali z božičnimi darili. V letu 2021 smo obdarili kar 472 otrok.

Z različnimi oblikami nadstandardnih zavarovanj skrbimo, da imajo zaposleni in njihovi družinski člani možnost priti do zdravnika v najkrajšem možnem času. S tem zaposlenim omogočamo, da se po bolezni ali poškodbi hitreje vrnejo v delovno okolje. Vplačevanje v drugi pokojninski steber, v obliki prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja zaposlenih, je sestavni del plačne politike v skupini HSE. Vanj so vključeni zaposleni v matični in vseh odvisnih družbah skupine HSE. S tem kot ozaveščen delodajalec skrbimo za večjo finančno varnost naših zaposlenih tudi po upokojitvi.

Zaposlenim, ki se na delo vozijo iz oddaljenih krajev, smo omogočili prilagojen delovni čas in na ta način s časovnim prilagajanjem odhoda z dela skrajšali potovalni čas do doma. S tem smo zaposlenim omogočili tudi lažje usklajevanje poklicnega in družinskega življenja.

Zaposleni imajo možnost delo opravljati tudi od doma, če to dopušča delovni proces. Na osnovi tega smo v skladu z zakonodajo sklenili nove pogodbe o zaposlitvi.

10.7 Počutje na delovnem mestu

V družbah skupine HSE se zavedamo, da so učinkovitost, zavzetost, motiviranost, dobra organizacijska klima in dobro počutje na delovnem mestu neločljivo povezani. V spomladanskem času smo z namenom povezovanja sodelavcev, dviga motivacije za doseganje skupnih ciljev, uskladitve skupnih vrednot ter izboljšanja komunikacije med sodelavci organizirali teambuildinge.

Vsak mesec v preteklem letu smo tudi obarvali s temo, ki zaposlenim nekaj pomeni in smo ji dali v okviru posameznega meseca še posebno težo. Tema meseca je bila rdeča nit, ki nas je vodila pri izbiri vsebin za delavnice, Megavatne urice ter različnih aktivnosti in dogodkov, skozi katere smo zaposleni sodelovali in se povezovali med seboj.

HSE KOLEDAR 2021

JANUAR – mesec motivacije. Namenili smo ga deljenju zahval, pohval in priznanj za dobro opravljeno delo in sodelovanje v predhodnem letu.

APRIL – mesec razvoja energije. Skrbeli smo za lasten razvoj in ugotavljali, katere kompetence prihodnosti napovedujejo trendi.

JULIJ IN AVGUST – meseca poletne energije. Razpisali smo fotografski natečaj za zaposlene »Poletna energija«. Najboljše tri, ki so jih izglasovali zaposleni, so bile tudi nagrajene.

NOVEMBER – odkrivali smo talente, potenciale in sposobnosti. Učili smo se, kako jih razvijati in uporabljati, predvsem pa, kako jih kar najbolje izkoristiti.

FEBRUAR – mesec kreativnosti in inovativnosti. Naučili smo se, kako priti do novih idej in se preizkusili v praksi s sodelovanjem na Hackathonu.

MAJ – mesec družbene odgovornosti. Spoznavali smo, kako sooblikovati družbo na način, ki je trajnostno naravnan in ki lahko rešuje aktualne težave in izboljšuje kakovost bivanja.

SEPTEMBER – mesec energije. Energija nas spremlja na vsakem koraku, jae gibalno celega sveta in tudi našega življenja. Ob 20. obletnici ustanovitve družbe HSE smo za sodelavce organizirali druženje na Dnevu HSE, na katerem smo pogledali v našo preteklost in se zazrli v prihodnost.

DECEMBER – mesec dobrodelnosti. V prazničnem času smo opozorili na soljudi, ki potrebujejo našo podporo in pomoč. Sodelavke in sodelavci so sodelovali v več dobrodelnih akcijah, v okviru katerih smo pomagali pomoči potrebnim.

MAREC – mesec sodelovanja. Spodbujali smo sodelovanje med službami, organizirali akcijo »Postavi se v moje čevlje«, v okviru katere smo lahko menjali delovno mesto za en dan.

JUNIJ – mesec branja in spodbujanja razmišljanja. V okviru akcije »Prinesi svojo, odnesi mojo« smo si izmenjali knjige, ki so nas spremljale v poletnih mesecih. Sodelavke in sodelavci pa so skozi družbeno odgovorno akcijo posneli zvočno knjigo pravljic za slepe in slabovidne.

OKTOBER – mesec zdravja. Zaposlene smo ozaveščali o zdravem načinu življenja, tudi znotraj delovnega okolja. Organizirali smo več aktivnosti na temo zdravja na delovnem mestu in preventive.

10.8 Obvladovanje stresa in preprečevanje izgorelosti zaposlenih

V skupini HSE veliko pozornosti namenjamo skrbi za zdravje zaposlenih in preventivnemu varstvu. Velik poudarek dajemo obvladovanju stresa, preprečevanju izgorelosti in splošnemu zadovoljstvu zaposlenih. Zanje smo organizirali različne medicinske preventivne programe in programe, ki so namenjeni delavcem, ki so izpostavljeni težkim delovnim pogojem. Organizirali smo izobraževanja na temo zdravega življenja in zdrave prehrane. Zaposleni so se lahko udeležili delavnice na temo »Komunikacija s stresom« in delavnice »Psihološka stabilnost v času epidemije«.

Preko različnih komunikacijskih kanalov zaposlene nenehno seznanjamo z novicami o zdravem načinu življenja, ureditvi delovnega okolja, zdravi prehrani in na kakšen način poskrbeti za svoje dobro počutje. Z virtualnim aktivnim odmorom – vadbo smo poskrbeli, da smo se na delovnem mestu dodobra razgibali. Zaposlenim smo omogočili dostop do različnih vodenih vadb, ki jih pripravljajo certificirani inštruktorji fitnesa. V okviru športnih društev je na voljo širok nabor popoldanske rekreacije za zaposlene, vključive v raznolike preventivne dejavnosti in možnost ugodnega koriščenja wellness storitev. Zaposlenim so na voljo tudi brezplačne fizioterapevtske storitve in psihološka pomoč.

Na zadovoljstvo zaposlenih vpliva tudi organizirana prehrana, z možnostjo toplega obroka, v določenih družbah pa je organiziran tudi prevoz na delo in z dela. Za ostale zaposlene je zagotovljeno brezplačno parkiranje.

Koristne informacije in nasveti s področja zdravega življenjskega sloga so zaposlenim na voljo tudi na posebnem intranetnem portalu.

10.9 Skrb za zaposlene izven delovnega časa

V skupini HSE si želimo, da bi bili zaposlenim prijazno podjetje, v katerem imajo zaposleni možnosti za ustvarjalno delo in razvoj. S čutom za družbeno odgovornost podpiramo kulturne, športne in druge dejavnosti, v katere se lahko zaposleni vključujejo v prostem času. Podpiramo pobude zaposlenih, saj menimo, da je družbeno odgovorno dejanje proces malih korakov, predvsem pa miselna naravnost pri našem delovanju.

Športu in rekreaciji ter na splošno skrbi za zdravje naših zaposlenih namenjamo veliko pozornosti. Sodelavke in sodelavce vseskozi spodbujamo k zdravemu in aktivnemu načinu življenja v okviru različnih aktivnosti, ki jih organizirajo športna društva.

Za kulturno udejstvovanje zaposlenih je dobro poskrbljeno. Pihalni orkester Premogovnika Velenje je v letu 2019 slavil častitljivo, tj. 100. obletnico svojega delovanja. Njihovi za-

četki po vsej verjetnosti segajo še dlje v zgodovino. Veselje do petja je združilo sodelavce Premogovnika Velenje in tako je bil ustanovljen Rudarski oktet Velenje, ki svoje poslanstvo zvesto izpolnjuje že več kot 40 let svojega obstoja. V okviru Odbora za kulturo pa že skoraj 25 let deluje Harmonikarski orkester Barbara.

V Muzeju premogovništva Slovenije, ki je bil ustanovljen ob rudarskem prazniku leta 1999, so na ogled številne razstave različnih umetnostnih zvrsti, organiziramo pa tudi odmevne koncerte in druge dogodke.

Številni zaposleni so aktivni tudi v različnih eksternih športih, kulturnih, gasilskih in drugih društvih.

Zaposlenim omogočamo preživljanje počitnic v počitniških objektih na različnih lokacijah po Sloveniji in na Hrvaškem.

Pihalni orkester Premogovnika Velenje nas razveseljuje že več kot 100 let.

10.10 Komuniciranje z zaposlenimi

V skupini HSE se zavedamo pomembnosti vloge internih medijev in tega, da smo zaposleni prva in hkrati najzahtevnejša javnost. Naše zaposlene skozi celo leto proaktivno obveščamo o vseh aktualnih dogajanjih. Na ravni skupine HSE smo vzpostavili dodatne komunikacijske kanale, prenovili intranet s ciljem ažurnega in transparentnega obveščanja o dogajanjih v posameznih družbah in skupini HSE.

Vse pomembnejše informacije o delovanju družb ter aktualnih temah so zaposlenim na voljo na intranetu, v internih glasilih, spletnem časopisu Energija, radiu, internetu, LinkedIn profilih, Twitterju, Facebooku, Instagramu in YouTubeu. Za zaposlene, ki dela ne opravljajo z računalniki, pa smo vzpostavili videostrani, ki jih dnevno osvežujemo z najaktualnejšimi obvestili. Komunikacija z zaposlenimi poteka tudi v okviru virtualnih dogodkov za vse zaposlene, kjer poslovodstvo predstavlja poslovanje družb, pomembnejše projekte ter prihodnje načrte. Zelo pomembno komunikacijsko orodje v skupini HSE je orodje MS Teams, preko katerega sodelavci in sodelavke vzdržujejo stik, se povezujejo in sodelujejo. Za prenos informacij uporabljamo tudi različne oblike srečanj, kot so kolegiji, delovna srečanja in delavnice. Uvedli smo tudi virtualna kvartalna srečanja »Aktualno s poslovodstvom«, na katerih se seznanjamo z aktualnimi informacijami o poslovanju skupine HSE.

Zaposlene spodbujamo, da aktualnim novicam, dogodkom in modrim idejam na intranetu dodajajo komentar, kar je odlična priložnost za postavljanje vprašanj, odpiranje diskusij kot tudi dajanje povratnih informacij. Dodatno pa nas informira tedenski HSE novičnik, ki ga prejmemo vsako sredo po elektronski pošti, objavljen pa je tudi na intranetu. Na intranetnem portalu se lahko prijavimo tudi na različne izobraževalne, poslovne in razvedrilne dogodke.

V času pandemije smo z zaposlenimi aktivno komunicirali vsak dan, preko e-sporočil in drugih aktivnosti (e-sporočila poslovodstva, preventivni ukrepi, različne objave na intranetu). Na ta način smo krepili zaupanje in gradili povezanost.

10

Zaposleni so naš največji kapital

11 Življenje s koronavirusom¹⁴

Za zagotavljanje nemotene poslovanja ter varnih in zdravih delovnih razmer za zaposlene smo v skupini HSE vzpostavili celovit pristop za obvladovanje tveganj v času epidemije covid-19. Ukrepi za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni v času epidemije so veljali in se izvajali za vse zaposlene. Ustanovljena je bila delovna skupina, ki je pripravila operativni načrt ter dnevno pripravljala in usklajevala varnostne ukrepe ter skrbela za ažurne informacije in z njimi seznanjala vse zaposlene v skupini HSE. Zaposlenim smo aktualne informacije sporočali v skladu z varnostnimi protokoli, v obliki pisnih obvestil in navodil, preko elektronske pošte, na intranetu pa smo vse zaposlene skozi celo leto obveščali o aktualnih ukrepih, priporočilih in obrazcih.

Uvedli smo varnostne ukrepe, ki so veljali za celotno skupino HSE: merjenje telesne temperature pri vsakem vstopu v podjetje, obvezno nošenje zaščitnih mask, umivanje in razkuževanje rok, zagotavljanje medsebojne razdalje minimalno 1,5 metra ali več. Izobesili smo obvestila in plakate, ki so opozarjali zaposlene na varnostne ukrepe za preprečevanje širjenja bolezni. Sprejeli smo tudi higienske ukrepe za razkuževanje delovnih prostorov in opreme.

Za vse zaposlene je bila zagotovljena vsa zaščitna oprema, zadostne količine zaščitnih mask in razkužil, hitri testi ter redna hitra testiranja. Prav tako smo za svoje zaposlene večkrat organizirali cepljenje proti covid-19. Zaposlenim smo tudi večkrat razdelili vitamina C in D, ki ugotovljeno pozitivno vplivata na imunski sistem.

Vpliv epidemije covid-19 je zaradi varnosti zaposlenih ter zagotavljanja neprekinjene proizvodnje električne energije terjal tudi obvladovanje vsakodnevnih povečanih odsotnosti in drugačno organizacijo dela. Za zmanjšanje izpostavljenosti in širjenja virusa med zaposlenimi smo

uvedli delo od doma, kjer to dopušča narava dela in so zagotovljeni varnostni in tehnični pogoji za zdravo delo. Na področjih, kjer dela od doma ni bilo mogoče organizirati, smo zagotovili delo v »mehurčkih«. Na osnovi sprejetih varnostnih ukrepov smo uvedli oblike dela, ki bodo v določenem obsegu ostale prisotne tudi v prihodnje.

Center vodenja HSE in s tem proces proizvodnje električne energije je v dveh letih, odkar traja epidemija covid-19, obratoval nemoteno. V letu 2021 smo sproti prilagajali ali zaostrovali ukrepe, povezane z zamejevanjem širjenja covid-19, glede na eskalacijo razmer. Pripravili smo scenarije zagotavljanja nemotene obratovanja tudi za primere dodatnega zaostrovanja razmer. Uspešni smo bili pri preprečevanju prenosa okužbe med zaposlenimi v Centru vodenja HSE in sektorju proizvodnje, zabeležili nismo niti enega primera prenosa okužbe.

265.886 ur

dela od doma smo v letu 2021 opravili zaposleni v skupini HSE.

12 Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do stabilnega poslovanja¹⁵

V skupini HSE so na področju varnosti in zdravja pri delu (VZD) ter požarne varnosti (PV) največja tveganja pri pridobivanju premoga, proizvodnji električne energije ter izvajanju del na gradbiščih.

Tveganja VZD in PV uspešno obvladujemo z načrtovanjem, nadzorom, izvajanjem različnih ukrepov ter s spremljanjem njihove učinkovitosti. Za vsa delovna mesta in tehnologije spremljamo tveganja za nastanek nezgod in zdravstvenih okvar. Tveganja na področju varnosti in zdravja pri delu, požarne varnosti ter sistema vodenja VZD periodično ocenjujemo, jih s primernimi varnostnimi ukrepi ohranjamo na sprejemljivi ravni in tako dolgoročno vplivamo na nenehno izboljševanje delovnih razmer.

Tudi v letu 2021 so bila v skupini HSE izvedena različna usposabljanja in praktične vaje s področja varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti (vaje evakuacije zaposlenih iz objektov, gašenje požarov, razlita nevarnih snovi, nudenje prve pomoči, vaje jamske reševalne čete ...).

V vseh družbah v skupini je varnost in zdravje ena temeljnih zavez in hkrati zahtev delovanja družbe. Izpolnjujemo vse z zakonodajo določene obveznosti v zvezi z varovanjem zdravja in življenja zaposlenih. Poleg zakonodajnih zahtev, ki so zgolj minimalna osnova, nas v skrb za zdravje zavezuje tudi prejeti certifikat za sistem varnosti in zdravja pri delu.

Poleg stalnih aktivnosti na področju zagotavljanja varnosti (rednih usposabljanj, izvajanje vaj ob izrednih razmerah, pregledih delovne opreme, stalnega nadzora nad delovnim okoljem, izbira ustrezne varovalne opreme ...) in zdravja

(zdravstvenih pregledov) je bistven poudarek na t. i. zavedni varnosti, v okviru katere:

- zaposlene spodbujamo, učimo in motiviramo za iskanje varnejših načinov dela,
- zaposleni prepoznajo nevarne dogodke oziroma incidente,
- zaposleni aktivno sodelujejo pri analizi nevarnih dogodkov, ocenjevanju tveganj in določanju ukrepov,
- zaposleni na novozaposlene in druge izvajalce v družbah prenašajo varnostno kulturo,
- zaposlene usmerjamo k dojetju zdravega načina življenja z vseh zdravstvenih vidikov.

Vsi skupaj želimo in stremimo k temu, da delo ne bi pustilo negativnih vplivov na naše zdravje; tako nezgod kot tudi prekomernih psihičnih obremenitev. Kljub temu da je bila večina ukrepov v letu 2021 podrejena epidemiji, smo na področju varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti uspešno sledili zastavljenim načrtom.

Število (negativnih) dogodkov v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu je tudi v letu 2021 v primerjavi s predhodnimi leti upadlo, kar je prav gotovo tudi posledica uspešno

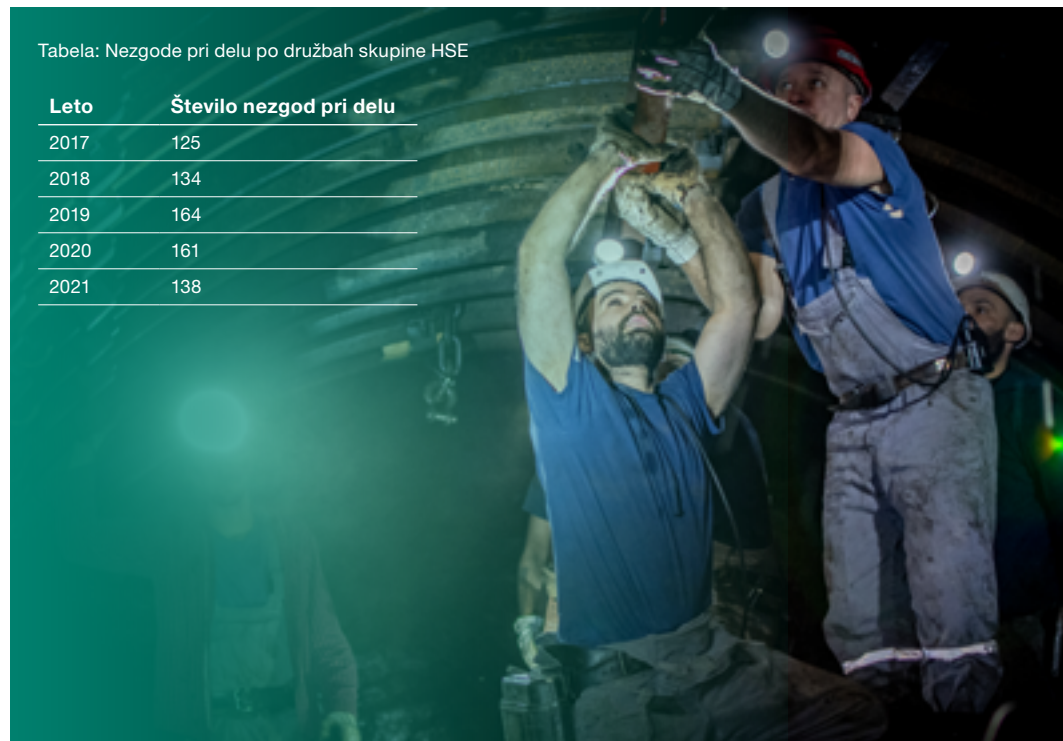
izvedenih aktivnosti v zadnjih letih, predvsem na področju preventivne promocije zdravja, ozaveščenosti zaposlenih ter bolj individualnega pristopa.

Velik zalogaj in angažiranost so v preteklem letu predstavljale predvsem naloge s področij usposabljanj, zdravstve-

nega varstva, promocije zdravja, nabav osebne varovalne opreme in nove Izjave o varnosti z oceno tveganja. Na področju požarne varnosti, delovne opreme in delovnih pogojev večjih izrednih dogodkov na srečo nismo zabeležili.

Tabela: Nezgode pri delu po družbah skupine HSE

Leto	Število nezgod pri delu
2017	125
2018	134
2019	164
2020	161
2021	138

13 Družbena vloga skupine HSE¹⁶

13.1 Izjemen finančni prispevek v javne blagajne

Poslovanje družb v skupini HSE ima pomemben vpliv na prilive v javnofinančne blagajne, tako nacionalne kot občinske. Z nadomestili za uporabo stavbnega zemljišča se financirajo občine, ki so v letu 2021 iz tega naslova prejele skoraj 11,5 milijona evrov. Daleč največji plačnik smo v Podnebni sklad, kamor smo letos iz naslova nakupa kuponov za emisije CO₂ vplačali 91 milijonov evrov. Še okoli 25 milijonov evrov pa smo plačali koncesijskih prispevkov in drugih okoljskih daja-

tev. Plačali smo še blizu 60 milijonov evrov davka na dodano vrednost in preko 20 milijonov davka od dobička pravnih oseb. Približno toliko pa so znesli tudi prispevki delodajalcev v različne javne blagajne. Skupni učinek skupine HSE za financiranje javnih storitev je bil tako 240 milijonov evrov. Če upoštevamo še donacije, sponzorstva in druge prispevke v družbo, pa smo v dveh letih prispevali skoraj pol milijarde evrov za skupno dobro.

Tabela: Dajatve skupine HSE

Postavka v EUR	2020	2021
Koncesijski prispevek	15.978.715	22.384.412
Vodna povračila	8.266.306	8.245.928
Emisijski kuponi	68.081.642	91.027.114
Nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča	10.607.218	11.494.036
Ekološke takse	24.554	24.586
Trošarine	14.773	14.871
Nepriznani DDV in druge davščine in davek na finančne storitve	259.900	182.844
Kvote za invalide	92.571	104.227
Monitoring	1.521.697	1.449.959
Ostali izdatki za varstvo okolja ter druge dajatve	271.123	330.063
Davek od dobička pravnih oseb (DDPO)	23.435.422	19.195.895
Stroški dodatnega pokojninskega zavarovanja	4.540.496	4.548.577
Delodajalčevi prispevki od plač, nadomestil plač, bonitet, povračil in drugih prejemkov	17.702.301	19.121.834
Davek na dodano vrednost	57.199.846	57.647.156
Poroštvo RS	4.604.302	4.348.136
Skupaj	212.600.866	240.440.439

13.2 V sozvočju z družbenim okoljem¹⁷

Družbeno odgovorno ravnanje je del strateške usmeritve podjetja in je eno izmed ključnih orodij za doseg trajnostnega razvoja. Naša okoljska politika izhaja iz strateških ciljev, ki se nanašajo na skrb za zdravo, delovno in bivalno okolje, na zdravje zaposlenih in ostalih prebivalcev ter na preprečevanje nastajanja obremenitev v okolju in odpravljanje negativnih vplivov na okolje.

Z različnimi aktivnostmi zaposlene ozaveščamo, kako pomembno je biti družbeno odgovoren. S tem namenom smo organizirali različne dobrodelne in družbeno odgovorne akcije, sodelavci so z lastnimi sredstvi donirali pomoči potrebnim in se udeležili različnih organiziranih čistilnih akcij. Naši zaposleni kot prostovoljci delujejo tudi v društvih v lokalnem okolju.

V mesecu družbene odgovornosti nismo pozabili na okolje in naravo. V poslovnih prostorih smo namestili nove ekološke otoke za ločevanje odpadkov. Za zaposlene smo

pripravili komplet bombažnih vrečk za sadje in zelenjavo. Spodbudili smo jih, da za nakupovanje sadja in zelenjave namesto plastičnih vrečk uporabijo novo eko vrečko za večkratno uporabo.

V okviru meseca branja smo sodelavke in sodelavci v sodelovanju s knjižnico za slepe in slabovidne Minke Skaberne v svojem prostem času posneli zvočno knjigo 300 zajcev, slovenske ljudske pravljice, ki jih je uredila Anja Štefan.

V mesecu decembru, mesecu dobrodelnosti, smo sodelavke in sodelavci družbeno odgovorno združili moči – z materialnimi sredstvi smo pomagali Varni hiši, polnili hranilnike ter zbirali pakete za dobrodelno akcijo Božična Anina zvezdica. Z denarjem, ki smo ga zbrali zaposleni in družba HSE, smo nakupili živila ter napolnili pakete za dobrodelno akcijo, deloma pa vložili tudi v nakup novih potrebščin, namenjenih mamicam in otrokom iz varne hiše.

¹⁶ GRI: 201-1, 201-4; 203-1.

¹⁷ GRI: 413-1.

13.2 Sponzorstva in donacije

V skupini HSE se zavedamo, da je okolje, v katero smo s svojim poslovanjem vpeti, pomemben del kakovostnega in uspešnega poslovanja. Z deležniki, ki jih v teh okoljih srečujemo, želimo graditi trdne in obojestransko koristne odnose; takšne, ki temeljijo na zaupanju, spoštovanju in vzajemnem glasništvu. Podpiramo posameznike in organizacije – klube, društva, zveze, ustanove – katerih aktivnosti in rezultati gredo v isti smeri kot skupina HSE: po poti uspeha. Podpiramo torej obetavne, odmevne in zmagovalne. Ne pozabljamo pa na prikrajšane in ljudi v stiskah, zato podpiramo številne socialne programe in pobude.

Področje sponzorstev in donacij v skupini HSE ureja *Strategija dodeljevanja sponzorstev in donacij skupine HSE*, dokument, ki je, skupaj z obrazci za prošilce, javno objavljen na spletni strani krovne in odvisnih družb. Dnevno dobimo veliko število prošelj in vsem žal ne moremo ugoditi. O prejetih vlogah zato odločajo strokovne komisije, ki jih odobravajo na osnovi vnaprej določenih meril. Sponzorirani posamezniki, klubi in dogodki morajo prispevati k pozitivnemu ugledu blagovne znamke skupine HSE oziroma njenih družb, njihova vizija in načela pa morajo biti kar najbolj usklajena z aktualno strategijo skupine HSE.

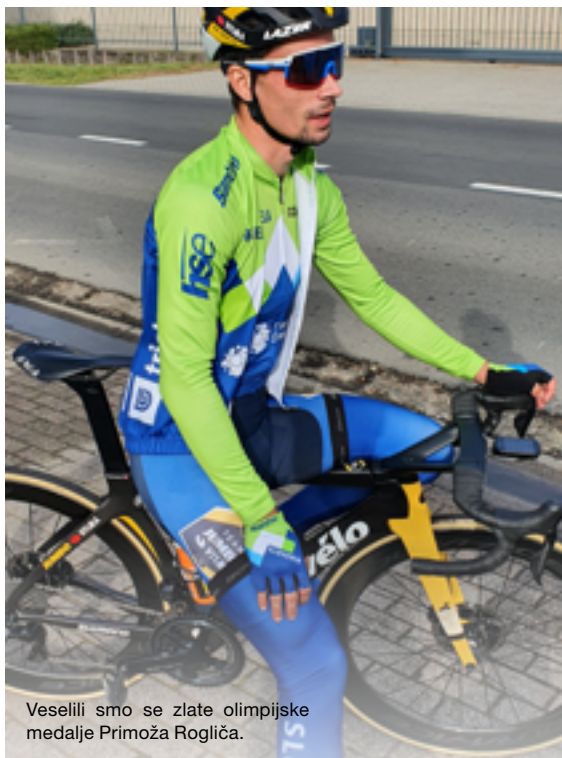
Merila, na osnovi katerih določamo ustreznost donacij, obsegajo socialne stiske, preprečevanje in saniranje naravnih nesreč, programe s področja humanosti, etičnosti, socialnih vidikov in človekovih pravic, prostovoljstvo ter programe s področja naravne, kulturne in tehnične dediščine.

Leta 2021 smo v skupini HSE še naprej podpirali krovno slovensko športno organizacijo, *Olimpijski komite Slovenije*. Kot dolgoletni generalni sponzorji *Kajakaške zveze Slovenije* smo se veselili zlate olimpijske medalje kanuista Benjamina Savška, kot sponzorji *Kolesarske zveze Slovenije* pa zlate olimpijske medalje Primoža Rogliča in bronaste Tadeja Pogačarja. Podprli smo tudi nekaj obetavnih športnih klubov v *Šaleški dolini*, kjer delujeta edini slovenski premogovnik in termoelektrarna.

Družbeno odgovornost je skupina HSE izkazala tudi z donacijo 170.000 zaščitnih mask, ki smo jih namenili različnim humanitarnim, rekreativnim in mladinskim društvom, šolam, vrtcem, invalidskim organizacijam in številnim drugim,

predvsem ranljivim skupinam prebivalstva, in tistim, ki so s temi skupinami v stiku. Finančno smo pomagali petim prostovoljnim gasilskim društvom ter *Mladinskemu domu Malči Beličeve* v Ljubljani.

Dravske elektrarne Maribor, največja proizvajalka električne energije iz obnovljivih virov, že več kot 60 let ponosno podpira *Veslaški klub DEM*, katerega tekmovalci dosegajo odlične rezultate na slovenskih in mednarodnih tekmovanjih. Leta 2021 je kot že večkrat doslej sponzorirala kulturno prireditev Festival Lent in smučarsko tekmovanje *Zlata lisica*.

Veselili smo se zlate olimpijske medalje Primoža Rogliča.

637.528 evrov

sponzorstev je skupina HSE namenila v letu 2021.

497.239 evrov

je skupina HSE namenila za donacije v letu 2021.

Veslaški klub DEM že več kot 60 let uspešno posega po najvišjih mestih na domačih in mednarodnih tekmovanjih.

Kot dolgoletni generalni sponzorji *Kajakaške zveze Slovenije* smo se veselili zlate olimpijske medalje kanuista Benjamina Savška.

Ob 70. obletnici družbe pa so z donacijo *Mladinskemu domu Maribor* podprle izvedbo programov za spodbudno odraščanje otrok in mladostnikov, ki zaradi neurejenih razmer prebivajo v stanovanjski skupnosti mladinskega doma.

Premogovnik Velenje tradicionalno podpira kulturne, športne in druge dejavnosti, v katere se lahko zaposleni vključujejo v prostem času: *Športno društvo skupine PV*, ki skrbi za to, da imajo zaposleni, njihovi družinski člani ter upokoenci do športnih aktivnosti lažji, boljši, kakovostnejši ter predvsem organiziran dostop, ter *Pihalni orkester Premogovnika Velenje* in *Rudarski oktet Velenje*. Slednja dva svoje poslanstvo zvesto izpolnjujeta že več kot 40 let in imata v širšem lokalnem kulturnem okolju pomembno vlogo, praznika rudarjev in drugih, za podjetje pomembnih dogodkov, pa si brez obeh skorajda ni moč zamisliti. Premogovnik Velenje podpira tudi *Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Premogovnika Velenje*, ki v okviru Gasilske zveze Šaleške doline deluje kot edino industrijsko gasilsko društvo. Termoelektrarna Šoštanj je v letu 2021 podprla *Športno-kulturno društvo TEŠ*.

Soške elektrarne Nova Gorica pa so z donacijo za nakup ventilatorja, namenjenega zdravljenju kritično bolnih in poškodovanih pacientov, razveselile *Splošno bolnišnico dr. Franca Derganca*. Sočani so podprli tudi delovanje *Gasilske zveze Bovec*, *Športnega društva Sonček Solkan*, *Mladinskega centra Nova Gorica*, *Rokometnega kluba Šempeter Vrtojba* in *Goriške knjižnice Franceta Bevka*.

13.3 Krvodajalstvo

Darovanje krvi je gotovo ena izmed najplemenitejših pomoči sočloveku. V družbah skupine HSE podpiramo zaposlene, ki se odločijo darovati kri – takih je bilo v letu 2021 kar 797. Zaposlene, poleg pravic, ki jim pripadajo v skladu s kolektivno pogodbo, nagradimo še z dodatnim prostim dnevom, ko prvič v letu darujejo kri.

797 krvodajalcev

je bilo leta 2021 iz skupine HSE

Družba SENG je podprla številne javne zavode in društva na Goriškem.

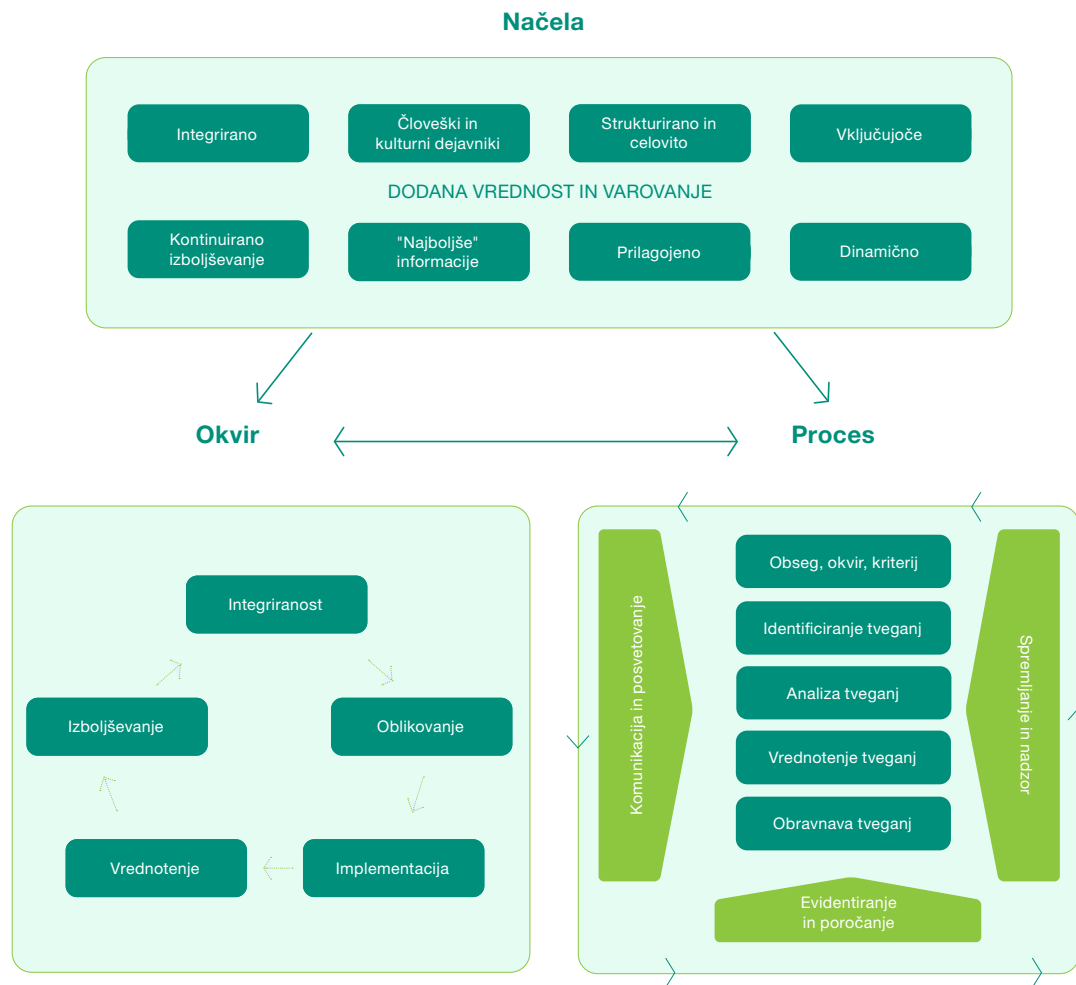
14 Tveganja in priložnosti skupine HSE¹⁸

V skupini HSE se kot največji proizvajalec električne energije v Sloveniji soočamo s pomembnimi spremembami na področju energetske dejavnosti, ki zahtevajo nov pogled na ključne poslovne procese. Na energetskem področju čedalje večji pomen dobivajo energetska učinkovitost, nova uporaba obstoječih oziroma razvoj novih energentov, sprejemata pa se nacionalna in evropska zakonodaja, ki od podjetij terjata trajnostno poslovanje in razvoj v smeri razogljičenja. V skupini HSE se zavedamo pomena trajnostnega razvoja, zaradi tega stremimo k standardizaciji procesov in orodij za celovito upravljanje tveganj. Upravljanje tveganj se uporablja v pomoč pri doseganju zastavljenih ciljev, izboljšanju operativne učinkovitosti, varovanju ljudi in sredstev, sprejemanju informiranih odločitev ter skladnosti delovanja z veljavno interno in eksterno regulativo.

V skupini HSE smo zavezani k neprestanemu nadgrajevanju sistema upravljanja tveganj in h krepitvi njegove uporabe, tako v procesu strateškega načrtovanja kot pri sprejemanju rednih poslovnih odločitev posameznih družb oziroma skupine HSE.

Upravljanje tveganj skupine HSE temelji na načelih, okviru in procesu. Načela zagotavljajo smernice o značilnostih učinkovitega in uspešnega upravljanja tveganj, poročanja o njegovi dodani vrednosti ter pojasnitvi njegovega namena in cilja. Proces vključuje sistematično uporabo politik, postopkov in praks pri aktivnostih komuniciranja in posvetovanj, vzpostavitve konteksta in vrednotenja, obdelave, spremljanja, nadzora, evidentiranja ter poročanja o tveganjih. Sam proces upravljanja tveganj ni zaporedni proces, kjer bi posamezna faza vplivala izključno na naslednjo, ampak je večsmerni, kontinuiran proces, v katerem lahko katerikoli element iz posamezne faze vpliva na ostale faze procesa upravljanja tveganj. Vzpostavljeni sistem upravljanja ključnih tveganj nam omogoča, da lahko zaznavamo in prepoznavamo negativne trende ter pravočasno sprejemamo ustrezne ukrepe za obvladovanje tveganj, tako na nivoju posamezne družbe kot skupine HSE. Hkrati prepoznavamo tudi nove priložnosti za razvoj skupine HSE, ki nastajajo skozi proces zelenega prehoda.

Graf: Profil tveganosti skupine HSE

V skupini HSE uspešno obvladujemo tveganja in prepoznavamo priložnosti, ki jih prinaša zelena transformacija.

18 GRI: 102-15; 102-30; 201-2; 413-2.

14.1 Ključna tveganja skupine HSE

Vsa ključna tveganja v skupini HSE združujemo glede na naravo tveganj v šest večjih kategorij, in sicer proizvodno/količinska tveganja, tržna tveganja, strateška in poslovna tveganja, operativna tveganja, varnostna tveganja in finančna tveganja.

Kjer je to mogoče in vzpostavljeno, se ključna tveganja spremljajo redno na osnovi objektivnih kazalnikov, pridobljene informacije pa se v največji možni meri upoštevajo v okviru odločitvenih procesov.

14.1.1 Proizvodno/količinska tveganja

Proizvodna/količinska tveganja so tveganja, ki nastanejo zaradi razlik med načrtovano in dejansko proizvedeno količino električne energije. Tveganja so povezana s tehnološkimi in logističnimi omejitvami pri proizvodnji, pravočasno dobavo energentov ter vremenskimi razmerami.

14.1.2 Tržna tveganja

Skupina HSE je pri svojem poslovanju izpostavljena predvsem tveganjem, ki izhajajo iz trendov in nihajnosti gibanja cen električne energije ter razmerij teh gibanj med posameznimi trgi, kjer izvaja svoje aktivnosti. Podobno kot cene električne energije pomemben dejavnik predstavlja tudi gibanje cen CO₂ emisijskih kuponov. Cenovna tveganja se na ravni skupine HSE obvladujejo v okviru dejavnosti krovne družbe HSE. Ob navedenih vplivih cen predstavljata ključni dejavnik razlika med količino planirane proizvodnje ter kupljene in prodane električne energije v določenem trenutku dobave v prihodnosti, t. i. odprta pozicija.

14.1.3 Strateška in poslovna tveganja

Strateška in poslovna tveganja so tveganja, ki nastanejo zaradi neustreznih strateških in poslovnih odločitev ter neodzivnosti na spremembe poslovnega okolja, ki so lahko tudi bolj oddaljene narave v prihodnosti. Ta tveganja so torej lahko ena izmed tistih, za katera ni nujno, da se njihove posledice v celoti odražajo v predstavljenem profilu tveganj, saj so njihove posledice lahko veliko bolj oddaljene od same ročnosti vrednotenja profila. Kljub temu pa se njihovih pomembnosti za nadaljnje poslovanje v skupini HSE zavedamo ter se nanje, glede na naravo takšnega tveganja, ustrezno odzivamo.

14.1.4 Regulativna tveganja

Obvladujemo jih z rednim spremljanjem zakonodajnih sprememb, analiziranjem njihovih vplivov na poslovanje skupine HSE in aktivnim odzivanjem za zaščito interesov skupine HSE še pred uvedbo spremembe v veljavni pravni red. Zaposlene v skupini HSE redno obveščamo o relevantnih zakonodajnih spremembah, ki vplivajo na poslovanje skupine HSE.

Na zakonodajnem področju so bili v letu 2021 sprejeti Zakon o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije, Zakon o oskrbi z električno energijo in Zakon o oskrbi s plini. S proaktivnim pristopom v okviru priprave teh zakonov smo uspeli doseči za skupino HSE pomembne spremembe in dopolnitve v luči pozitivnega vpliva na realizacijo projektov skupine HSE na področju zemeljskega plina in OVE: zakonodajno priznanje statusa zemeljskega plina kot prehodnega energenta na poti v podnebno nevtralnost, razbremenitev Podnebnega sklada financiranja statističnih prenosov na področju OVE zaradi nedoseganja nacionalnega cilja OVE, zakonodajno možnost za uvedbo mehanizma zmogljivosti v Sloveniji.

Sprejeta je bila tudi Resolucija o dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050, ki skladno z našimi prizadevanji izpostavlja pomen nadaljnje izrabe hidroenergije (izgradnja HE nad 10 MW je opredeljena kot javna korist), sončnih elektrarn na degradiranih območjih in vključevanja lokalnih skupnosti v razvoj vetrne energije, kar je ključnega pomena za implementacijo naših OVE projektov (umeščanje HE na srednji Savi v prostor, izgradnja sončnih elektrarn in vetrnih polj).

Aktivno smo sodelovali tudi v javni obravnavi Zakona o energetske politiki, Zakona o varstvu okolja in Zakona o rudarstvu – uspeli smo doseči, da besedilo zakona, kot ga je sprejela Vlada RS, omogoča podaljšanje koncesijske pravice PV tudi v primeru, da PV ne razpolaga z vsemi zemljišči znotraj pridobivalnega prostora, kar je stroškovno zelo pomembno za poslovanje PV.

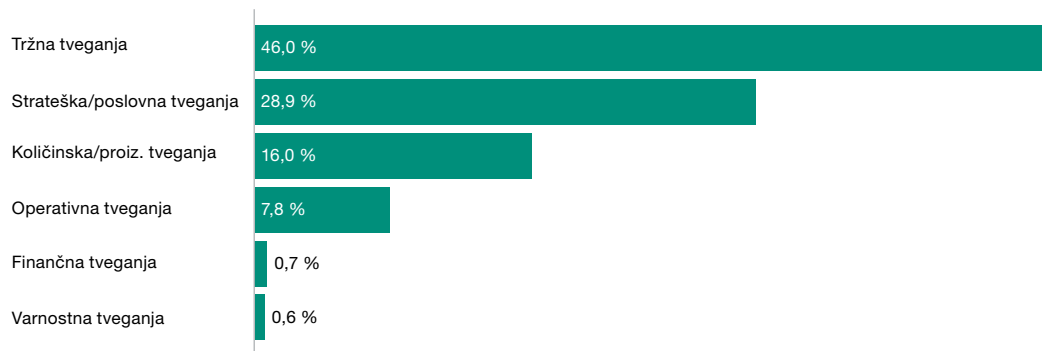
Rdeča nit naših prizadevanj v letu 2021 je bilo aktivno sodelovanje pri pripravi ustrezne Nacionalne strategije izstopa iz premoga po načelih pravičnega prehoda, z namenom zagotovitve konkurenčnosti Premogovnika Velenje in TEŠ za čas celotnega obdobja obratovanja obeh. Strategija je

bila na Vladi RS sprejeta 13. januarja 2022 in je kot letnico izstopa iz rabe premoga določila leto 2033. Ob sprejemu Strategije je Vlada RS sprejela tudi zavezo, da v šestih mesecih po sprejetju Strategije za javno obravnavo pripravi Zakon o postopnem zapiranju Premogovnika Velenje. Zakon bo, med drugim, zagotovil stabilen javni vir financiranja za zapiralna dela v Premogovniku Velenje, ki se trenutno financirajo neposredno iz cene premoga.

Na področju evropskega regulatornega okvirja so bila v letu 2021 naša prizadevanja usmerjena v vključitev naših stališč v zakonodajne predloge aktov v okviru prvega dela novega zakonodajnega svežnja »Pripravljeni za 55«, ki posega na za HSE ključna področja, in sicer na področje delovanja sheme EU za trgovanje s CO₂ emisijami (EU ETS), uvedbe ogličnega davka na mejah EU in povišanja ciljev glede deleža obnovljivih virov energije do leta 2030. Pomembno pa je bilo tudi sprejetje tehničnih meril za trajnost OVE projektov (t. i. EU taksonomija). Ključen uspeh naših prizadevanj na tem področju je, da je v uradnem stališču Slovenije glede prenove EU ETS direktive navedeno, da si bo država prizadevala, da se Slovenija vključi kot upravičenka za sredstva Modernizacijskega sklada EU, kar bi glede na vsebine, ki jih Sklad podpira, predstavljalo potencialno dodatno finančno spodbudo za OVE projekte skupine HSE.

V naslednjem letu bomo na področju regulatornih tveganj osredotočeni na omogočanje dobrih regulatornih in podpornih pogojev za projekte skupine HSE in za prestrukturiranje naše termo divizije. Na nacionalni ravni bodo tako z vidika vpliva na aktivnosti skupine HSE poleg že omenjenega Zakona o postopnem zapiranju Premogovnika Velenje in Območnih načrtov za financiranje projektov iz Sklada za pravični prehod, ki bodo izhajali iz Nacionalne strategije opuščanja premoga, ključni še sprejetje Načrta upravljanja voda III 2022–2027 (možni vplivi na hidro proizvodnjo zaradi vključitve ukrepov za revizijo dovoljenj za zajezitve za implementacijo ekološkega pretoka), nov 3-letni regulatorni okvir 2023–2026, kjer si bomo prizadevali za podaljšanje izvetja glede plačevanja omrežnine za CHE Avče, ter Zakon o prestrukturiranju Šaleške regije, ki bo opredelil potrebne aktivnosti za zagon gospodarstva in ustvarjanje delovnih mest v

Graf: Profil tveganosti skupine HSE za obdobje prihodnjih treh let

luči zmanjšanja negativnih vplivov opustitve rabe premoga v regiji – energetika namreč letno generira skoraj 30 % vseh prihodkov, ustvarjenih v lokalnem gospodarstvu, skupina PV pa neposredno zaposluje skoraj 10 % celotnega delovno aktivnega prebivalstva v Šaleški dolini (še dodatnih 10 % pa je s premogovništvom povezanih posredno).

Na EU ravni bodo v letu 2022 potekala predvsem pogajanja o prvem delu zakonodajnega svežnja »Pripravljeni na 55«, kjer bo ključni cilj vključitev Slovenije v Modernizacijski sklad in aktivno spremljanje zahtev za občutno zmanjšanje emisij metana, ki lahko pomembno vplivajo na delovanje PV, zato bo cilj naših prizadevanj zaščita interesov PV v smislu morebitnih dodatnih zakonodajnih zahtev. Za ohranjanje energetske lokacije v Šaleški dolini in naše potencialne projekte na zemeljski plin pa bo ključnega pomena tudi sprejetje tehničnih kriterijev za trajnost plinskih projektov, kjer bodo naša prizadevanja osredotočena na upoštevanje dejanskega stanja in zmožnosti najboljših plinskih tehnologij glede emisijskih faktorjev ter razvoja trga in možnosti prirešavanja nizkoogljicnih in obnovljivih plinov v naslednjem desetletju.

Z vidika racionalizacije poslovanja skupine smo tudi v letu 2021 posebno pozornost namenili ukrepom optimizacije stroškov dela, ki vključujejo predvsem spremembe organizacije dela in boljše obvladovanje procesov, ukrepe na področju zmanjševanja števila zaposlenih, zmanjševanja nadurnega dela ter socialni dialog, vse s ciljem obvladovanja vpliva stroška dela na stroškovno ceno proizvodnje premoga in zagotavljanja zadovoljive stopnje konkurenčnosti družbe oz. skupine PV tudi v prihodnje.

14.1.5 Operativna tveganja

Operativna tveganja so tveganja, ki nastanejo zaradi neustreznega ali neuspešnega delovanja na področju poslovanja skupine HSE oziroma izvajanja internih procesov, kadrovanja in obvladovanja zunanjih dogodkov ter vplivov posameznih družb skupine HSE. Ključni element obvladovanja teh tveganj je vzpostavitev učinkovitega notranje-kontrolnega sistema, pri čemer se osredotočamo predvsem na pravilnost in zanesljivost finančnega ter računovodskega poročanja, zagotavljanje skladnosti poslovanja z internimi

in eksternimi akti ter učinkovitost in zanesljivost izvajanja poslovnih procesov. Cilj obvladovanja operativnih tveganj so učinkovito preprečevanje potencialnih škodnih dogodkov, učinkovita odprava posledic v primeru nastanka posameznega dogodka, optimizacija poslovnih procesov ter strokovno in etično poslovanje zaposlenih v skupini HSE.

Skupina HSE dosledno sledi vzpostavljeni okoljski politiki, ki opredeljuje pomembne cilje na področju sistema ravnanja z okoljem in ključne smernice izvajanja ukrepov za obvladovanje teh tveganj, kar je tudi že podrobneje opisano v tem poročilu.

14.1.6 Kadrovska tveganja

V letu 2021 smo se prvič resneje soočili z izzivi privabljanja kandidatov za zaposlitev, posebej na specifičnih delovnih mestih v okviru trgovanja in proizvodnje (tehnični kader). Implementirali smo številne ukrepe, s katerimi smo želeli predvsem povečati prepoznavnost skupine HSE kot dobrega delodajalca in krepiti blagovno znamko delodajalca. S tem namenom smo okrepiли pozitivno komuniciranje v okviru profesionalnih omrežij, sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami in študentskimi organizacijami. Izboljšali smo zaposlitveni proces in ga približali kandidatom, zadovoljstvo tudi redno spremljamo z anketami (»candidate experience«). Ponovno smo obudili sistem pripravništva.

V letu 2021 smo v skupini HSE velik poudarek namenili pridobivanju kandidatov za zaposlitev na specifičnih delovnih mestih v okviru trgovanja in proizvodnje (tehnični kader). Zavedamo se, da imamo dober in iskan kader, zato smo pripravili načrt, kako ga zadržati, motivirati in krepiti zavzetost. Z rezultati merjenja organizacijske klime smo potrdili, da smo na pravi poti, saj so se rezultati znatno izboljšali v primerjavi s prejšnjim merjenjem.

14.1.7 Okoljska tveganja

Ta tveganja povezujemo s prepoznanimi okoljskimi vidiki, ki so posledica izvajanja dejavnosti posameznih družb skupine HSE na področju pridobivanja surovin in pretvorbe energije. Skupina HSE se zaveda, da pri izkoriščanju poslovnih učinkov nastajajo negativni vplivi, kot so emisije snovi v zra-

ku, emisije snovi v vodi in tleh, elektromagnetno in ionizirajoče sevanje, hrup v okolju, degradacija in uzurpacija prostora, vonjave v okolju ter vplivi pri nastajanju in ravnanju z odpadki. Skupina HSE dosledno sledi vzpostavljeni okoljski politiki, ki opredeljuje pomembne cilje na področju sistema ravnanja z okoljem in ključne smernice izvajanja ukrepov za obvladovanje teh tveganj. V letu 2021 smo nadaljevali s pripravo systemske regulative, ki uvaja poenoteno spremljanje in nadzor sistema ravnanja z okoljem v skupini HSE, prepoznavanje okoljskih tveganj pri izvajanju dejavnosti in poenoteno poročanje okoljskih podatkov na nivoju družb v skupini HSE. Tako je bil sprejet predpis OP 340, ki je enoten za vse družbe skupine HSE. Prav tako se je pričel pripravljati skupni register pomembnih okoljskih vidikov na nivoju skupine HSE. V letu 2021 smo in tudi v prihodnje se pričakuje, da bomo največ pozornosti posvečali predvsem obvladovanju vplivov na okolje, ki so povezani s pridobivanjem premoga (npr. področje sanacije ugreznin ipd.). Vgradnja stabilizata v pregrado na področju sanacije ugreznin se je izvajala skladno s STS. Vodna zajetja na pregradi med Velenjskim in Družmirskim jezerom so bila sanirana. Tveganja smo v letu 2021 uspešno obvladovali.

14.1.8 Varnostna tveganja

Varnostna tveganja so tveganja, ki nastanejo zaradi neustreznega ali neuspešnega izvajanja varovanja informacij, premoženja, varnosti in zdravja pri delu ter nepredvidljivih eksternih dogodkov, ki imajo lahko izjemen vpliv na poslovanje družb. Tveganja uspešno obvladujemo z vzpostavitvijo in rednim nadgrajevanjem ustreznih preventivnih ukrepov ter sistemov za pravočasno zaznavanje sprememb v okolju poslovanja.

Tudi v letu 2021 smo v skupini HSE ustrezno upoštevali vse ukrepe v zvezi s preprečevanjem širjenja virusa covid-19. Velik poudarek smo dali na zagotavljanje zdravja zaposlenih, nemotenega poslovanja v spremenjenih okoliščinah ter prepoznavanju in obvladovanju tveganj.

14.1.9 Tveganja informacijske varnosti

Pomen varne informacije in komunikacije je v družbah skupine HSE visoko na prioritetni listi, v najnovjšem času

predvsem zaradi ukrajinske krize. To se še posebej kaže pri uvajanju novih informacijskih rešitev ob digitalizaciji ključnih poslovnih procesov. Tveganja informacijske varnosti obvladujemo na več nivojih z uporabo različnih tehnoloških rešitev (nadgradnja informacijskega sistema), izvajanjem postopkov v okviru standarda ISO 27001 (varnostna politika in organizacija informacijske varnosti) ter izobraževanjem in osveščanjem uporabnikov IT rešitev, kar nam predstavlja tisto dodano vrednost, da zaposleni varnost dojemajo kot nekaj povsem običajnega in nujno potrebnega. V letu 2020 in 2021 smo kljub zaostreni situaciji s pandemijo covid-19 uspešno prestali zunanje presoje po standardu ISO 27001:2013, kjer se je omenjeni standard in z njim povezan sistem upravljanja informacijske varnosti SUVI ocenjeval enotno, upoštevač enotno metodologijo ocene tveganja in osvežene politike varovanja informacij v vseh družbah skupine. V letu 2021 smo pričeli z izvajanjem aktivnosti na projektu SIEM, kjer je bilo izvedenih več operativnih sestankov, prav tako je bila ustanovljena delovna skupina.

Leto 2020 je bilo leto izrednih okoliščin, ki jih je povzročila epidemija covid-19. Način dela se je posledično precej spremenil, hkrati pa so izredne razmere zelo pospešile digitalizacijo vseh poslovnih procesov. To je poleg pozitivnih vidikov povzročilo tudi povečanje tveganj na področju informacijsko komunikacijskih tehnologij. Tako smo v letu 2021 na tem področju dodatno delali na varnosti informacijskega sistema skupine HSE.

Izvedli smo skrbni pregled informacijskega sistema skupine HSE, ki je vključeval tudi področje informacijske varnosti v smislu groženj in zmanjševanja tveganj. Veliko dela in sredstev smo namenili dodatni optimizaciji delovanja celotne informacijske podpore v skupini HSE s poudarkom na optimizaciji delovanja SAP programskih rešitev (ERP, CRM, BW) v povezavi z dokumentnim sistemom in ostalimi informacijskimi sistemi. Na tem področju smo v skladu s priporočili revizije informacijskega sistema (IS) HSE in že opravljene optimizacije nadaljevali skupaj z revizijsko hišo Deloitte na optimizaciji avtorizacij in s tem bistveno zmanjšali tveganja iz naslova neupravičenih vpogledov v podatke. Uspešno smo zaključili implementacijo sistema za upravljanje identitet v skupini HSE (IAM), s katerim sedaj uspešno upravljamo dodeljevanje in spremembo pravic uporabnikov

ali skupin uporabnikov v IS HSE. Z omenjenimi ukrepi smo izboljšali strateško upravljanje in obvladovanje tveganj na nivoju skupine, dosegli višjo stopnjo optimiziranega delovanja sistemov ter povečali stopnjo avtomatizacije in delovanja notranjih kontrol. Na področju zagotavljanja delovanja IKT sistemov in poslovnih rešitev smo v letu 2021 uvedli standarde nameščanja varnostnih popravkov in uspešno zaključili projekt prenove požarnih pregrad, s čimer smo občutno zmanjšali tveganja.

Zavedanje uporabnikov in poslovodstva v vezi z varnostjo se je izredno povečalo, kar je dobra spodbuda za kontinuirano zmanjševanje informacijskih tveganj.

14.1.10 Finančna tveganja

Finančna tveganja izhajajo iz obvladovanja kreditnih, obrestnih in finančnih tveganj v skladu z vzpostavljenim sistemom upravljanja kreditnih tveganj, politiko odobritve in vzdrževanja statusa partnerja, rednim spremljanjem izpostavljenosti do partnerjev, različnim finančnim instrumentom, rednim preverjanjem strategij in pridobitvijo ustreznih zavarovanj.

14.1.11 Investicijska tveganja

Razvojne projekte in novogradnje skupine HSE smo v letu 2021 učinkovito obvladovali z vzpostavljenim nadzorom nad investicijami v skladu s sprejetimi normativnimi predpisi na ravni skupine HSE. Na osnovi priporočil Službe notranje revizije smo v letu 2021 dopolnili metodologijo za oceno tveganj investicij z izdelanim katalogom oz. seznamom negotovosti investicij v nove proizvodne kapacitete skupine HSE.

Na osnovi analize ekonomske upravičenosti, izdelave potencialnih vplivov na denarni tok ter ocene tveganj se kontrolor po vsaki fazi investicijske dokumentacije odloči o izvedbi naslednje stopnje investicijske dokumentacije. V primeru, ko Odbor za potrjevanje investicije potrdi zadnjo stopnjo investicijske dokumentacije, gre investicija v potrditev poslovodstvu in nadzornemu svetu družbe v skladu s korporativnim upravljanjem. Nadzor nad investicijami skupine HSE prav tako izvajamo z rednim spremljanjem ključnih investicijskih projektov v teku, z zagotavljanjem poenotene ocenjevanja investicij ter učinkovitim nadzorom preko pristojnih strokovnih služb HSE. V skupini HSE redno izvajamo postopke notranje kontrole načrtovanja in izvajanja investicij.

Pri izdelavi ocene tveganj investicij skupine HSE v okviru priprave investicijske dokumentacije smo med pričakovanimi ključnimi tveganji upoštevali predvsem vpliv časovnega zamika in povišanja izdatkov posamezne večje investicije skupine HSE kot posledica nepredvidenih dejavnikov investicijskega procesa ter kot posledica izrednih razmer zaradi covid-19. Med ostalimi pomembnimi dejavniki tveganj so obravnavni še: neustrezna projektna in investicijska dokumentacija, neustrezen izbor izvajalcev, nepridobitev oziroma nepravčasna pridobitev zahtevanih dovoljenj in soglasij ipd.

14.2 Strateške usmeritve za razvoj funkcije upravljanja tveganj

- V skupini HSE spremljamo dogajanje na energetskih trgih in proaktivno prilagajamo svoje poslovanje in cilje z namenom uresničitve strateških ciljev.
- V skupini HSE likvidnostno tveganje obvladujemo z načrtovanjem dnevnega, mesečnega in letnega denarnega toka, z učinkovitim razporejanjem presežkov znotraj skupine, z usklajevanjem ročnosti terjatev in obveznosti, z izterjavo zapadlih terjatev, z omejevanjem izpostavljenosti do partnerjev ter zagotovitvijo ustreznih razpoložljivih kreditnih linij pri poslovnih bankah.
- Proces spremljanja tržnih tveganj je predmet nenehnih izboljšav in prilaganj na nove tržne situacije in hkrati na nove možnosti izvajanja cenovnega ščitenja, ki jih trg s svojim razvojem ponuja. V tem pogledu v skupini HSE učinkovitost izvajanja sistema upravljanja tveganj nenehno spremljamo in nadgrajujemo.
- V skupini HSE dosledno sledimo vzpostavljeni okoljski politiki, ki opredeljuje pomembne cilje na področju sistema ravnanja z okoljem in ključne smernice izvajanja ukrepov za obvladovanje teh tveganj.
- Nove investicije skupine HSE so usklajene s strateškimi in finančnimi načrti ter z ostalimi normativnimi predpisi na ravni skupine HSE. Nadzor nad investicijami skupine HSE prav tako izvajamo z rednim spremljanjem ključnih investicijskih projektov v teku, z zagotavljanjem poenotene ocenjevanja investicij ter učinkovitim nadzorom preko pristojnih strokovnih služb HSE. V skupini HSE redno izvajamo postopke notranje kontrole načrtovanja in izvajanja investicij.
- V skupini HSE redno spremljamo zakonodajne spremembe, analiziramo njihov vpliv na poslovanje skupine HSE in se aktivno odzivamo za zaščito interesov skupine HSE še pred uvedbo sprememb v veljavni pravni red. Zaposlene v skupini HSE redno obveščamo o relevantnih zakonodajnih spremembah, ki vplivajo na poslovanje skupine HSE.
- Skupina HSE stremi h kontinuirani izboljšavi varnosti informacijskega sistema in k zmanjševanju relevantnih tveganj.
- V skupini HSE se zavedamo in aktivno delujemo na področju razvoja in izobraževanja kadrov ter spremljanja organizacijske klime.

15 Evropska in domača zakonodaja ter izzivi za skupino HSE¹⁹

Na nacionalni ravni je bila v letu 2021 rdeča nit naših prizadevanj aktivno sodelovanje pri pripravi ustrezne Nacionalne strategije izstopa iz premoga po načelih pravičnega prehoda, z namenom zagotovitve konkurenčnosti PV in TEŠ za čas celotnega obdobja obratovanja obeh. Sprejeta Strategija je kot letnico izstopa iz rabe premoga določila leto 2033, na tej osnovi pa bomo v skupini HSE pripravili in izvedli vse potrebne aktivnosti za realizacijo poslovnih priložnosti in prestrukturiranje termo divizije skupine HSE, vključno s črpanjem namenskih nepovratnih sredstev na nacionalni in EU ravni. Ob sprejemu Strategije je Vlada RS sprejela tudi zavezo, da v šestih mesecih po sprejetju Strategije za javno obravnavo pripravi Zakon o postopnem zapiranju Premogovnika Velenje. Zakon bo, med drugim, zagotovil stabilen javni vir financiranja za zapiralna dela v Premogovniku Velenje, ki se trenutno financirajo neposredno iz cene premoga. Pomemben je tudi sprejem zakona o prestrukturiranju SAŠA regije, ki bo omogočil črpanje sredstev za prestrukturiranje, investicije in nove projekte, ki bodo zagotovili nova trajnostna delovna mesta.

S proaktivnim pristopom v okviru priprave Zakona o spodbujanju rabe obnovljivih virov energije, Zakona o oskrbi z električno energijo, Zakona o oskrbi s plini, Resolucije o dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050, Zakona o energetski politiki, Zakona o varstvu okolja in Zakona o rudarstvu pa smo uspeli doseči za skupino HSE pomembne spremembe in dopolnitve v luči pozitivnega vpliva na realizacijo projektov skupine HSE na področju projektov OVE (HE, SE, VE) in zemeljskega plina: zakonodajno priznanje statusa zemeljskega plina kot prehodnega energenta na poti v podnebno nevtralnost, razbremenitev Podnebnega sklada financiranja statističnih prenosov

na področju OVE zaradi nedoseganja nacionalnega cilja OVE, zakonodajno možnost za uvedbo mehanizma zmožljivosti v Sloveniji, prepoznanje pomena nadaljnje izrabe hidroenergije (izgradnja HE nad 10 MW je opredeljena kot javna korist), sončnih elektrarn na degradiranih območjih in vključevanja lokalnih skupnosti v razvoj vetrne energije, predlog možnosti podaljšanja koncesijske pravice Premogovnika Velenje tudi v primeru, da ta ne razpolaga z vsemi zemljišči znotraj pridobivalnega prostora.

15.1 Projekti za pravičen prehod

Skupina HSE zastopa stališče, da je financiranje energetskih projektov z nepovratnimi sredstvi EU in države, ki so potrebna za ekonomsko učinkovit in družbeno ter ekološko sprejemljiv izstop iz rabe premoga, nujno in narodnogospodarsko upravičeno. Z namenom realizacije s strani Vlade RS sprejete letnice izstopa iz premoga smo v skupini HSE aktivno sodelovali pri pripravi programa za financiranje projektov prestrukturiranja SAŠA in Zasavske regije iz Sklada za pravični prehod (Just Transition Fund – JTF). Pripravili smo nabor projektov, ki so po presoji vladnih služb upravičeni do teh sredstev.

Projekte lahko razdelimo v šest sklopov:

1. Projekti preoblikovanja obstoječih energetskih lokacij za nove nizkoogljične vire proizvodnje, vključno z rabo vodika in nizkoogljičnih plinov ter proizvodnih obratov z novimi tehnologijami, ki bodo omogočile podnebno nevtralnost družbe do leta 2050.
2. Projekti izgradnje novih fleksibilnih proizvodnih enot za nadomeščanje proizvodnje iz obstoječih premogovnih blokov z možnostjo sosežiga zemeljskega plina in nizkoogljičnih plinov.
3. Pilotni projekti izgradnje industrijskih produktov za ogrevanje in e-mobilnosti z rabo vodika.
4. Projekti rekultivacije pridobivalnega prostora Premogovnika Velenje.
5. Pilotni projekti rabe lesne biomase za proizvodnjo vodika in daljinskega ogrevanja.
6. Projekti izgradnje velikih sončnih elektrarn na degradiranih površinah, vključno s postavitvijo plavajočih sončnih elektrarn na jezerih, ki so nastala kot posledica rudarjenja.

15.2 Skupina HSE se zavzema za pravični prehod

V skupini HSE se zavzemamo za uveljavitev načel pravičnega prehoda, ki jih razumemo kot nabor ukrepov, virov financiranja in podjetniških odločitev, ki bodo:

- omogočili, da bodo energetske družbe lahko izvajale vse poslovne odločitve, ki jim bodo v spremenjenih pogojih poslovanja zagotovile ohranitev konkurenčnosti na trgu, ob hkratnem poštenem nadomestilu za izpad prihodkov in za povečanje stroškov zaradi političnih odločitev o predčasni opustitvi rabe premoga za energetske namene;
- zagotovili, s strani države, realizacijo vseh ukrepov, tako socialne politike prestrukturiranja presežne delovne sile kot tudi prestrukturiranja regije in ustanovitve novih, trajnostnih delovnih mest v regiji ob hkratnem spodbujanju podjetniške pobude za proizvodne in storitvene dejavnosti na področjih, ki prispevajo k realizaciji cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050.

Skupina HSE se zaveda, da je SAŠA regija v veliki meri odvisna od delovanja Premogovnika Velenje in TEŠ. Problematika socialnih, ekonomskih in družbenih vplivov izstopa iz premoga se mora rešiti v okviru Zakona o prestrukturiranju Šaleške regije, ki bo opredelil potrebne aktivnosti za zagon gospodarstva in ustvarjanje delovnih mest v luči zmanjšanja negativnih vplivov opustitve rabe premoga v regiji – energetika namreč letno generira skoraj 30 % vseh prihodkov, ustvarjenih v lokalnem gospodarstvu, skupina PV pa neposredno zaposluje skoraj 10 % celotnega delovno aktivnega prebivalstva v Šaleški dolini, vsaj še dodatnih 10 % pa je s premogovništvom povezanih posredno.

19 GRI: 201-2; 415-1.

16 Naša stališča do paketa »Pripravljeni na 55« in EU taksonomije²⁰

V skupini HSE se zavedamo vpliva podnebnih sprememb na naravo in življenje ljudi, zato smo zavezani spoštovanju Pariškega sporazuma in Zelenega dogovora, ki bo preoblikoval EU v sodobno, z viri gospodarno in konkurenčno gospodarstvo. Ob tem pa bomo do leta 2030 znižali neto emisije toplogrednih plinov vsaj za 55 %, do leta 2050 pa bomo dosegli podnebno nevtralnost. Pot do teh ciljev pa podrobneje določata paket »Pripravljeni na 55« in EU taksonomija. Jasno je, da EU vodi globalno transformacijo gospodarstva, ki bo omogočilo podnebno nevtralnost. Tako je od leta 2006 zmanjšala svoje izpuste toplogrednih plinov za več kot milijardo ton CO₂.

Tabela: Države z največjo porabo premoga in njihovi globalni deleži v letu 2020.

Država	Poraba premoga v 2020 (exajouli)	Globalni delež v 2020 (%)
Kitajska	82,3	54,3
Indija	17,5	11,6
ZDA	9,2	6,1
Japonska	4,6	3,0
Južnoafriška republika	3,5	2,3
Rusija	3,3	2,2
Indonezija	3,3	2,0
Južna Koreja	3,0	2,0
Vietnam	2,1	1,4
Nemčija	1,8	1,2

Vir: IAE

Kljub vojni v Ukrajini EU spodbuja svoje članice, da čim prej kot energent prenehajo uporabljati premog in preidejo na brez- in nizkoogljične načine proizvodnje električne energije. Globalni pogled kaže, da je v letu 2020 več kot dve tretjini premoga porabila azijska celina in da ima Kitajska več kot polovični delež globalne porabe premoga. Prva evropska država po porabi premoga je Nemčija, ki se globalno uvršča na 10. mesto.

Tabela: Države z največjimi izpusti emisij CO₂, njihov globalni delež v letu 2017

Država	Izpusti CO ₂ (mld t)	Globalni delež (%)
Kitajska	9,8	27
ZDA	5,3	15
Indija	2,5	7
EU 27	2,5	7
Rusija	1,7	5

Vir: ourworldindata.org, statista.com

16.1 Mi smo pripravljeni

Zakonodajni predlogi Evropske komisije v okviru paketa »Pripravljeni za 55« prinašajo pomembne spremembe na področju trgovanja z emisijami CO₂, spodbujanja rabe obnovljivih virov, učinkovite rabe energije, nizkoogljičnega prometa oziroma transporta, ogrevanja in hlajenja, zato predstavljajo ključni regulatorni okvir za bodoče delovanje in razvoj energetskega sektorja v Sloveniji. Za skupino HSE prinašajo številne priložnosti in izzive za postopni, stroškovno učinkovit in pravičen prehod v podnebno nevtralno družbo, k čemur smo v energetskega sektorju trdno zavezani.

V skupini HSE kot največjemu proizvajalcu električne energije iz obnovljivih virov v Sloveniji si bomo prizadevali, da bodo k doseganju ambicioznejšega cilja na področju obnovljivih virov do leta 2030 pomembno prispevali naši načrtovani projekti na področju hidro, sončne in vetrne energije. Pri tem si želimo, da bodo ti naši projekti prepoznani kot projekti v splošnem gospodarskem interesu države, ki

bodo deležni pospešene obravnave v okviru postopkov pridobivanja dovoljenj in umeščanja v prostor, saj je pred Slovenijo pri doseganju ciljnega deleža obnovljivih virov energije velik izziv, ki zahteva hitro in usklajeno ukrepanje.

Hkrati bo v Sloveniji prišlo do občutne spremembe energetske mešanice, kar je zahteven izziv za prestrukturiranje in nadomeščanje premogovnega energetskega vira. Ta izziv bo terjalo precejšnja dodatna sredstva, saj iz premoga pridobimo tretjino vse električne energije v Sloveniji. Zato si v skupini HSE v okviru reforme sistema EU ETS prizadevamo, da bi se Slovenija vključila kot upravičenka v Modernizacijski sklad EU, ki je namenjen za pomoč državam članicam pri sofinanciranju projektov posodobitve energetskega sektorja z namenom dviga njegove učinkovitosti in posledično znižanja izpustov emisij CO₂.

²⁰ GRI: 201-2.

16.1.1 Regulacija metana

Konec leta 2021 je bil v okviru drugega dela paketa »Pripravljeni za 55« predstavljen tudi predlog Uredbe o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju, ki predvideva precejšnje zaostritve izpustov metana iz podzemnih premogovnikov. Ker je prispevek podzemnih premogovnikov k emisijam metana marginalnega obsega in ker gre pri Premogovniku Velenje po sprejetju Nacionalne strategije o opuščanju rabe premoga dejansko za premogovnik, ki bo v srednjeročnem obdobju postal premogovnik v postopnem zapiranju, v skupini HSE zastopamo stališče, da lahko podpremo le nujne minimalne ukrepe glede zmanjševanja emisij metana, ki nimajo dodatnih vplivov na poslovanje Premogovnika Velenje, saj je izvajanje ekonomsko neupravičenih investicij v drage tehnologije zmanjševanja emisij metana v takih okoliščinah negospodarno.

16.2 Smer naprej

V naslednjih letih bo pomembno vlogo igrala tudi EU taksonomija oziroma tehnična merila in okoljski kriteriji za opredelitev trajnosti projektov, ki bo tehnologijam, ki izpolnjujejo trajnostne kriterije, omogočila lažji dostop do finančnih virov, tudi do evropskih sredstev. Tehnična merila za trajnost projektov, ki kot energent uporabljajo OVE, prepoznavajo trajnostno naravo sončne, vetrne, geotermalne in hidro energije, vodikovih projektov in črpalnih hidroelektrarn, kar je ključno za naše obstoječe in načrtovane OVE projekte.

Za ohranjanje energetske lokacije v Šaleški dolini in naše potencialne projekte na zemeljski plin pa je ključnega pomena tudi sprejetje tehničnih kriterijev za trajnost plinskih projektov. Zemeljski plin je namreč pomemben prehodni energent v procesu prehoda v podnebno nevtralnost, zato je izrednega pomena, da je vključen v taksonomijo. Pri tem morajo tehnična merila upoštevati trenutno stanje najboljših razpoložljivih plinskih tehnologij in razvojno stopnjo ter hitrost razvoja tehnologij obnovljivih in nizkoogljivih plinov.

Evropska uredba 2020/852 o okviru za spodbujanje trajnostnih naložb (t. i. EU taksonomija) opredeljuje šest okoljskih ciljev, o katerih bodo morala od leta 2023 poročati vsa podjetja z več kot 500 zaposlenimi ali več kot 40 milijoni evrov letnih prihodkov. Okoljski cilji so:

1. Blažitev podnebnih sprememb.
2. Prilagajanje podnebnim spremembam.
3. Trajnostna raba ter varstvo vodnih in morskih virov.
4. Prehod na krožno gospodarstvo.
5. Preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja.
6. Varstvo in ohranjanje biotske raznovrstnosti.

Za vsak cilj bo pripravljena delegirana uredba o tehničnih merilih za določitev pogojev trajnosti posamezne gospodarske dejavnosti.

Zaenkrat delegirana uredba 2021/2139 določa tehnična merila za določitev pogojev, pod katerimi se šteje, da je določena gospodarska dejavnost trajnostna z vidika blažitve podnebnih sprememb in z vidika prilagajanja podnebnim spremembam. Delegirane uredbe za ostale štiri cilje so v pripravi in bodo predvidoma objavljene v prvi polovici leta 2022.

Določeno je tudi obvezno razkritje informacij o izvajanju trajnostnih aktivnosti za nefinančna podjetja v okviru nefinančnega poročila, kar bo za leto 2022 veljalo tudi za skupino HSE. V okviru nefinančnega poročanja bo treba razkriti:

1. delež svojih prihodkov, ki izhajajo iz proizvodov/storitev, povezanih z dejavnostmi, ki se štejejo kot okoljsko trajnostne;
2. delež naložb v osnovna sredstva in delež naložb v obratna sredstva, ki se nanašajo na sredstva/procese, povezane z dejavnostmi, ki se štejejo za okoljsko trajnostne.

Od leta 2023 dalje bo treba izdelati podrobno poročilo na osnovi predpisanih KPI, ki so določeni v delegirani uredbi 2021/2178 o določitvi vsebine in prikaza, ki jih morajo razkriti podjetja o okoljsko trajnostnih gospodarskih dejavnostih.

17 Usklajeni z EU taksonomijo

V skupini HSE smo že leto pred veljavnostjo zahteve o poročanju o skladnosti z EU taksonomijo preverili, v kolikšni meri so naše dejavnosti skladne s to uredbo. Pri tem se naslanjamo na razpoložljivo dokumentacijo, redne meritve in najboljše ocene stanja. Prav tako spremljamo in usklajujemo naše razvojne načrte, da so skladni z zahtevanimi okoljskimi in tehničnimi pogoji. V skupini HSE skoraj vso električno energijo iz obnovljivih virov proizvedemo iz hidroelektrarn, zato nas je zanimalo, ali so skladne z EU taksonomijo.

17.1 Tehnični pogoji

Ključna tehnična zahteva je, da celoživljenjske (od proizvodnje do razgradnje) emisije toplogrednih plinov naprave ne presegajo 100 g eCO₂ na kilovatno uro proizvedene elektrike. V to kategorijo se zlahka uvrstijo sončne, vetrne in hidroelektrarne. Pri slednjih pa se tehnična merila še dodatno zaostrijo, saj morajo ustrezati še enemu od dodatnih pogojev:

- da je HE pretočna in da nima vodnega zbiralnika,
- da gostota moči HE presega 5 W/m².

Družbe v skupini HSE, ki se ukvarjajo z dejavnostmi, ki jih ureja taksonomija, so DEM, SENG in HSE. Vse naše HE in mHE na Dravi in Soči izpolnjujejo vse tri pogoje. Ob tem naj pojasnimo, da je pri pogoju 100 g eCO₂ na kilovatno uro proizvedene elektrike narejena ocena. Po našem strokovnem prepričanju ta pogoj zlahka dosežemo. Iz tega sledi, da je dejavnost proizvodnje električne energije v DEM in SENG po tehnični plati povsem skladna z EU taksonomijo. V vseh proizvodnih enotah dosegamo tudi predpisane okoljske standarde, razen pri nekaterih, kjer nimamo urejenih ribjih stez, še nimamo povsem ustreznih ukrepov za selitev rib. To želimo izboljšati v najkrajšem možnem času, zato se za vse objekte, kjer ni zagotovljen prehod rib, pripravlja projekta dokumentacija.

V okviru družbe HSE pa je bila v letu 2022 v omrežje priklopljena SE Prapretno, ki prav tako ne presega dovoljenih celoživljenjskih emisij toplogrednih plinov.

17.2 Prijazni do podnebja

V okviru EU taksonomije sta sprejeta dva vidika vplivov na okolje, in sicer ukrepi za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje podnebnim spremembam. Glede sončnih in vetrnih elektrarn ni posebnih pogojev, pred gradnjo pa mora biti narejena presoja vplivov na okolje. Pri ocenjevanju skladnosti HE je nekaj več zahtev.

Ključne so:

Blaženje podnebnih sprememb

- Ali je dejavnost skladna z Vodno direktivo 2000/60/EC?
- Ali obstoječa HE izvaja vse tehnične in ekološko ustrezne ukrepe za selitev rib?
- Ali obstoječa HE izvaja vse tehnične in ekološko ustrezne ukrepe za zagotavljanje najmanjšega ekološkega pretoka in toka plavin?
- Ali obstoječa HE izvaja vse tehnične in ekološko ustrezne ukrepe za zaščito ali izboljšanje habitatov?
- Ali je bila izvedena presoja vplivov na okolje ali pregled?
- Ali se izvajajo omilitveni ali izravnalni ukrepi?

Vse HE in mHE v skupini HSE izpolnjujejo pogoje za blaženje podnebnih sprememb. Edina izjema so ukrepi za zagotavljanje selitev rib, vendar je pri vseh napravah, kjer to še ni omogočeno, v izdelavi dokumentacija, da se zagotovijo ustrezni ukrepi. Iz tega sledi, da so naše HE in mHE skladne z zahtevami EU taksonomije.

Prilagajanje podnebnim spremembam

- Ali je gospodarska dejavnost uvedla fizične in nefizične rešitve, ki bistveno zmanjšujejo najpomembnejša fizična podnebna tveganja, ki so pomembna za to dejavnost?
- Ali je bila izvedena ocena podnebnih tveganj za temperaturo, vodo in zemljo?

Skupina HSE bo izdelala oceno podnebnih tveganj za vse svoje naprave oziroma dejavnosti, ki jih ureja EU taksonomija. Po naših izkušnjah in strokovnih ocenah pa ni večjih podnebnih tveganj za te dejavnosti v naslednjih desetih letih, zato menimo, da so tudi po teh kriterijih naše HE in mHE skladne z EU taksonomijo.

18 Razvojna in investicijska politika skupine HSE²¹

Skupina HSE je glede razvoja in investicij sledila načelom trajnostnega razvoja, in sicer s povečevanjem obsega proizvodnje električne energije in drugih sinergijskih oblik energije iz okolju prijaznih tehnologij, tako da bo panoga energetike v celoti postala »zelená« in povezana z drugimi panogami, na primer s transportom. S premišljeno strategijo sledimo nacionalnim in ciljem EU za zmanjšanje izpustov CO₂ in si prizadevamo za uspešno transformacijo dejavnosti.

V letu 2021 smo začeli z izgradnjo sončne elektrarne Prapretno (3 MW) in sončne elektrarne Zlatoličje – segment 5 (2,5 MW), za katero smo na podlagi razpisa Ministrstva za infrastrukturo uspešno pridobili nepovratna sredstva za del načrtovanih investicijskih vlaganj. Prav tako smo nadaljevali s pripravo investicijske in druge dokumentacije za ostale projekte sončnih, vetrnih in geotermalnih elektrarn, kakor tudi drugih brezogljčnih in nizkoogljčnih proizvodnih virov električne energije. S svojimi projekti smo sodelovali pri ustvarjanju nabora zelenih politik oziroma projektov, ki so vključeni v območne načrte in bodo preko nacionalnih ter evropskih finančnih spodbud prispevali k lažjemu in pravičnejšemu prestrukturiranju premogovnih regij. V letu 2021 smo nadaljevali investicije, ki so ključne za trajnostno konkurenčnost skupine HSE, tako pri povečevanju deleža OVE pri proizvodnji električne energije kot pri investicijah v vzdrževanje in obnovo proizvodnje iz obstoječih obratov ter investicijah za varovanje okolja. Precejšnji delež naših vlaganj je namenjen za investicijsko vzdrževanje oziroma vlaganja v zanesljivost proizvodnje.

Pri tem izkoriščamo sinergije znotraj skupine HSE z notranjim naročanjem in združevanjem kadrovskih potencialov. V letu 2021 smo vlagali v varnost in zanesljivost obratovanja

v obstoječih termoelektarnah in hidroelektarnah (remonti opreme in agregatov, rekonstrukcije mHE, obnove jezov, remont obratovalnih zapornic, ohranjanje energetskega potenciala, zamenjava sekundarnih sistemov, sanacije mostov itd.).

Po podpisu koncesijske pogodbe za gradnjo HE na srednji Savi smo začeli vodenje projekta, načrtovanje in upravne postopke. Nadaljevali so se postopki umeščanja v prostor do pridobitve Celovitega dovoljenja, ki vključuje izdelavo Državnega prostorskega načrta (DPN), Celovito presojo vplivov na okolje in izdelavo Okoljskega poročila (CPVO in OP) ter izdelavo Dokumentacije za gradbeno dovoljenje (DGD).

Z novimi projekti se prijavljamo na nacionalne in evropske razpise za pridobitev nepovratnih sredstev za povrnitev investicijskih vlaganj ali pa za obratovalno podporo v prvih 15 letih obratovanja. V prihodnosti načrtujemo vlaganja v razvojne projekte, v obnovljive vire energije v regiji (SE, VE, geotermalne, male HE), razvoj hranilnikov energije (baterijski hranilniki, črpalne HE, vodikove tehnologije, brez emisij-ski koridor), nadaljevanje že začelih dejavnosti na projektih obnovljivih virov energije (velike HE) in projekte učinkovite rabe energije, vse v skladu z nacionalnimi in evropskimi usmeritvami ter sprejetimi strateškimi dokumenti. Z izvedenimi in načrtovanimi investicijami skupina HSE nadaljuje svoje preoblikovanje v trajnostno naravnano skupino, saj se zavedamo, da bomo le tako še naprej zagotavljali stabilno in okolju prijazno električno energijo. Z inovativnimi digitalnimi rešitvami bomo pomemben člen pri vzdrževanju stabilnosti omrežja, odjemalcem pa zanesljiv vir električne energije.

70 milijonov evrov

smo v letu 2021 namenili za investicijsko vzdrževanje naših proizvodnih enot.

19 S posluhom za okolje²²

Energetika in z njo skupina HSE kot organizacija z večinskim deležem slovenske proizvodnje električne energije pomembno vpliva na okolje v Sloveniji. Zavedamo se, da za oskrbo Slovenije z električno energijo posegamo v prostor, vplivamo na naravno okolje, biodiverzitetu, vodne vire, zrak, tla ... Zato smo v skupini HSE že takoj po pričetku delovanja oblikovali svojo okoljsko politiko in cilje, ki jih redno revidiramo in nadgrajujemo. Predvsem pa stremimo, da:

- proizvodimo električno energijo skladno z vso okoljsko zakonodajo;
- spoštujemo vse zakonske norme in zahteve pri ravnanju z odpadki;
- uvajamo najboljše tehnologije, ki so na voljo, in s tem zmanjšujemo vplive na okolico in okolje;
- spodbujamo razvoj obnovljivih virov s ciljem zmanjševanja emisij škodljivih snovi;
- dosledno upoštevamo previdnostno načelo.

V skupini HSE tudi v letu 2021 nismo beležili okoljskih incidentov, ki bi pomembno vplivali na kakovost zraka, tal, vode in ki bi poslabšali življenjski prostor rastlinam, živalim ali ljudem. Posledično nismo prejeli glob ali nefinančnih sankcij zaradi neskladnosti z okoljsko zakonodajo.

Imeli smo tudi dva inšpekcijska pregleda v TEŠ, kjer je septembra 2021 okoljska inšpekcija, zaradi spremembe OVD, pregledala okoljske monitoringe pooblaščenih institucij. Ob tem ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Jeseni je Finančna uprava RS pregledala poslovanje TEŠ na področju okoljskih dajatev za izpuste CO₂.

V SENG pa so imeli en inšpekcijski pregled, in sicer v maju 2021. Inšpektorat RS za okolje in prostor je preveril emisije snovi iz male kurične naprave, nameščene v objektu na Mostu na Soči. Kršitve zakonodaje niso bile ugotovljene, zato se je postopek v skladu z 28. členom Zakona o inšpekcijskem nadzoru ustavil.

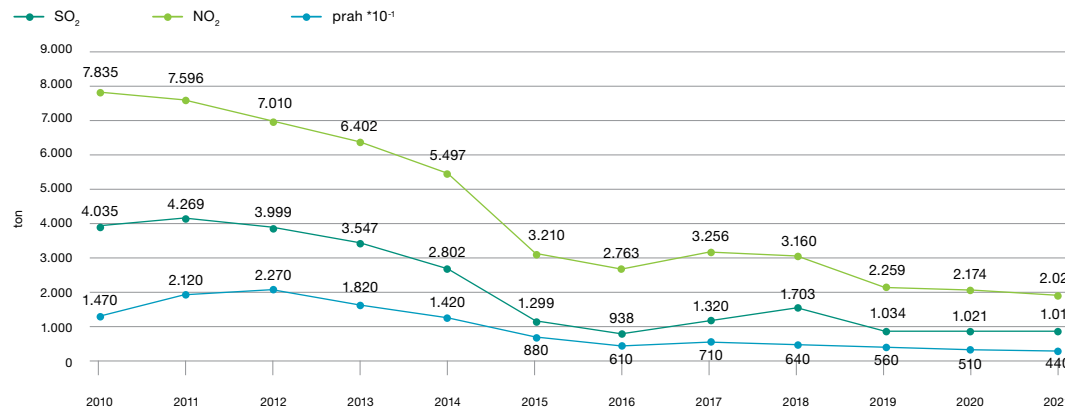
19.1 Prikaz učinkov izvedenih ukrepov

V skupini HSE že nekaj let beležimo trend nižanja izpustov emisij. Bistveno smo znižali izpuste SO₂, NO_x in prašnih delcev. To nam je uspelo z zamenjavo zastarelih blokov v TEŠ z najboljšo trenutno razpoložljivo tehnologijo in namestitvijo ustreznih sodobnih filtrov.

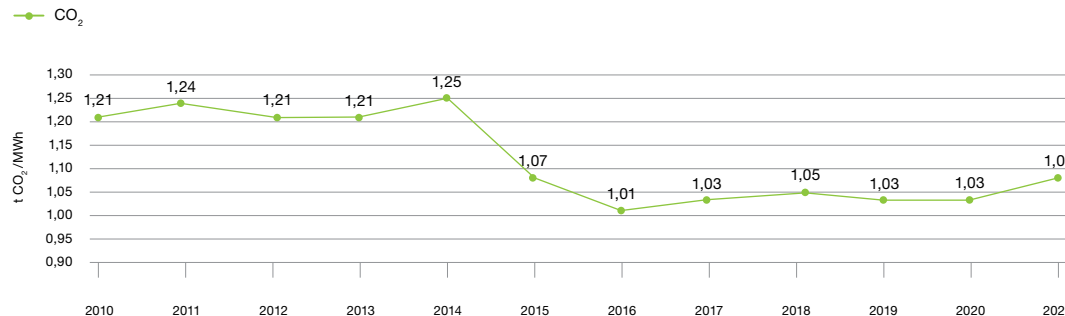
Z blokom 6, ki je eden najmodernejših v Evropi, smo uspeli izpuste CO₂ zmanjšati za tretjino na enoto proizvedene električne energije v primerjavi z enotami s klasično tehnologijo.

Skupne emisije TEŠ so na podobni ravni kot leta 1991, vendar imamo zdaj v Šoštanju inštalirano neprimerljivo večjo moč blokov in s tem proizvodnjo električne energije. Do leta 2008 so namreč obratovali bloki 1–5, ki so imeli skupaj inštaliranih 755 MW moči, zdajšnja bloka, prenovljeni 5 in novi 6, pa imata skupno 945 MW moči. Ob precej večji moči torej emitiramo enako izpustov. Z investicijskimi vlaganji pa nameravamo te izpuste še zmanjšati.

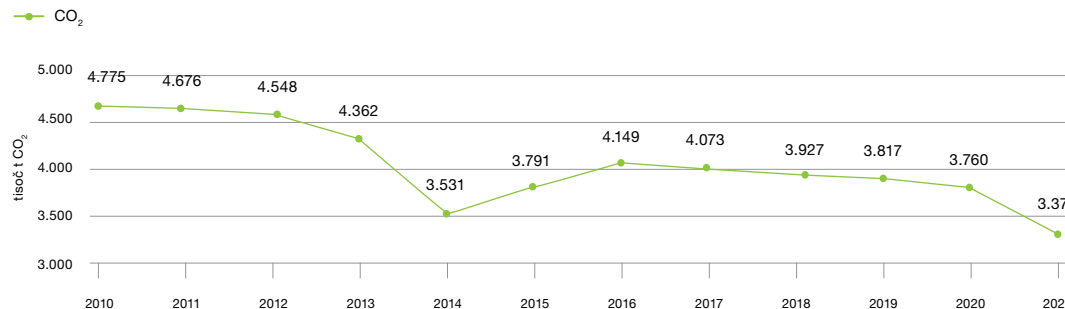
Graf: Skupne emisije snovi v zrak TEŠ od 2010 do 2021

Graf: Specifične emisije CO₂ snovi v zrak TEŠ od 2010 do 2021

Graf: Skupne emisije CO₂ TEŠ od leta 2010 do 2021

22 GRI: 102-11; 307-1; 413-2.

20 Merljivo zmanjšujemo vplive na okolje

Tam, kjer človek v naravi išče energijo, se dogajajo posegi v krajino. Stebrne elektrarne, postavljene v rečno strugo, imajo manjši vpliv na okolje kot kanalske elektrarne. Pri kanalskih elektrarnah so posegi obsežnejši, a lahko s premišljenimi rešitvami krajino tudi varujejo in bogatijo. Obratovanje hidroelektrarn z ustreznimi tehnološkimi rešitvami ne obremenjuje okolja, izgradnja pa lahko vpliva na podobo krajine, na spremembe vodnega režima reke in s tem na rečna življenjska okolja. Odgovorno ravnanje z okoljem se zato začne že pri načrtovanju tehnoloških rešitev, s preprečevanjem morebitnih neželenih vplivov in z nenehnim nadziranjem možnih posledic delovanja hidroelektrarn na okolje. Nekaterih vplivov ni mogoče povsem preprečiti, zato je še toliko pomembnejša skrb za odpravo njihovih posledic.

V Dravskih elektrarnah Maribor so ekološki projekti usmerjeni predvsem v sanacijo akumulacij in ob tem v revitalizacijo in urejanje brežin ter v odstranjevanje plavja in ekološko izrabo organskih odpadkov. Sanacija akumulacijskih jezer zajema ureditve iztokov pritokov, izvedbe nasipov, umetnih otokov, ovir za zadrževanje plavja in podobne posege, ki prispevajo k naravnemu ravnovesju v okolju. Ustrezna ureditev akumulacijskih jezer in brežin je tudi temelj za razvoj turističnih in rekreacijskih dejavnosti, povezanih z vodnimi površinami.

Družba, katere delovanje je v celoti prežeto z načeli trajnostnega razvoja in odgovornega ravnanja z okoljem, pri svojih ekoloških projektih sodeluje s številnimi organizacijami in društvi.

V skupini HSE redno spremljamo, merimo in nadziramo številne okoljske kazalnike. Naša strategija temelji na stabilni in varni proizvodnji električne energije. To dosegamo z dvema ključnima usmeritvama:

- da vseskozi izboljšujemo delovanje naših naprav in
- da so vse naše razvojne investicije usmerjene v brez- in nizkoogljične vire energije.

20.1. Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov²³

Največji vpliv na emisije toplogrednih plinov ima naša termo divizija, ki iz domačega energenta pridela tretjino slovenske električne energije. Družbi TEŠ in Premogovnik Velenje imata znaten vpliv na okolje v Šaleški dolini, zato največ sredstev, pozornosti in energije vlagamo v zmanjševanje našega ogljičnega odtisa in drugih okoljskih vplivov. Iz tabele je razvidno, da zadnja leta zmanjšujemo tudi absolu-

tno izpuste toplogrednih plinov. V letu 2021 jih je bilo kar 700.000 ton (prikaz skupnih emisij) manj kot pred petimi leti. To je posledica nenehnega vlaganja v izboljševanje učinkovitosti bloka 6 TEŠ in nižje porabe premoga. V skupini HSE pa skrbimo tudi za druge vidike zmanjševanja CO₂, kot so energetska učinkovitost stavb, optimiziranje službenih poti

in omogočanje dela od doma ali na drugi poslovni enoti, da zmanjšujemo izpuste, ki so posledica vožnje na delo.

Spremljamo tudi izpuste in intenzivnost žveplovega dioksida in dušikovih spojin pri proizvodnji električne energije. Oba parametra že vrsto let uspešno znižujemo in sta precej pod dovoljenimi vrednostmi. Vseskozi pa nadgrajujemo in izboljšujemo sisteme v bloku 6 TEŠ, da bi bilo izpustov še manj.

Tabela: Emisije toplogrednih plinov v skupini HSE

Toplogredni plini / ogljični odtis	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Neposredne emisije (Sklop 1)						
Zaradi zgorevanja premoga	t CO ₂ eq	3.976.500	3.848.962	3.739.414	3.677.806	3.291.126
– od tega za lastno rabo	t CO ₂ eq	440.309	434.747	422.965	421.302	388.701
Zaradi zgorevanja zemeljskega plina, ELKO	t CO ₂ eq	23.030	9.809	14.452	19.248	21.924
Posredne emisije (Sklop 2)						
Energenti za neposredno opravljanje dejavnosti (gradbeni stroji, službeni najemi, službena potovanja)	t CO ₂ eq	2.022	2.288	1.944	1.518	3.053
Upravne stavbe	t CO ₂ eq	856	841	796	741	721
Posredne emisije (Sklop 3)						
Prevozi na delo	t CO ₂ eq	397	399	398	400	974
Druge emisije	t CO ₂ eq	74.011	68.475	63.565	63.467	62.099
Skupaj	t CO₂eq	4.076.817	3.930.774	3.820.570	3.763.181	3.379.897

Onesnaževala zraka	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Intenzivnost SO ₂ za proizvodnjo elektrike	mg/kWh	333	454	278	280	321
Intenzivnost NO _x za proizvodnjo elektrike	mg/kWh	821	842	607	597	640
Žveplov dioksid (SO ₂)	t	1.471	1.703	1.049	1.037	1.032
Dušikovi plini, navedeni kot NO ₂	t	3.271	3.168	2.270	2.185	2.032
Ogljikov monoksid (CO)	t	886	783	721	740	690
Prah (PM)	t	162	105	65	70	89
Metan	t	9.783	4.184	3.752	4.772	3.501

23 GRI: 305-1; 305-2; 305-3; 305-4; 305-7.

20.2 Poraba energentov²⁴

Med spremljanimi kazalniki je tudi poraba skupne končne energije za električno energijo, ogrevanje, hlajenje in končno porabo energije v poslovnih stavbah na zaposlenega, ker se zavedamo, da je pomembna tudi učinkovita raba energije in da moramo vlagati v energetske učinkovitost naših nepremičnin. Med porabljenimi gorivi sicer prednjači premog za proizvodnjo električne in toplotne energije v TEŠ in zemeljski plin, ki ga uporabljamo v štirih plinskih turbinah, ponekod pa tudi za ogrevanje stavb. V letu 2021 smo porabili več kot 50 % manj zemeljskega plina kot leto prej, ki pa smo ga nadomeščali s kurilnim oljem. To je bila posledica razmer na energetskih trgih in visokih cen plina. Uspešno pa smo zmanjšali porabo energije na zaposlenega, zlasti v primerjavi z leti pred covidom-19.

20.3 Odgovorno ravnanje z odpadki²⁵

Ravnanje z odpadki je med najpomembnejšimi vidiki sistema ravnanja z okoljem v skupini HSE. V letu 2021 smo imeli kar 170 tisoč ton manj nenevarnih odpadkov kot leto prej. Obdržali pa smo visok delež predelanih odpadkov. Pri tem je ključno, da odpaden pepel, žlindro in sadro predelamo v gradbeni material za zapolnitev jezerc med Velenjskim in Družmirskim jezerom.

Tabela: Poraba energije v skupini HSE

Energija	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Skupna končna poraba energije (električna, toplotna, hlajenje)	GWh	97,91	95,27	92,82	77,47	87,96
Končna poraba energije v poslovnih stavbah na zaposlenega	kWh/ zaposlenega	69.621	71.296	64.957	61.264	60.861

Goriva	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Premog	GJ	38.863.893	37.521.291	36.589.929	35.658.312	32.430.765
Zemeljski plin	GJ	388.626	122.615	256.021	334.286	151.119
Drugo	GJ	809	610	646	533	196.706

Tabela: Ravnanje z odpadki in odpadnimi vodami v skupini HSE

Varovanje voda (v mio m ³)	2017	2018	2019	2020	2021
Izhlapevanje	7,09	7,04	7,03	7,71	6,64
Tehnološke odpadne vode	4,21	4,56	4,03	3,90	3,91

Odpadki (v tonah)	2017	2018	2019	2020	2021
Vsi odpadki	802.634	793.660	686.420	768.029	595.947
Nevarni odpadki	461	502	271	347	359
Nenevarni odpadki	802.173	793.158	686.149	767.682	595.587
Predelani odpadki	796.344	732.453	675.648	749.368	583.722
Plavje	1.128	11.716	1.349	2.485	721

24 GRI: 302-1; 302-2; 303-3; 304-4.

25 GRI: 306-3; 306-5.

20.4 Smotrna poraba materialov²⁶

V skupini HSE za nemoteno delovanje naših naprav potrebujemo precejšnjo količino različnih materialov. Tu predstavljamo tiste, ki lahko predstavljajo okoljsko tveganje. Tudi na tem področju z odgovorno dobaviteljsko verigo in stalnimi izboljšavami nižamo uporabo materialov, ki bi lahko imeli negativne vplive na okolje.

20.5 Vodni krog²⁷

Za naše delovanje in poslovanje potrebujemo tudi vodne vire. Za naš ekonomski uspeh sta pomembni predvsem reki Drava in Soča, ki že desetletja zagotavljata obnovljiv vir energije. Z okoljskega vidika pa so pomembni tudi Velenjsko in Družmirsko jezero ter reka Paka. Še posebej pa nas veseli, da že vrsto let zmanjšujemo porabo pitne vode.

Tabela: Poraba vhodnih materialov skupine HSE

Vhodni materiali (v tonah)	2017	2018	2019	2020	2021
Izdelki iz apnenca (CaCO ₃ , CaO, Ca(OH) ₂)	170.931	158.244	146.813	145.601	142.050
Amonijev hidroksid	3.000	2.945	2.711	2.530	2.338
Klorovodikova kislina	275,64	365,86	261,84	304,38	218,95
Maziva, olja	164	150	160	152	164
Jeklo	6.960	7.592	10.038	8.216	8.492
Les	4.996	5.037	5.754	5.193	6.036

Tabela: Ravnanje z vodami v skupini HSE

Voda	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Uporaba voda iz rek*	mio m ³	3,282	3,623	3,380	3,443	3,480
Uporaba akumulacij in jezer*	mio m ³	6,157	5,754	5,216	5,246	4,054
Uporaba podzemnih voda	mio m ³	2,414	2,786	2,479	2,629	2,775
Uporaba pitne vode	m ³	209.739	215.674	202.015	146.350	123.077
Poraba vode za proizvodnjo v HE	mio m ³	62.695	79.832	73.889	85.343	79.504

* za hlajenje tehnoloških naprav

26 GRI: 301-1.

27 GRI: 303-1, 303-2; 303-4; 305-5.

20.6 Produkti in storitve²⁸

V skupini HSE imamo programe in projekte za ponovno uporabo materialov ali njihovo reciklažo. Celo pepel, žlindro in sadro, ki kot odpadki nastajajo pri pridobivanju električne energije iz premoga, s posebno recepturo zmešamo v stabilizat, ki ga vgrajujemo v pregrado med Velenjskim in Družmirskim jezerom, določene viške pa prodamo na trgu za izdelavo gradbenega materiala.

TEŠ poleg proizvodnje elektrike zagotavlja tudi toplotno energijo za celotno Šaleško dolino. Prav daljinsko ogrevanje je občutno pripomoglo k zmanjšanju škodljivih emisij na tem območju, tako da se zdaj Šaleška dolina umešča med lokacije z najbolj čistim zrakom v državi.

20.7 Izdatki za varovanje narave

Stroški za varovanje narave se v skupini HSE vsako leto povečujejo. Ključen dejavnik za ta trend so vedno višje cene CO₂ emisijskih kuponov. V zadnjih treh letih so se ti stroški potrojili. V skupini HSE še naprej opozarjamo, da morajo stroške onesnaževanja nositi vse panoge z negativnimi vplivi. Poleg tega pa pričakujemo, da se bo tako zbrani denar v Podnebnem skladu porabil za zeleni prehod, na katerega stavimo tudi v skupini HSE.

Tabela: Produkti in storitve v skupini HSE

Produkti in storitve	Merska enota	2017	2018	2019	2020	2021
Pepel	t	15.376	4.392	10.455	22.173	19.397
Sadra	t	21.624	15.370	23.158	67.789	77.025
Stabilizat*	t	769.436	732.424	639.323	660.834	550.859
Odpadne kovine	t	26.905	3.493	3.441	6.520	6.676
Toplotna energija	MWh	385.989	355.424	341.217	351.254	374.080
Prod	t	3.206	46.330	10.666	31.141	27.417

* Stabilizat je sestavljen iz pepela, sadre in žlindre. Viški se prodajo na trgu.

Tabela: Izdatki za varovanje narave v skupini HSE

Izdatki za varovanje narave (v tisoč EUR)	2017	2018	2019	2020	2021
Varstvo zraka in klime	36.547	38.955	46.070	81.149	100.660
– od tega za klimatske spremembe	26.862	26.564	35.867	69.961	91.027
Upravljanje odpadnih voda	3.319	5.273	3.442	2.987	2.830
Ravnanje z odpadki	2.438	4.026	3.848	5.694	3.920
Varstvo in izboljšava tal, podtalnice in površinskih voda	2.035	962	2.755	6.177	4.448
Varstvo pred hrupom in vibracijami	63,41	4,34	16,66	8,47	18,77
Varstvo biološke raznovrstnosti in pokrajine	156,50	186,64	210,85	335,69	309,24
Raziskave in razvoj	31,97	9,60	33,64	4,87	33,11
Drugo	3.243,56	3.092,93	3.493,25	3.289,89	4.309,19
Skupaj	47.834	52.509	59.869	99.646	116.528

28 GRI: 306-3; 306-5.

20.8 Prihranki energije in energetska učinkovitost

Energetski zakon določa, da morajo vsi dobavitelji energije končnim odjemalcem zagotavljati prihranke energije pri končnih odjemalcih. Letno poročilo o doseženih prihrankih se na podlagi Zakona o učinkoviti rabe energije (ZURE) in Uredbi o zagotavljanju prihrankov energije enkrat letno pošilja na Agencijo za energijo. V spodnji tabeli so podatki za skupino HSE, ki so bili poročani za leto 2021.

Po zakonodaji se doseženi prihranki (ali izgube) prenašajo za pretekla tri leta. Letni izračun zahtevanih prihrankov pa je 0,8 % prodane energije v letu prej. Tako je morala skupina HSE v letu 2021 doseči nekaj manj kot 4 milijone kWh prihrankov energije. Glede na izvedena investicijska vzdrževanja in prese-

žne prihranke v letih 2018–2020 je naš skupni preostanek presežkov prihrankov energije kar 5 milijonov kWh.

Družbe v skupini HSE v okviru rednih obnov in investicijskega vzdrževanja izboljšujejo energetska učinkovitost proizvodnih objektov in s tem zagotavljajo prihranke energije. V okviru investicijskega vzdrževanja družbe izvajajo energetske sanacije objektov z obnovami izolacijskih plaščev, vgradnjo energetska učinkovitejšega stavbnega pohištva in vgrajevanjem energetska učinkovitejše opreme (svetila ...). V sklopu rekonstrukcij se zamenjuje iztrošena oprema z novo, energetska učinkovitejšo. V letu 2021 se je zaključila rekonstrukcija mHE Knežke Ravne 1, pričeli pa sta se rekonstruk-

ciji mHE Hubelj in mHE Podselo. Posebno pozornost družbi DEM in SENG namenjata vsakoletnemu odstranjevanju proda iz akumulacijskih bazenov, s čimer ohranjata energetska potencial akumulacij in poplavno varnost.

V letu 2021 smo v Premogovniku Velenje dosegli energetske prihranke predvsem s spreminjanjem kota lopatic na ventilatorskih postajah, s čimer smo privarčevali 1.292 MWh. Iz naslova projekta racionalizacija TP jašek NOP in Škale pa smo prihranili 1.360 MWh toplote.

Doseženi prihranki v letu 2020			
Količina prodane energije v letu 2020 (kWh)	498.013.910,000		
0,80 % prodane energije v letu 2020 (kWh)	3.984.111,280		
0,30 % prodanega motornega bencina in dizel goriva v letu 2020 (kWh)	0,000		
Dosežen prihranek energije v letu 2021 (kWh)	2.816.473,000		
Preostanek presežka prihrankov iz leta 2018 (kWh)	5.297.052,525		
Preostanek presežka prihrankov iz leta 2019 (kWh)	61.000,000		
Preostanek presežka prihrankov iz leta 2020 (kWh)	2.208.189,610		
		Preostanek presežka prihrankov iz leta 2019	61.000,000
Skupni preostanek presežkov prihrankov energije (kWh)	5.085.662,610	Preostanek presežka prihrankov iz leta 2020	2.208.189,610
		Preostanek presežka prihrankov iz leta 2021	2.816.473,000

21 V sožitju z naravnim okoljem²⁹

Obnovljivi viri energije (OVE) vključujejo vse vire energije, ki jih zajemamo iz stalnih naravnih procesov, kot so sončno sevanje, veter, vodni tok v rekah, fotosinteza, zemeljski toplotni tokovi, tokovi morja. V naravi jih nikoli ne zmanjka, saj se obnovljajo dokaj hitro in so dokaj enakomerno porazdeljeni. Prav voda je eden najpomembnejših obnovljivih virov energije. Vodna energija zmanjšuje emisije toplogrednih za približno 10 odstotkov, s tem ko nadomešča ostale načine proizvodnje električne energije. Zaradi tega je vodna energija eden glavnih načinov zmanjševanja učinkov tople grede, prav tako prispeva k bolj koristni rabi energije in njenemu ohranjanju. Za nadaljnji razvoj izkoriščanja vodne energije obstajajo znatne možnosti, tako v obnovi in nadgradnji obstoječih sistemov kakor tudi v izgradnji novih.

Dodatno pomembno vlogo predstavljajo črpalne elektrarne kot shranjevalke energije.

Načelo trajnostnega razvoja je spodbujanje takšnega gospodarskega in socialnega družbenega razvoja, ki pri zadovoljevanju potreb sedanje generacije upošteva enake možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih in omogoča dolgoročno ohranjanje okolja. Posebno pozornost namenimo delovanju naših hidroelektrarn, saj s pravilnim obratovanjem in načrtovanjem dosežemo več koristi za lokalne skupnosti, okolje in za biotsko raznovrstnost.

Glavni okoljski cilj, ki ga določa tudi Vodna direktiva, je doseganje dobrega stanja voda do leta 2015 oziroma naj-

kasneje do leta 2027. Za močno preoblikovana ali umetna vodna telesa je namesto dobrega ekološkega stanja okoljski cilj dober ekološki potencial.

Okvirno direktivo o vodah dopolnjujejo posebne ciljne direktive, kot so direktiva o podzemni vodi, direktiva o pitni vodi, direktiva o kopalnih vodah, direktiva o nitratih, direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode, direktiva o okoljskih standardih kakovosti in direktiva o poplavih.

Glavni cilj procesa Sistema ravnanja z okoljem je vzpostaviti sistem podpore pri trajnostnem upravljanju verige hidroelektrarn na reki Dravi in Soči na način, da bodo upoštevani trajnostni principi upravljanja ter obveznosti DEM in SENG (koncesionarja) v skladu z zahtevami Vodne direktive, ki je v slovensko zakonodajo implementirana z Načrtom upravljanja voda. Za trajnostno upravljanje verige hidroelektrarn se upošteva celoten rečni sistem z vsemi njegovimi medsebojnimi funkcijami in prostorskimi povezavami, pri tem pa se poleg energetske ciljeve upoštevajo relevantna področja, kot so varstvo narave in voda, varstvo pred poplavi ter drugo rabo.

Z zakonom so podane naloge spremljanja stanja okolja. Na nivoju države se izvaja monitoring naravnih pojavov, stanja okolja in onesnaževanja. Monitoring naravnih pojavov obsega spremljanje in nadzorovanje meteoroloških, hidroloških, erozijskih, geoloških, seizmoloških, radioloških in drugih geofizikalnih pojavov. Monitoring stanja okolja obsega spremljanje in nadzorovanje kakovosti tal, voda in zraka ter biotske raznovrstnosti. Monitoring onesnaževanja okolja obsega spremljanje in nadzorovanje emisij v tla, vode in zrak.

Izgradnja visokih jezov, kot so tudi jezovi hidroelektrarn, ovirajo selitev rib po rečnem toku. Najučinkovitejši ukrep za vzpostavitev selitvenih poti rib je izgradnja prehodov za vodne organizme oziroma ribjih stez, ki so umetno zgrajene poti, po katerih lahko ribe nemoteno potujejo v obe smeri in s pomočjo katerih se lahko izognejo preprekam, ki jim omejujejo življenjski prostor. Potekajo vzporedno s strugo reke, njihova oblika in dolžina pa sta odvisni od vrste rib, ki živijo v reki in omenjene steze koristijo.

Leta 2016 je Vlada Republike Slovenije sprejela »Uredbo o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja« (Ur. List RS, št. 67/16), s katero je bil sprejet in je stopil veljavo Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2016–2021 (v nadaljevanju NUV). Ena bistvenih zahtev in ciljev NUV je vzpostavitev vzdolžne poveztivosti vodotokov za vodne organizme. Med potrebne ukrepe sodi izvedba funkcionalnih prehodov za vodne organizme čez antropogene strukture v vodnih telesih. V DEM in SENG smo aktivno pristopili k izvajanju nalog. Najprej smo uspešno prenovili in usposobili prehod za vodne organizme na pregradi hidroelektrarne Mariborski otok, ki od leta 2017 obratuje. Zavod za ribištvo Slovenije je izvajal monitoring prehoda vodnih organizmov in ocene kažejo na uspešno sanacijo, kar je razvidno iz števila in raznolikosti organizmov, ki migrirajo.

21.1 Spoštujemo reke in jezera

Kljub energetske rabi ostaja reka Drava pomembna tudi z naravovarstvenega vidika, saj so ob njej bogati obvodni habitati, ki jim daje tekoča voda izjemno zmožnost prilagajanja različnim posegom. Dravograjsko jezero je sicer umetno jezero za jezom hidroelektrarne Dravograd, vendar so ob njem nastala pomembna mokrišča z bogatim živim svetom. Tu so pomembna drstišča rib, stalno ali občasno na jezeru živi okoli 150 vrst ptic, dom si je našla kolonija bobrov, številne so tudi botanične zanimivosti. Pred jezom Markovci je na Dravi nastalo največje slovensko umetno jezero – Ptujsko jezero, s katerim je mesto dobilo obsežno vodno površino, ki je pomembna za različne oblike rekreacije ob in na vodi ter za ribolov. Na jezeru in ob njem stalno ali občasno živi več kot 200 vrst ptic, ki so jim namenjeni tudi manjši otoki (narejeni v okviru projekta LIFE Drava); pomembno je tudi kot počivališče za ptice med jesensko in spomladansko selitvijo.

Na brežinah HE Zlatoličje (na fotografiji) in HE Formin bomo gradili sončne elektrarne

29 GRI: 203-1; 304-1; 304-2; 304-3.

Dolvodno od jezua pri Ptujju je v kotu med strugo Drave in Dravinjo na desnem bregu Drave krajinski park Šturmovci, za katerega je značilno prepletanje poplavnih gozdov, mrtvih rokavov in travnikov z bogatim živim svetom, kjer gnezdi okoli 90 vrst ptic in predstavlja življenjski prostor kačjih pastirjev in metuljev ter več kot 500 rastlinskih vrst.

Obsežni deli poplavne ravnice na levi strani reke Drave so zavarovani kot narodni park Donava-Drava. V njem varujejo zelo raznolike habitate z bogatim živalskim in rastlinskim svetom, in sicer od prodišč v rečni strugi do mokrišč, mrtvih rokavov z mrtvicami, poplavnih gozdov in mokrotnih travnikov. Vse navedeno kaže, da sobivanje industrije, narave in ljudi ni nemogoče. Preplet vedno novih znanj, strokovnih ugotovitev in volje lahko poskrbi za primernost prostora za vse.

21.2 Lepote reke Soče

Okolje na povodju Soče je biotsko izjemno raznovrstno. Kot proizvajalec električne energije iz obnovljivega vira je družba neposredno povezana z naravo in njenimi zakonitostmi. Odgovornost do narave in okolja ter spoštovanje narave sta prisotna na vseh področjih delovanja, zlasti v okoljski politiki, kjer poleg zakonsko določenih predpisov, izvajamo tudi interne okoljske programe, ki usmerjajo in določajo aktivnosti ter posledično odgovornosti na področju varovanja okolja.

V družbi SENG na koncesijskem območju skrbijo tudi za odstranjevanje plavin in naplavin.

Družba SENG danes razpolaga s 30 objekti OVE na območju Severne Primorske in Notranjske. Na porečju Soče upravlja pet velikih hidroelektrarn in 23 malih hidroelektrarn. V družbi deluje tudi črpalna HE Avče, ki je prva in zaenkrat edina črpalna HE v Sloveniji. Elektrarna obratuje od leta 2009 in smiselno dopolnjuje verigo hidroelektrarn na reki Soči, s svojim delovanjem pa omogoča bolj ekonomično izrabo vodnega vira. Z napredno tehnologijo – je med prvimi reverzibilnimi črpalnimi elektrarnami s spremenljivo hitrostjo vrtenja v črpalnem režimu v Evropi – pa prinaša tudi vrsto drugih pridobitev: sistemske rezerve, regulacijo napetosti, kompenzacijo jalove energije in tako izboljšuje obratovanje elektroenergetskega sistema.

Od oktobra 2020 dalje v družbi obratuje še prva sončna elektrarna, tj. SE Hubelj, ki je locirana na objektu mHE Hubelj v Ajdovščini in zasnovana tako, da v kar največji meri optimalno izkorišča obstoječo streho in stikališče obstoječe male HE Hubelj ter ostalo infrastrukturo na tem območju, ki je bila zgrajena za namen proizvodnje in prenosa električne energije.

Za izpolnjevanje zavezanosti k uresničevanju načel trajnostnega razvoja in nevsiljivega vključevanja energetike v naravne lepote porečja Soče družba spoštuje mednarodne okoljske standarde, koncesijske obveznosti in celovite sisteme ravnanja z okoljem, mnenje javnosti in stroškovne posledice. Veliko pozornosti namenjamo dolgoročno stabilnim partnerskim odnosom z lokalnim okoljem in večnamenski izrabi objektov.

V družbi SENG na koncesijskem območju skrbijo tudi za odstranjevanje plavin in naplavin.

Akumulacijsko jezero ČHE Avče, ki omogoča shranjevanje električne energije.

V družbi letno spremljamo aktivnosti na področju okolja, in sicer:

- oceno izpolnjevanja zakonskih zahtev in drugih zahtev, na katere je organizacija pristala;
- učinki ravnanja organizacije z okoljem;
- okvirni in izvedbeni programi;
- spremljava programov in ključne okoljske parametre;
- okoljske pobude in pritožbe;
- ukrepe, ki so sledili iz predhodnih vodstvenih pregledov ter rezultati presoj, cilje, izboljšave in aktivnosti za naslednje plansko obdobje.

V okviru okoljske politike družbe smo vzpostavili in vsakoletno preverjamo spodnje kazalnike:

- monitoringi: voda reke Soče (kakovost, favna, flora); tehničnega opazovanja pregrad HE na Soči in ČHE Avče in seizmičnega opazovanja pregrad HE na Soči in ČHE Avče;
- obratovalni monitoring hrupa v okolju za objekte HE in mHE;
- meritve elektromagnetnega sevanja v naravnem in življenjskem okolju;
- preverjanje uhajanja in zajemanja fluoriranih toplogrednih plinov ali ozonu škodljivih snovi;
- poplavno varnost, merjeno skozi obseg izčrpanega proda;
- količino odstranjenih odpadkov po vrstah;
- število izrednih dogodkov z vplivi na okolje;
- spremljavo trajnostnih okoljskih kazalnikov in stroškov.

Delni rezultati monitoringov za leto 2021 so ustrezali zakonodajnim predpisom. Na podlagi izvedenih meritev med letom 2021 in dostavi delnih poročil ne pričakujemo odstopanj od zakonodajnih meril.

Meritve obratovalnega monitoringa hrupa v okolju smo v letu 2021 izvedli na mHE Bača, mHE Knežke Ravne 1, mHE Trebuša in mHE Zadlaščica. Rezultati meritev hrupa so v okviru dovoljenih meja in ne presegajo mejnih vrednosti kazalcev hrupa in koničnih ravni hrupa za vire hrupa za območje s 3. stopnjo varstva pred hrupom.

Meritve elektromagnetnega sevanja za naravno in življenjsko okolje so bile v letu 2021 izvedene na objektih HE Plave 1 in HE Plave 2. Izmerjene in preračunane vrednosti so za oba objekta bile pod mejnimi vrednostmi, ki jih določa Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju.

V družbi razpolagamo z opremo, ki vsebuje ozonu škodljive snovi oziroma fluorirane toplogredne pline na ČHE Avče (gasilno sredstvo) in v upravni stavbi SENG (hladilno sredstvo). Pregled tesnosti oz. uhajanja teh snovi se za gasilno sredstvo izvaja na vsakih šest mesecev, za hladilno napravo pa vsakih 12 mesecev. Podatki o izvedenih meritvah se zberejo v Poročilu o količinah fluoriranih plinov za preteklo leto, ki ga vsakoletno do konca marca posredujemo na MOP-ARSO. Rezultati meritev v letu 2021 so bili za obe napravi v okviru zakonodajnih zahtev.

Okoljski programi, ki jih družba izvaja v okviru okoljske politike, so:

- **Program za odstranjevanje plavin in naplavin na koncesijskem območju HE na Soči:** Izvaja se v skladu z letnimi programi, ki jih potrjuje pristojno ministrstvo in v okviru hidroloških pogojev. Črpanje se je izvajalo na lokacijah HE Plave II, Anhovo, AKU Dobljar 2, AKU Dobljar 6 ter na območju lovilnih jam na rekah Tolminka in Bača v oktobru 2021. Skupna količina izčrpanega proda je 27.416,59 m³, od tega na lovilnih jamah 19.268,82 m³. Celotna količina odstranjenega proda je bila pod planirano količino v Letnem planu črpanja za leto 2021.
- **Program večnamenske izrabe prostora ob brežinah akumulacij:** Skladno s Planom rednih vzdrževalnih del (objekti vodne infrastrukture) za leto 2021 so bila pridobljena vsa potrebna dovoljenja in soglasja za ureditev obrežnega zavarovanja desne brežine reke Soče v akumulacijskem bazenu HE Dobljar, dolvodno od Tolminskega mosta. Obrežno zavarovanje na tem odseku je bilo izvedeno oktobra 2021. V letu 2021 je bila v sodelovanju z Občino Tolmin izdelana projektna dokumentacija za pridobitev vodnega soglasja in dovoljenja za poseg v naravo za ureditev brežin na sotočju Soče in Idrijce. V teku je pridobivanje soglasij.
- **Izvajanje okoljskega monitoringa za zmanjšanje vplivov na okolje zaradi odvzema vode:** Redno izvajamo tehnični in okoljski monitoring na vseh objektih na koncesijskem območju. Poročila za leto 2021 bodo izdelana v prvi polovici leta 2022.

- **Pridobivanje koncesije za gospodarsko izkoriščanje vode:** Skladno s spremembo zakonodaje, kjer je koncesijsko pravico nadomestilo vodno dovoljenje, je s strani pristojnega ministrstva v teku sprememba koncesijskih pogodb v vodna dovoljenja za vse male HE. Do konca leta 2021 so bila pridobljena pravno-močna vodna dovoljenja za HE Log, mHE Gradišče, mHE Možnica, mHE Podmelec, mHE Mesto, mHE Pečnik, mHE Cerčno, mHE Trebuša, mHE Jelenk, mHE Mrzla Rupa, mHE Planina, mHE Knežke Ravne 1, mHE Knežke Ravne 2, mHE Tolmin ter mHE Klavžarica. Na MOP so v postopku sprememb oz. usklajevanj vodna dovoljenja z obstoječim stanjem za objekte mHE Hubelj, Plužna, mHE Marof in mHE Bača.
- **Program izpiranja akumulacijskih bazenov mHE:** Program je namenjen zmanjšanju vpliva na okolje pri izpiranju (motnost vodotoka, mulj, ribji živelj in ostale organizme). Skladno z dogovorjenim postopkom pridobivamo potrebna dovoljenja (dovoljenje za poseg v naravo) in obveščamo o izpiranju akumulacij mHE. V letu 2021 smo izvedli izpiranje bazena mHE Log in mHE Plužna.
- **Program za delno nižanje akumulacijskega jezera HE Dobljar do kote 148. m n. m.:** V začetku januarja 2022 je bilo skladno s Programom za delno nižanje akumulacijskega jezera HE Podselo do kote 148 m n. m. izvedeno delno nižanje akumulacijskega jezera HE Dobljar, kar je pogoj za izvedbo del v sklopu rekonstrukcije mHE Podselo. Program smo v letu 2021 uskladili z vsemi nosilci urejanja prostora in je potrjen s strani Ministrstva za okolje in prostor – Direkcije RS za vode.

21.2.1 Večnamenskost objektov v družbi SENG

Soča povezuje vrhove Triglavskega narodnega parka (TNP), Goriška brda in Vipavsko dolino. Reka je pomemben habitat za številne živalske vrste, kot je soška postrv (*Salmo marmoratus*). Zaradi visoko ležečega izvira na 990 metrov nadmorske višine in relativno majhne dolžine (140 km) so že pred drugo svetovno vojno prepoznali in izrabljali velik energetski potencial Soče in njenih pritokov.

Družba SENG danes upravlja 29 hidroenergetskih objektov. Med njimi so: najstarejša mHE Mesto, ki obratuje od leta 1909; že pred drugo svetovno vojno zgrajeni HE Plave I in HE Dobljar I; ter edina črpalna hidroelektrarna v Sloveniji, to je ČHE Avče, zgrajena leta 2009. Kar tri mHE so umeščene v Triglavski narodni park. Od leta 2020 v SENG deluje tudi zaenkrat edina sončna elektrarna, tj. SE Hubelj, ki je postavljena na strehi strojnice HE Hubelj.

V skupini se zavedamo, da si razvoj in ohranjanje narave sicer lahko nasprotujeta, ob celostnem in dolgoročno naravnem pristopu pa razvoj bogati in hkrati v območju ustvarja nove priložnosti. Tako so projekti za nove možnosti hidroenergetske izrabe usmerjeni v iskanje rešitev, ki so ustrezne za vse deležnike. Za razvoj rabe vodnih virov, razvoj Posočja in razvoj SENG je treba nedvomno dopustiti preverjanje možnosti za hidroenergetsko izrabo povodja Soče, predvsem v smislu večnamenske izrabe objektov. Vsak objekt namreč prispeva k razvoju infrastrukture na številnih drugih področjih. Tudi zato so prebivalci krajev ob Soči sprejemali elektroenergetske objekte kot del lastne infrastrukture in ne le kot vir energije.

Relevantna zakonodaja, lokalno prebivalstvo in druge zainteresirane javnosti so prepoznali nujnost varstva naravne in kulturne dediščine, tako v TNP kot tudi širše. Konflikte glede ohranjanja naravne krajine, predvsem glede rabe tal, družba uspešno zmanjšuje s strategijo okolju prijazne izrabe vodne energije. Med drugim je to zmanjševanje močnih vplivov na geomorfološke kraške pojave (doline, kraška polja, ponore, kraške izvire). Namesto gradnje velikih hidroelektrarn je pri trajnostni, obnovljivi proizvodnji energije na Soči v ospredju mreža malih hidroelektrarn, ki je v največji meri prilagojena geomorfološkim danostim, naravnemu okolju in kulturni dediščini. Elektrarne so se zadnja tri desetletja razvijale brez večjih gradbenih posegov. Pri izgradnji in sanaciji hidroelektrarn se je uporabila obstoječa infrastruktura, kot so jezovi, kanali in bazeni.

Tako smo v do sedaj uresničenih projektih in investicijah v zadnjih tridesetih letih pri umeščanju objektov v celoti upoštevali načela večnamenskosti. Hidroelektrarne so namreč veliko več kot le proizvodni objekti: so zanesljiv vir ob havarijah in naravnih nesrečah, hranilniki vode v sušnih obdobjih in zadrževalniki ob poplavih, služijo kot večnamenski objekt v navezavi s preskrbo vode, ribogojništvom, rekreativnimi ali turističnimi površinami.

HE Zadlaščica, zgrajena leta 1989, je lep primer umeščanja gospodarskega objekta v občutljiv naravni prostor Triglavskega narodnega parka. Hkrati je večnamenski objekt, saj zagotavlja pitno vodo za širše območje Tolmina in Mosta na Soči. Vodovod Tolmin je začel obratovati istočasno z zagonom prvega od dveh agregatov HE Zadlaščica. Poleg elektrarne je v isti zgradbi tudi črpališče za tolminski vodovod s tremi črpalkami, ki lahko skupaj prečrpajo do 100 litrov vode na sekundo.

Akumulacije za HE Dobljar, HE Plave in HE Solkan (na fotografiji) služijo ne samo energetskim, ampak tudi turističnim, ribiškim, športnim in rekreativnim namenom.

Na Tolminki od leta 1995 v sožitju delujeta mala hidroelektrarna Tolmin in ribogojnica. Obe dejavnosti sta lokacijsko povezani, saj uporabljata skupne objekte, kot so pregrada z zaježitvijo, dovodni kanal in talni izpust. Objekt je lep primer sodelovanja energetike in ribogojne dejavnosti. Voda Tolminke je primarno namenjena potrebam ribogojnice, šele nato pridobivanju električne energije. Družba si namreč z Ribiško družino Tolmin deli bazene, pregrado in dovodne kanale, globoka korita pa uporabljajo kot ribogojnico za postrvi.

Tudi Kanomeljske klavže so zgleden primer večnamensko-energetskega objekta. Zgrajene so bile pod vladavino cesarja Napoleona I. leta 1813 na vodotoku Klavžarica. Akumulirale so do 16.000 m³ vode in za potrebe rudnika obratovale do leta 1912. Leta 2001 se je začela dolgo načrtovana obnova klavž, ki se je končala spomladi 2005. Sanacija je potekala v skladu z Zakonom o varstvu kulturne

dediščine in v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS in Mestnim muzejem Idrija. Za klavžami akumulirana voda sedaj služi za proizvodnjo elektrike v mali HE Klavžarica. Akumulacije za HE Dobljar, HE Plave in HE Solkan služijo ne samo energetskim, ampak tudi turističnim, ribiškim, športnim in rekreativnim namenom.

Z domišljeno umestitvijo v prostor ČHE Avče, ki v kar največji meri izkorišča naravne značilnosti prostora, obstoječi bazen akumulacije Ajba za HE Plave na reki Soči služi kot spodnji, iztočni bazen ČHE, novi zgornji akumulacijski bazen na površini 15 ha pa je zgrajen v naravni kotanji, elektrarna prinaša tudi nove razvojne možnosti. V prostor se je tako vneslo nove potencialne namembnosti, kot so možnost razvoja turizma in drugih pozitivnih vplivov na regionalni razvoj.

22 Kazalo GRI³⁰

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI 100: STANDARDNA RAZKRITJA		
GRI 101: OSNOVA 2018		
GRI 102: SPLOŠNA RAZKRITJA		
Predstavitev organizacije		
102-1	Ime organizacije	Osebna izkaznica HSE
102-2	Primarne dejavnosti, blagovne znamke, izdelki in storitve	Kdo smo skupina HSE
102-3	Sedež organizacije	Osebna izkaznica HSE
102-4	Države, v katerih organizacija deluje	Kdo smo skupina HSE
102-5	Lastništvo in pravna oblika	Osebna izkaznica HSE
102-6	Trgi, na katerih je organizacija prisotna	Kdo smo skupina HSE
102-7	Velikost organizacije (število zaposlenih, število dejavnosti, prihodki od prodaje, obveznosti/kapital, število produktov ali storitev)	Kdo smo skupina HSE Ekonomski učinek skupine HSE
102-8	Podatki o zaposlenih (vrsta zaposlitve, spol, regija ...)	Kdo smo skupina HSE Zaposleni so naš največji kapital
102-9	Upravljanje dobaviteljske verige	Z deležniki si delimo vrednote
102-11	Pojasnilo, ali organizacija uporablja previdnostno načelo in kako	S posluhom za okolje
102-13	Članstva v organizacijah in združenjih	Z deležniki si delimo vrednote
102-14	Pismo posloводства	Pismo posloводства
Etika in integriteta		
102-15	Ključni vplivi, tveganja in priložnosti	Tveganja in priložnosti skupine HSE
102-16	Vrednote, načela, standardi, pravila obnašanja, kot so etični kodeks, skladnost poslovanja, korporativna integriteta	Izhodišča, vrednote, poslanstvo, vizija
102-17	Izobraževanja o etičnem delovanju in mehanizmi prijav neetičnega ravnanja	Visoki etični standardi delovanja

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
Upravljanje		
102-18	Struktura organov vodenja	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-20	Odgovornost posloводства za ekonomske, okoljske in družbene teme	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-22	Sestava najvišjega organa vodenja in odborov	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-23	Vodja najvišjega organa vodenja	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-24	Način imenovanja in izbira za najvišji organ vodenja	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-25	Preprečevanje konflikta interesov	Visoki etični standardi delovanja
102-28	Ocenjevanje uspešnosti posloводства	Upravljanje družbe in skupine HSE
102-30	Učinkovitost upravljanja ekonomskih, okoljskih in socialnih tveganj	Tveganja in priložnosti skupine HSE
Vključevanje deležnikov		
102-40	Seznam skupin deležnikov, s katerimi organizacija sodeluje	Z deležniki si delimo vrednote
102-41	Kolektivne pogodbe v skupini	Zaposleni so naš največji kapital
102-42	Izhodišča za prepoznavanje in izbor deležnikov, s katerimi organizacija sodeluje	Z deležniki si delimo vrednote
102-43	Pristopi pri vključevanju deležnikov in pogostost sodelovanja z njimi	Z deležniki si delimo vrednote
Podatki o poročilu		
102-45	Seznam subjektov, vključenih v konsolidirane računovodske izkaze	Kdo smo skupina HSE
102-46	Proces definiranja vsebine poročila in zamejitev vidikov	O trajnostnem poročanju
102-48	Učinki sprememb podatkov iz predhodnih poročil in razlogi za spremembe	Zaposleni so naš največji kapital
102-53	Kontaktne podatke za vprašanja, povezana s poročilom	O trajnostnem poročanju
102-54	Izjava o skladnosti s standardom GRI	O trajnostnem poročanju
102-55	Kazalo po smernicah GRI	Kazalo GRI

30 GRI: 102-55.

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI 103: UPRAVLJANJE TEM		
Upravljaljski pristop		
103-1 103-2 103-3	Bistvene teme in njihove meje, pristop posloводства in evalvacija pristopa	O trajnostnem poročanju Kdo smo skupina HSE Upravljanje družbe in skupine HSE Tveganja in priložnosti skupine HSE

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI 200: EKONOMSKI VPLIVI		
GRI 201: EKONOMSKI VIDIKI		
Ekonomska uspešnost		
201-1	Neposredno ustvarjena in distribuirana ekonomska vrednost (prihodki, operativni stroški, plače in bonitete zaposlenih, plačila lastnikom kapital, davki, donacije in druga vlaganja v skupnost)	Družbena vloga skupine HSE Ekonomski učinek skupine HSE
201-2	Finančne posledice in druga tveganja zaradi klimatskih sprememb	Tveganja in priložnosti skupine HSE Evropska in domača zakonodaja in izzivi za skupino HSE Naša stališča do paketa Pripravljeni na 55 in Eu taksonomije
201-4	Finančna pomoč države (subvencije, davčne olajšave, poročstva)	Preglednost finančnih odnosov
GRI 203: POSREDNI EKONOMSKI VPLIVI		
203-1	Vlaganja v infrastrukturo in storitve (vpliv na lokalne skupnosti)	Razvojna in investicijska politika skupine HSE Merljivo zmanjšujemo vplive na okolje V sožitju z naravnim okoljem
GRI 205: PROTIKORUPCIJSKO DELOVANJE		
205-1	Število identificiranih korupcijskih tveganj	Visoki etični standardi delovanja
205-2	Komuniciranje in izobraževanje o protikorupcijskem delovanju	Visoki etični standardi delovanja

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI 300: OKOLJSKI VPLIVI		
GRI 301: MATERIALI		
301-1	Poraba materialov po teži ali prostornini	Smotrna poraba materialov
GRI 302: ENERGIJA		
302-1	Poraba energije v organizaciji	Poraba energentov
302-2	Poraba energije izven organizacije	Poraba energentov
302-3	Energetska intenzivnost	Poraba energentov
302-4	Zmanjšanje porabe energije	Poraba energentov
GRI 303: VODA		
303-1	Uporaba vode po virih (površinske, podzemne, komunalne ...)	Vodni krog
303-2	Viri uporabljene vode	Vodni krog
303-4	Odpadna voda	Vodni krog
303-5	Poraba vode	Vodni krog
GRI 304: BIOTSKA RAZNOVRSTNOST		
304-1	Lokacije na zaščitene območjih z zaščiteno visoko biotsko raznovrstnostjo	V sožitju z naravnim okoljem
304-2	Vplivi dejavnosti na biotsko raznovrstnost na zaščitene območjih	V sožitju z naravnim okoljem
304-3	Zaščiteni in obnovljeni habitati	V sožitju z naravnim okoljem
GRI 305: IZPUSTI		
305-1	Neposredne emisije toplogrednih plinov	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
305-2	Posredne emisije toplogrednih plinov	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
305-3	Ostale posredne emisije toplogrednih plinov	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
305-4	Intenzivnost toplogrednih emisij	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
305-5	Zmanjšanje toplogrednih emisij	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
305-7	NOx, SO2 in druge pomembne emisije	Zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov
GRI 306: ODPLAKE IN ODPADKI		
306-3	Odpadki po vrstah in načinu odstranjevanja po teži	Odgovorno ravnamo z odpadki
306-5	Odpadki za odstranitev	Odgovorno ravnamo z odpadki
GRI 307: SKLADNOST RAVNANJA Z OKOLJEM		
307-1	Finančna vrednost glob in število nefinančnih sankcij za neskladnost z okoljsko zakonodajo	S posluhom za okolje

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI 400: DRUŽBENI VPLIVI		
GRI 401: ZAPOSLOVANJE		
401-1	Nove zaposlitve in fluktuacija zaposlenih	Zaposleni so naš največji kapital
401-3	Število zaposlenih, ki je koristilo starševski dopust (po spolu)	Zaposleni so naš največji kapital
GRI 403: VARSTVO PRI ZDRAVJU		
403-1	Sistem upravljanja varnosti in zdravja pri delu	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do zdravja zaposlenih
403-2	Opredelitev nevarnosti, ocena tveganja in preiskave nezdod	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do zdravja zaposlenih
403-4	Sodelovanje zaposlenih in osveščanje o varnosti pri delu	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do zdravja zaposlenih
403-5	Izobraževanje o varnosti pri delu	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do zdravja zaposlenih
403-6	Promocija zdravja zaposlenih	Zaposleni so naš največji kapital Življenje s koronavirusom Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do stabilnega poslovanja
403-9	Poškodbe na delu (število, razlogi, stopnja poškodb)	Varovanje zdravja zaposlenih je ključ do zdravja zaposlenih
403-10	Poklicne bolezni (število, razlogi, vrste bolezni)	Zaposleni so naš največji kapital
GRI 404: USPOSABLJANJA IN IZOBRAŽEVANJA		
404-1	Povprečno število ur izobraževanja na leto na zaposlenega po spolu in kategoriji zaposlenih	Zaposleni so naš največji kapital
404-2	Programi za nadgradnjo veščin in programi za prenos znanja	Zaposleni so naš največji kapital
404-3	Delež zaposlenih, ki redno prejmejo ocene svojega dela in osebnostnega napredka, po spolu in kategoriji	Zaposleni so naš največji kapital
404-4	Usposabljanje in izobraževanje	Zaposleni so naš največji kapital
GRI 405: RAZLIČNOST IN ENAKE MOŽNOSTI		
405-1	Struktura organov upravljanja in struktura zaposlenih po kategorijah (po starosti, spolu, drugi relevantni kazalniki)	Upravljanje družbe in skupine HSE Zaposleni so naš največji kapital
GRI 406: NEDISKRIMINACIJA		
406-1	Število prijav diskriminacije in popravljeni ukrepi	Visoki etični standardi delovanja
GRI 412: ČLOVEKOVE PRAVICE		
412-1	Število primerov, ki so bili pod drobnogledom zaradi kršenja človekovih pravic	Visoki etični standardi delovanja
412-2	Izobraževanje zaposlenih o človekovih pravicah, načinih prijave zlorab	Visoki etični standardi delovanja

Kazalnik	Razkritje	Poglavje
GRI: 413 SODELOVANJE Z LOKALNIMI SKUPNOSTMI		
413-1	Sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, ocena vpliva in razvojni programi	Z deležniki si delimo vrednote V sozvočju z družbenim okoljem
413-2	Dejavnosti z dejanskimi in potencialno negativnimi vplivi na lokalno skupnost	Tveganja in priložnosti skupine HSE S posluhom za okolje
GRI 415: JAVNE POLITIKE		
415-1	Prispevki k javnim politikam	Evropska in domača zakonodaja ter izzivi za skupino HSE Naša stališča do paketa »Pripravljeni na 55« in EU taksonomije
GRI 419: SOCIALNO-EKONOMSKA SKLADNOST		
419-1	Neskladnost z zakoni in pravili na socialnem in ekonomskem področju (kazni, globe, odprti postopki)	Visoki etični standardi delovanja

